

దా॥ వై.ఎస్.ఆర్.

రైతు భరీసా

వ్యవసాయ, ఉద్యాన, పుశువోషణ, మత్స్యకార
మరియు పట్టు పరిశ్రేమ రైతుల సచిత్త మాస పత్రిక

సంపుటి - 01

సంచిక - 12

జూన్ 2021

పేజీలు - 44

పంటలకు జీవా.. రైతన్నలకు ధీమా

15.15 లక్షల మంది రైతులకు ₹ 1,820.23 కోట్ల లబ్ధి

₹ 31 వేల కోట్లతో రాష్ట్ర వ్యవసాయ బడ్జెట్

డ్యూ|| వై.ఎస్.ఆర్. రైతు భర్తానే.. కర్తవ్య కులాసా.. :

52.38 లక్షల కుటుంబాలకు 3,928.88 కోట్ల లాభి

డా॥ వై.ఎన్.ఆర్.

రైతు భరీసా

వ్యవసాయ, ఉద్యాన, పశువేషణ, మత్స్యకార
మరియు పట్టు పరిశ్రమ రైతుల సచిత్ర మాసపత్రిక

ప్రధాన సంపాదకులు

శ్రీ హాచ్. అరుణ్ కుమార్, ఐ.ఎ.ఎస్.
వ్యవసాయ కమీషనర్

సంపాదకులు

**శ్రీమతి డి. ప్రమీల
డైరెక్టర్, ఆత్మ**

అధికారి సంపాదకులు

శ్రీ వి. శ్రీధర్

సంయుక్త వ్యవసాయ సంచాలకులు, (ఆర్.బి.కే.)

సహాయ సంపాదకులు

శ్రీ ఎన్.సి.హాచ్. బాలు నాయక్, డిడిఎ
డా॥ ఐ.ఎస్. శ్రీవివాసాచార్యులు, డిడిఎ ఇంచార్

శ్రీ జె. వెంకటరావు, ఎడిఎ

శ్రీ కె.వి.జి.కె. వరపుసాద్, ఎఱ

రచనలు పంపాల్సిన చిరునామా :

వ్యవసాయ కమీషనర్ వారి కార్యాలయం
చుట్టుగుంట, పాత మిర్చియార్డు, గుంటూరు
E-mail : mediaproductionap@gmail.com

శ్రీ విషయసూచిక

సంపాదకీయం

1. అన్నదాత అభ్యాస్యతికి పెద్ద పీట	5
2. నిరంతరం రైతస్కి వెన్నంటి....	6
3. కష్టకాలంలోనూ కర్రకులకు సాయం	7
4. గంగ పుత్రులకు అండ	9
5. రైతు విత్తనం రైతుకే	10
6. ధాన్యం రైతు 'ధర' హోసం	11
7. పచ్చిరొట్ట ఎరువులు వంటల అవశేషాలతో భూసార అభివృద్ధి	12
8. సాయిల్ హెల్చ్ కార్డ్ - సూక్ష్మ పోషక ఘలితాల విశ్లేషణ	14
9. మెట్ల సాగులో దుక్కి దున్నే యంత్రాలు	16
10. నేటి వ్యవసాయంలో సేందియ్రు ఎరువుల పామ్ముఖ్యత	18
11. వేరుశనగలో సరైన మొక్కల సాంద్రత పాటించాలి	20
12. చిత్ర మాలిక	22
13. భరీఫ్ కంది సాగులో అధిక దిగుబడులకు యాజమాన్య పద్ధతులు	24
14. పసుపు సాగులో కీలక యాజమాన్య పద్ధతులు	26
15. వర్షాకాలంలో కోకో తోటలలో మేలైన యాజమాన్య పద్ధతులు	28
16. భరీఫ్ కూరగాయల సాగుకు సూచనలు	30
17. కౌజు పిట్లల పెంపకం - లాభదాయకం	32
18. మంచినీటి (స్క్రూపి) రొయ్యల పెంపకం	34
19. టూకిగా...	36
20. సందేహలు - సమాధానాలు	37
21. సమీకృత రైతు సమాచార కేంద్ర వాట్స్వ్ నెంబర్లకు వచ్చిన రైతులు సందేహలు - సమాధానాలు	39
22. సమీకృత రైతు సమాచార కేంద్రానికి రైతులు తరచూ అడిగే ప్రశ్నలు	41
23. సమీకృత రైతు సమాచార కేంద్రంపై రైతుల స్పందన	42

డా॥ వై.ఎన్.ఆర్. రైతు భరోసా సచిత్ర మాసపత్రిక సంవత్సర చందా - రూ.300/-
పంపాల్సిన చిరునామా : డి.ఎడిఎర్, వ్యవసాయ కమీషనర్ వారి కార్యాలయం
చుట్టుగుంట, పాత మిర్చియార్డు, గుంటూరు

రైతు సంక్షేమానికే అగ్రతాంబూలం

కరోనా ఆపత్కాలంలోనూ, లాక్డోన్ ఆండ్రూల్లోనూ, కర్బూయి కట్టడిలోనూ దేశ మనుగడకోసం, నిరంతరం శ్రమించే అన్వయించాలనికి అగ్రప్రాధాన్యం ఇవ్వడమే తన విధానమని ముఖ్యమంత్రివర్యులు శ్రీ వై.ఎస్. జిగన్మోహన్‌రెడ్డి గారు నిరూపించారు. వ్యవసాయ, అనుబంధ రంగాలపై పెట్టి పెట్టుబడినే ఆకలి, పేదరికంపై పోరాటానికి ఆయుధంగా భావిస్తూ రైతు సంక్షేమానికి పెద్దపీట వేస్తున్నారు. అందుకు ప్రబలనిదర్శనం ఈ 2021-22 ఆర్థిక సంవత్సరానికి వ్యవసాయ, అనుబంధ రంగాలకు రూ. 31,256.36 కోట్లతో ప్రవేశపెట్టిన వ్యవసాయబడ్డెట్. అంతేకాదు వరుసగా రెండోవీడాది కరోనా మహమ్మారి విజ్యంభిస్తున్నా రైతుల అభ్యస్తుతికి, వ్యవసాయ అభివృద్ధికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అగ్రతాంబూలం ఇచ్చింది. ఈసారి వ్యవసాయ బడ్డెల్లో గత ఏడాది కంటే అధికంగా రూ. 2,096.36 కోట్లు అధికంగా నిధులు కేటాయించడమే అందుకు ఉదాహరణ. కరోనా దెబ్బకు ప్రపంచం అతలాకుతలం అయింది, వ్యవసాయ రంగం కుదేలైంది. దేశం మొత్తం మీద ఇదే పరిస్థితి నెలకొంది. కానీ మనరాష్ట్రంలో ముఖ్యమంత్రి వర్యుల దూరాదృష్టి వల్ల ప్రభుత్వం అండతో వ్యవసాయరంగం విపత్కుర పరిస్థితులను తట్టుకుని నిలబడగలిగింది. గత రెండేళ్లలో వ్యవసాయ అనుబంధ రంగాలకు రూ. 83 వేల కోట్లను ఖర్చుచేసింది. రాష్ట్రం తీవ్ర ఆర్థిక సంక్షోభంలో ఉన్నప్పటికే ఎన్నికల మేనిఫెస్టోలో ఇచ్చిన ప్రతి హామీకి కట్టుబడి నిధులు కేటాయించడం ముఖ్యమంత్రి దార్శనికతకు నిదర్శనం.

గత ఏడాదితో పోల్చుకుంటే వ్యవసాయ, పశుసంవర్ధక సహకార పట్టుపరిశ్రమల శాఖలకు కేటాయింపులు భారీగా పెంచడం ద్వారా వ్యవసాయ అనుబంధ రంగాలకు నూతన జవసత్యాలిచ్చారు. ఫామ్ గేర్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ క్రింద ప్రతి గ్రామంలో మౌలిక వసతుల కల్పనకు సుమారు రూ. 14000 కోట్లతో ప్రణాళిక రూపొందించారు.

అధికారంలోకి వచ్చిన 24 నెలల్లోనే ముఖ్యమంత్రి శ్రీ వై.ఎస్. జిగన్మోహన్‌రెడ్డి గారి ప్రభుత్వం రైతులకు రూ. 83 వేల కోట్ల మేర సహాయం అందించడం దేశంలోనే ఒక సువర్ణ అధ్యాయం. ఇందులో గత సర్కారు మిగిల్చిన బకాయిలు రూ 2,771 కోట్లు కూడా చెల్లించింది.

దేశంలో రైతులపై ఒక్క రూపాయి కూడా బీమా ట్రీమియం భారం పడకుండా ఉచిత పంటల బీమా పద్ధకాన్ని అమలుచేస్తున్న ఏకైక రాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్.

ఏ సీజన్లో పంట నష్టం జరిగితే అదే సీజన్లో పరిహారం చెల్లించే విధానాన్ని దేశంలో తొలిసారిగా మనరాష్ట్రంలోనే ప్రవేశపెట్టి సమర్పించాలనికి అమలుచేస్తున్న ఘనత మన ముఖ్యమంత్రిది. గత ఏడాది లాక్డోన్ పరిస్థితుల్లోనూ రైతులకు గిట్టుబాటు ధర కల్పించి మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రైతుల ఆదరాభిమానాలు చూరగొంది. ఇందుకోసం ముఖ్యమంత్రి రూ. 3 వేల కోట్లతో ధరలస్థిరీకరణనిధిని ఏర్పాటుచేశారు. 2019 నుంచి 2021 మే వరకు రూ. 31, 782 కోట్లతో 157 లక్షల టన్నుల మెట్రిక్ టన్నుల వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు కొనుగోలుచేశారు.

ఇలా నిర్దిష్ట ప్రణాళిక ప్రకారం రైతు సంక్షేమానికి నిర్విరామ కృషి చేస్తున్న మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తాజాగా మేలో రైతు భరోసాకింద రూ. 3,900 కోట్లకుపైగా ఇస్తే, 15.15 లక్షల మంది రైతులకు మేలు జరిగేలా మరో 1,820 కోట్లు వై.ఎస్.ఆర్. ఉచిత పంటల బీమా సాయం కింద ఇచ్చి రైతు బిడ్డనని ముఖ్యమంత్రి రుజువు చేసుకున్నారు.

అన్వయిత్వాన్వయితకి పద్ధ వీట

24 నెలల్లో రైతులకు రూ. 83 వేల కోట్ల లబ్ధి

వరుసగా రెండో ఏడాది కరోనా మహమ్మారి అన్ని రంగాలను అతలాకుతలం చేస్తోంది. కరోనా సెకండ్ వేవ్ కారణంగా ఆర్థిక వ్యవస్థ అంతంత మాత్రంగానే ఉంది. అయినానరే.. ఈ కష్టకాలంలో అన్వదాతకు అండగా నిలవాలని ప్రభుత్వం నంకల్చించింది. గతేడాదికన్నా మిన్సుగా కేటాయింపులు జరపడంతో రైతులు హార్షాతీరేకాలు వ్యక్తం చేస్తున్నారు. వ్యవసాయ రంగానికి ప్రశ్నేష బడ్జెట్లును ప్రకటించడమే కాకుండా.. వరుసగా మూడో బడ్జెట్లోనూ ఈ రంగానికి పెద్దపీటి వేస్తూ కేటాయింపులు చేసింది. 2019-20 లో రూ. 28,866 కోట్లతో తొలి వ్యవసాయ బడ్జెట్లును ప్రవేశపెట్టిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 2020-21లో కేటాయింపులను రూ. 29,159.97 కోట్లకు పెంచింది. ఈ ఏడాది ఏకంగా రూ. 31,256.35 కోట్లు కేటాయించింది. గతేడాదితో పోలిస్తే ఈ ఏడాది రూ. 2,096.38 కోట్లను అదనంగా బడ్జెట్లో కేటాయింపులు జరిపింది. గతేడాదితో పోల్చుకుంటే వ్యవసాయ, పశుసంవర్ధక, సహకార, పట్ట పరిశ్రమల శాఖలకు కేటాయింపులు భారీగా పెంచడం ద్వారా వ్యవసాయ అనుబంధ రంగాలకూ నూతన జవసత్యాల నిచ్చింది. ఈ మేరకు రాష్ట్ర అసెంబ్లీలో వ్యవసాయ బడ్జెట్ను మంత్రి శ్రీ కన్సుబాబు ప్రవేశపెట్టారు.

అన్వదాతకు అగ్రాంబాలం

వై.ఎస్.ఆర్. రైతుభర్తాసా పీఎం కిసాన్ పథకం కింద గతేడాది 51.95 లక్షల రైతు కుటుంబాలకు రూ. 6,928 కోట్లు పంపిణీ చేయగా. ఈ ఏడాది ఈ పథకానికి రూ. 6,976.50 కోట్లు కేటాయించింది. ఇప్పటికే మొదటి విడతగా ఈ నెల 13వ తేదీన 52.88 లక్షల రైతు కుటుంబాలకు రూ. 3,928.88 కోట్లు జమచేసింది. శ్రీ వై.ఎస్. జగన్మహాన్ రెడ్డి గారు ముఖ్యమంత్రిగా బాధ్యతలు చేపట్టాడని ఇప్పటి వరకు రూ. 17,029.88 కోట్లను రైతులకు పెట్టాబడి సాయంగా అందించారు. వ్యవసాయ సభ్యుడి కోసం టీడీఐ సర్టార్చు 2018-19లో రూ. 2,138.22 కోట్లు ఖర్చు చేస్తే గతేడాది రూ. 4,450 కోట్లు కేటాయించిన శ్రీ వై.ఎస్. జగన్మహాన్ రెడ్డి గారి ప్రభుత్వం ఈ ఏడాది ఆ మొత్తాన్ని రూ. 5 వేల కోట్లకు పెంచింది.

ఉపాధి హమీతో అనుసంధానం..

వ్యవసాయ రంగాన్ని ఉపాధి హమీ పథకంతో అనుసంధానించాలన్న ప్రభుత్వ ఆలోచనకు అనుగుణంగా గతేడాది కంబీ మిన్సుగా ఈ ఏడాది కేటాయింపులు జరిపారు. గతేడాది

వ్యవసాయరంగంలో ఉపాధిహమీ పథకం కింద రూ. 6,270 కోట్లు కేటాయిస్తే.. ఈ ఏడాది ఏకంగా రూ. 8,116.16 కోట్లు కేటాయించారు. వ్యవసాయ యాంత్రీకరణ కోసం గతేడాది 207.83 కోట్లు కేటాయిస్తే ఈ ఏడాది ఆర్థికాలకు అనుసంధానంగా కష్టమ్ హైరింగ్ సెంటర్ ద్వారా యంత్ర సేవకేంద్రాలు ఏర్పాటు కోసం రూ. 739.46 కోట్లు కేటాయింపులు పెంచారు. హైస్ట్రోన్ ఉచిత పంటల బీమాపథకం కింద గత బడ్జెట్లో రూ. 500 కోట్లు కేటాయిస్తే.. ఈ ఏడాది మాధుస్వర రెట్లు పెంచారు. ప్రసుత బడ్జెట్లో ఏకంగా రూ. 1,802.82 కోట్లు కేటాయించారు.

మత్తు, పశుసంవర్ధకశాఖలకూ భారీగా..

గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థను బలోపేతం చేసే లక్ష్మితో పశుసంవర్ధక, మత్తుశాఖలకు గతేడాదితో పోలిస్తే ఈ ఏడాది భారీగా కేటాయింపులు జరిపారు. గతేడాది పశుసంవర్ధక శాఖకు రూ. 854.78 కోట్లు కేటాయిస్తే.. ఈ ఏడాది రూ. 1,026.37 కోట్లు కేటాయించారు. గతేడాదితో పోలిస్తే 171.59 కోట్లను అదనంగా కేటాయించారు. మత్తుశాఖకు గతేడాది రూ. 299 కోట్లు కేటాయిస్తే.. ఈ ఏడాది రూ. 329.48 కోట్లు కేటాయించారు. పశు నష్టపరిహారం, రాజన్న పశువైద్యం, పశువిజ్ఞాన బడివంటిపథకాలకు కేటాయింపులు జరిపింది. పాల ఉత్పత్తి సహకార సంఘాలను బలోపేతం చేసేందుకు పెద్దపెత్తున మౌలిక నదుపాయాలు కల్పించేందుకు కేటాయింపులు పెంచింది. వ్యవసాయ రంగానికి అనుబంధంగా ఉన్న సహకారశాఖకు గత బడ్జెట్లో రూ. 248.38 కోట్లు కేటాయిస్తే ఈ ఏడాది రూ. 303.04 కోట్లకు పెంచారు.

“చీడపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056154 కు వాట్సప్ ఫోన్‌పై పంపండి. వాట్సిని నివృత్తి చేసుకోండి.”

పంటల జీవాన్తరీ సిరంతరం రైతన్నాల వెన్నంట

రైతు బాగుంటేనే రాష్ట్రం బాగుంటుందని గట్టిగా నమ్మి, అడుగులు వేశాం. ఇవాళ రాష్ట్రంలో దాదాపు 62 శాతం మంది వ్యవసాయం, దాని అనుబంధ రంగాలపై ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. తద్వారా మనకు ఆహారభద్రత, ఉపాధి కలుగుతోంది. ఈ ఏడాది కూడా చక్కగా వర్షాలు కురిసి, రైతన్నాలకు మంచి పంటలు పండాలని మీ బిడ్డగా కోరుకుంటున్నా.

ఈ నెలలో రైతుల కోసం మొన్న రైతుభరోసా కింద రూ.3,900 కోట్లకు పైగా ఇస్తే, 15.15 లక్షల మంది రైతులకు మేలు జరిగేలా మరో రూ.1,820

కోట్లు ఇస్తున్నాం. ఆ విధంగా రూ.5,748 కోట్ల సహాయం చేశాం. ఇలా రైతులకు మేలు చేసే అవకాశం దేవడు నాకిచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు.

శ్రీ వై.ఎస్. జగన్నాహన్నరెడ్డి గారు

రైతు బాగుంటేనే రైతు కూలీతో పాటు రాష్ట్రం బాగుంటుందని గట్టిగా నమ్ముతున్న ప్రభుత్వం ఇదని, రైతుల కష్టాలు బాగా తెలిసిన మీ బిడ్డ ఇక్కడ సీ.ఎం.గా ఉన్నాడని ముఖ్యమంత్రి వై.ఎస్. జగన్నాహన్నరెడ్డి గారు అన్నారు. అందుకే రైతులు సప్టపోకూడదని ప్రతి అడుగులో వారికి అండగా ఉంటూ చర్యలు తీసుకుంటున్నామని చెప్పారు. అందరికీ న్యాయం జరిగేలా అన్ని విషయాల్లో అత్యంత పారదర్శకంగా వ్యవహరిస్తున్నామని తెలిపారు. రైతన్నాల మీద ప్రభుత్వానికి ఉన్న బాధ్యత, మమకారం, ప్రేమకు ఇది నిద్ర్యనమని పేర్కొన్నారు. గత 24 నెలల్లోనే రైతుల కోసం ఏకంగా రూ. 83వేల కోట్లు ఖర్చు చేశామని, మే నెలల్లోనే రైతులకు రూ. 5,748 కోట్లు ఇచ్చామని తెలిపారు. రైతుల కోసం ఏకంగా రూ. 14 వేల కోట్లు వ్యయంతో మర్మిపర్వన్ స్పృష్టిలీటి సెంటర్లు ఏర్పాటు చేస్తున్నామని ముఖ్యమంత్రివర్యులు పేర్కొన్నారు. ఆయన తన క్యాపు కార్యాలయం నుంచి 2020 ఖరీఫ్కు సంబంధించి వైఎస్ఎస్ ఉచిత పంటల బీమా పరిహం కింద 15.15 లక్షల మంది రైతుల భాతాలకు రూ. 1,820.23 కోట్లను కంప్యూటర్లో బటన్ నొక్కి జమ చేశారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన జిల్లా కేంద్రాల్లోని రైతులు, అధికారులను ఉద్దేశించి వీడియో కాస్టార్స్ ద్వారా ప్రసంగించారు. 2020 ఖరీఫ్లో భారీవర్షాలు, తుఫాన్లు, బీడపురుగుల వంటి కారణాలతో దాదాపు

15.15 లక్షల రైతులు సప్టపోతే, వారికి మంచి చేస్తూ వైఎస్ఎస్ ఉచిత పంటల బీమా పరిహంగా రూ. 1,820.23 కోట్లను ఎక్కడా వివక్క చూపకుండా, పూర్తి పారదర్శకంగా, లంచాలకు తావులేకుండా, ఏ ఒక్కరికి సప్టం కలగకుండా నేరుగా రైతుల భాతాల్లో జమ చేస్తున్నామని చెప్పారు. బీమా కింద గత ప్రభుత్వం రైతులకు 2018-19 ఇన్స్పోరెన్స్ ఇవ్వకపోతే ఆ ఒకాయిలు రూ. 715 కోట్లు మన ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చాక చెల్లించామన్నారు. 2019-20 కి సంబంధించి ఉచిత పంటల బీమా పరిహం కింద మరో రూ. 1,252 కోట్లు ఇచ్చామని చెప్పారు. ఆ విధంగా రెండూ కలిపి రైతులకు దాదాపు రూ. 1,968 కోట్లకు పైగా వైఎస్ఎస్ ఉచిత పంటల బీమా పరిహం చెల్లించామని వివరించారు. ఈ చెల్లింపులతో కలిపి మొత్తం రూ. 3,788 కోట్లు ఇచ్చామని పేర్కొన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో సీఎం శ్రీ జగన్ గారు ఇంకా ఏమన్నారంటే..

- గతంలో తుఫానులు, బీడపురుగుల వల్ల పంట సప్టం జరిగితే.. పరిహం ఎప్పుడు, ఎంతమందికి, ఎంత ఇస్తాలో తెలిసేది కాదు. కాబట్టి రైతులకు బీమా మీద నమ్మకం ఉండేది కాదు. కానీ ఇప్పుడు పరిస్థితి మారింది.

2020 ఖరీఫ్లో పంట సప్టం జరిగితే, ఆ తర్వాత ఏడాదిలో ఖరీఫ్ సీజన్ ప్రారంభంలోనే ఆ పరిహం ఇస్తున్నాం .

- గతంతో పోలీస్ పంట సప్టం జరిగితే ఇన్స్పుట్ సబ్మిట్ కూడా వెంటనే అదే సీజన్లో ఇచ్చామని గర్వంగా మీ బిడ్డగా తెలియజేస్తున్నారు. 2020 ఖరీఫ్లో పంట సప్టం జరిగితే, ఆ సీజన్ ముగిసేలోపే రూ. 930 కోట్లు ఇన్స్పుట్ సబ్మిట్ ఇచ్చాం. రైతులకు ఒక్కపైసా భారం లేకుండా మొత్తం ప్రీమియం మనందరి ప్రభుత్వమే కడుతోంది. రైతుల పట్ల ఉన్న ప్రేమ, మమకారం, బాధ్యతకు బీమా పథకమే నిదర్శనం. ఈ 24 నెలల కాలంలో రైతుల కోసం చేసిన ఖర్చు రూ.83 వేల కోట్లు అని సగర్వంగా మీ బిడ్డగా తెలియజేస్తున్నాను. 52 లక్షల మందికి పైగా రైతులకు ఏటా రూ. 13,500 వొప్పున రైతు భరోసా కింద ఇస్తున్నాం.

“సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అన్నదాతల సందేహిల నివ్వత్తి”

కష్టకాలంలోనూ రైతు భరోసాతో సాయం

కోవిడ్ సంక్లోధంలో ప్రభుత్వం కంపే రైతుల కష్టమే ఎక్కువ అని భావించాని, ఆయ వసరులు తగ్గినపుటికీ రైతులకు ఇచ్చిన మాట మేరకు వరుసగా మూడో ఏడాది రైతు భరోసా కింద ఆయా రైతుల భాతాల్లో డబ్బు జమ చేస్తున్నామని సీఎం శ్రీ వై.ఎన్. జగన్ మోహన్ రెడ్డి గారు పేర్కొన్నారు. సాగులో రైతులు ఏ ఇచ్చంది పడకూడదన్నది ప్రభుత్వ లక్ష్యమని ఆయన స్పష్టం చేశారు. ఇది రైతు పక్షపాత ప్రభుత్వమని, వారి కోసం గత 24 నెలల్లో ఎన్నో కార్యక్రమాలను అమలు చేశామని తెలిపారు రైతులకు పంట పెట్టుబడి సాయంగా వరుసగా మూడో ఏడాది వై.ఎన్.ఆర్. రైతు భరోసా కింద తొలి విడతగా 52.38 లక్షల మంది రైతుల భాతాలకు రూ. 7,500 చొప్పున ఆయన తన క్యాంపు కార్యాలయం నుంచి కంప్యూటర్లో బటన్ నొక్కి రూ. 3,928 కోట్లు జమ చేశారు. ఈ సందర్భంగా జిల్లా కేంద్రాల్లో రైతులు, అధికారులనుదేశించి వీడియో కాన్ఫరెన్స్ ద్వారా మాట్లాడారు. కోవిడ్ సమూల నిర్మాలనకు వ్యాక్సినేషన్ ఒక్కటే పరిపొర్చమని, కనీ దేశంలో తగినంత వ్యాక్సిన్ ఉత్సత్తు కావడం లేదన్నారు. అందువల్ల కోవిడ్తో సహజీవనం చేస్తూనే ఎదురోక తప్పదని చెప్పారు. కోవిడ్ జాగ్రత్తలు తీసుకుంటూ రైతులు తమ పని చేసుకుంటూ ముందుకు సాగాలని ఆయన సూచించారు. వ్యాక్సినేషన్ హృతి అయ్యేవరకు ప్రతి ఒక్కరూ మాస్కులు థరించడం, చేతులు కడుక్కోవడం, భౌతిక దూరం పాటించడం దైనందిన జీవితంలో ఒక భాగంగా చేసుకోవాలని సూచించారు. ఈ సందర్భంగా సీఎం శ్రీ జగన్ మోహన్ రెడ్డి గారు ఇంకా ఏమన్నారంటే...

24 నెలలు... రూ. 83 వేల కోట్లు

వినడానికి ఆశ్చర్యం కలిగించే విధంగా ఉన్నపుటికీ ఈ 23 నెలల పాలనలో దేవడి దయ, మీ అందరి చల్లని దీవెనలతో దాదాపు రూ. 83 వేల కోట్లు నేరుగా బటన్ నొక్కి లభ్యిదారుల భాతాల్లో జమ చేశాము. ఎక్కుడా వివక్క లేకుండా, లంచాలకు తాపు లేకుండా, హృతి పారదర్శకంగా, పక్కా సామాజిక తనిఖీలు చేసి, ఏ ఒక్క అర్పుడు మిన్ కాకుండా అందరికి ప్రయోజనం కల్పించాం. ప్రతి పేద వాడికి సహాయం అందించే విధంగా అడుగులు ముందుకు వేశాము.

రైతు భరోసా కింద రూ. 17,029 కోట్లు

మూడో ఏడాది తొలి విడతగా ఇవాళ అర కోటి మందికి పైగా రైతులకు రూ. 3,928 కోట్లు వారి భాతాల్లో వేస్తున్నాము. 2019-20 నుంచి ఇప్పటి వరకు ఒక్క రైతు భరోసా కింద రూ. 19.101 కోట్లు రైతుల భాతాల్లో వేశామని రైతు బిడ్డగా, మీ బిడ్డగా గర్వంగా చెబుతున్నాను.

ప్రతి రైతుకూ ఈ పథకం ద్వారా మేలు

దేశంలో ఎక్కుడా లేని విధంగా సొంత భూమి సాగు చేసుకుంటున్న రైతులతో పాటు, అర్పులైన ఎస్సీ, ఎస్టి, బీసీ, మైనారిటీ కొలు రైతులు, అటవీ హక్కు పత్రాలు (ఆర్.బి.ఎఫ్.ఆర్.) పొంది సాగు చేసుకుంటున్న గిరిజన రైతులు, దేవాలయాల భూములు సాగు చేస్తున్న రైతులకు కూడా వై.ఎన్.ఆర్. రైతు భరోసా వర్తింప చేస్తున్నాం.

రాష్ట్రంలో దాదాపు 50 శాతం రైతులకు అర హెక్టారు (1.25 ఎకరాలు) భూమి మాత్రమే ఉంది. అదే ఒక హెక్టారు (2.5 ఎకరాల) వరకు భూమి ఉన్న రైతులతో కలుపుకుంటే దాదాపు 70 శాతం ఉన్నారు. వై.ఎస్సీర్. రైతు భరోసా కింద ప్రభుత్వం చేస్తున్న రూ. 13,500 సాయం, ఆ రైతులందరికి దాదాపు 80 శాతం సరిపోతుంది.

ఏటా రూ. 12,500 చొప్పున నాలుగేళ్ళు ఇస్తామని మేనిఫెస్టోలో చెప్పినా, అధికారంలోకి రాగానే రైతనుల కష్టాలు చూసి, చెప్పిన దానికన్నా ఒక ఏడాది ముందుగానే, ఇస్తామన్న దాని కన్నా మరో వెయ్యి రూపాయలు ఎక్కువగా రైతులకు పెట్టుబడి సాయంగా ఏటా రూ. 13,500 చొప్పున అయిదేళ్ళలో మొత్తం 67,500 రూపాయలు చొప్పున సహాయం చేస్తున్నాము. ఆ విధంగా రైతనులకు రూ. 17,500 అదనంగా ఇప్పగలుగుతున్నాం.

“చీడిపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056028 కు వాట్టువ్ ఫోన్‌టో పంపండి. వాటిని నిప్పుత్తి చేసుకోండి.”

రైతులకుదగ్గరయ్యాం ..

- గతంలో తుఫానులు, చీడపురుగుల వల్ల పంట నష్టం జరిగితే.. పరిహసం ఎప్పుడు, ఎంతమందికి, ఎంత ఇస్తోరో తెలిసేది కాదు. కాబట్టి రైతులకు బీమా మీద నమ్మకం ఉండేది కాదు. కానీ ఇప్పుడు పరిస్థితి మారింది. 2020 ఖరీఫ్లో పంట నష్టం జరిగితే, ఆ తర్వాత ఏడాదిలో ఖరీఫ్ సీజన్ ప్రారంభంలోనే ఆ పరిహసం ఇస్తున్నాం.
- గతంలో పోలిస్తే పంట నష్టం జరిగితే ఇన్సుట్ సబ్సిఫీ కూడా వెంటనే అదే సీజన్లో ఇచ్చామని గర్వంగా మీ బిడ్డగా తెలియజేస్తున్నాను. 2020 ఖరీఫ్లో పంట నష్టం జరిగితే, ఆ సీజన్ ముగిసేలోపే రూ. 930 కోట్లు ఇన్సుట్ సబ్సిఫీ ఇచ్చాం.
- రైతులకు ఒక్కమైసా భారం లేకుండా మొత్తం ట్రీమియం మనందరి ప్రభుత్వమే కడుతోంది. రైతులపట్ల ఉన్న ప్రేమ, మమకారం, బాధ్యతకు బీమా పథకమే నిదర్శనం.

24 నెలు.. రూ.83 వేలకోట్లు

- ఈ 24 నెలల కాలంలో రైతులకోసం చేసిన ఖర్చు రూ.83 వేల కోట్లు అని సగర్వంగా మీ బిడ్డగా తెలియజేస్తున్నాను. 52 లక్షల మందికి పైగా రైతులకు ఏటా రూ. 13,500 చొప్పున రైతు భరోసా కింద ఇస్తున్నాం. ఆయా పథకాలు, కార్బ్రూక్రమాలు కోసం ఇలా ఖర్చు చేశాం..

ఆర్ధికేలు - సేవలు

- రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ప్రతి 2 వేల జనాభాకు ఒక గ్రామ సచివాలయం.. వాటి దగ్గరే 10,778 రైతు భరోసా కేంద్రాలు (ఆర్ధికే) ఏర్పాటు చేశాం. విత్తనం మొదలు పంటల అమ్మకం వరకు ప్రతి అడుగులో రైతులకు తోడుగా నిలబడుతున్నాం.
- పొడి రైతులకు కూడా మెరుగైన ఆదాయం వచ్చేలా సహకార రంగంలోని సంస్థ అమూల్సు తీసుకువచ్చాం. ప్రతి రైతు, ప్రతి అక్క చెల్లెమ్ముకు ప్రతి లీటరుకు రూ. 5 నుంచి రూ. 15 వరకు అదనంగా ఇవ్వగలగుతున్నాం.
- రూ. 14 వేల కోట్ల వ్యయంతో మళ్ళీపర్పన్ స్పెషాలిటీ సెంటర్లు ఏర్పాటు చేస్తున్నాం.
- వైఎస్స్ జలకళ పథకం కింద 4 ఏక్కలో రూ. 4,932 కోట్ల వ్యయంతో దాదాపు 2 లక్షల బోర్డు వేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాం. నన్న, చిన్నకారు రైతులకు మోటార్లు కూడా ఉచితంగా ఇవ్వబోతున్నాం.

ఆ కుటుంబాలను ఆదుకుంటున్నాం

- ఆత్మహత్య చేసుకున్న రైతుల కుటుంబాలకు ఇచ్చే పరిహసాన్ని రూ. 7 లక్షలకు పెంచాం. గత ప్రభుత్వ హాయాంలో చనిపోయిన దాదాపు 434 రైతుల కుటుంబాలకు పరిహసం ఇస్తున్నాం. ప్రతి జిల్లాలో కార్పు ఫండ్ ఏర్పాటు చేశాం.

పథకం / కార్బ్రూక్రమం	వెచ్చించిన సామ్ము (రూ.కోట్లలో)	పథకం / కార్బ్రూక్రమం	వెచ్చించిన సామ్ము (రూ.కోట్లలో)
వైఎస్స్ రైతుభరోసా	రూ. 17,030	ధాన్యం సేకరణ (గత ప్రభుత్వ బకాయి రూ. 960 కోట్లు సహా)	రూ. 30,406
రైతులకు పగటిపూటే ఉచితంగా నాణ్యమైన విద్యుత్తు	రూ. 17,430	గత ప్రభుత్వ విత్తన బకాయిలు	రూ. 384
లోవోల్ఫ్జీ సమస్య నివారణకు ఫీడర్ అప్గ్రెస్	రూ. 1700	శనగ రైతులకు బోన్సు	రూ. 300
ఉచిత పంటల బీమా	రూ. 3788	ఇతర పంటల కొనుగోలు కోసం	రూ. 5,964
రైతులకు సున్నా వడ్డి పంట రుణాలు	రూ. 1261	మైక్రో ఇరిగేషన్, పండ్ తోటలకు	రూ. 1,264
ఇన్సుట్ సబ్సిఫీ	రూ. 1,038	ఆక్వా రైతులకు రూ. 1.50 కే యూనిట్ విద్యుత్ రూ. 1,560	

“సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అన్నదాతల సందేహిల నివృత్తి”

గంగ పుత్రులకు మత్స్య భరోసా అంద

ఆక్యూ రైతులకు, సముద్రంలోకి చేపలవేటకు వెళ్లి తెచ్చుకున్న సరుకుకు మంచి ధరవచ్చేందుకు రాష్ట్రంలో 100 ఆక్యూహబ్లూ, వాటి ఆధీనంలో 12,000 దుకాణాలు ఏర్పాటు చేస్తున్నట్లు ముఖ్యమంత్రి శ్రీ వై.ఎన్. జగన్మహాపాన్ రెడ్డి గారు ప్రకటించారు. తాడేపల్లిలోని క్యాంపు కార్యాలయం నుంచి మత్స్యకార భరోసా నిధులు రూ. 119.88 కోట్లను బట్ట నొక్కి లభ్యారుల భాతాలలోకి సీఎం జమ చేశారు. మొత్తం 1,19,875 మంది మత్స్యకారులకు ఒక్కక్రమికి రూ. 10 వేలచొప్పున పంపించారు. కార్యక్రమంలో ముఖ్యమంత్రి మాట్లాడుతూ... రాష్ట్రంలో ఏ ఒక్క ఆక్యూరైతు, మత్స్యకారుడు నష్టపోకూడదనేది ప్రభుత్వ లక్ష్యం. వారికి గిట్టుబాటు ధరకల్పించేందుకు వంద ఆక్యూహబ్లూలు ఏర్పాటుచేస్తున్నాం . ఒక్కహాబ్ పరిధిలో 120 దుకాణాల చొప్పున 12,000 రిటైల్ షాపులు ఉంటాయి. దీనివల్ల ఆక్యూ ఉత్పత్తులకు, మత్స్యకారులు వేటకు వెళ్లి తేచ్చే చేపలకు మంచిగిట్టుబాటు ధర పలుకుతుంది. రెండేళ్లలోనే వీటి ఏర్పాటులో పురోగతి సాధిస్తాం .

మత్స్యకారుల ఉపాధికి రాష్ట్రంలో 8 ఫిఫింగ్ హోర్స్‌రూల్ నిర్మిస్తున్నాం. గుంటూరు జిల్లా నిజాంపట్టు, కృష్ణాజిల్లా మచిలీపట్టుం ఫిఫింగ్ హోర్స్‌రూల్ ఆధునికీకరణతోపాటు ఉప్పాడ తశార్పగోదావరి), జువ్వెలదిన్నె (నెల్లూరు)లలో కొత్తగా నిర్మిస్తున్నాం. వీటిపనులు రూ. 1509.80 కోట్ల అంచనవ్యాయంతో మొదలయ్యాయి. రెండోదశలో రూ. 1,365, 35 కోట్లతో బుడగట్టపాలెం (ల్రీకాకుళం), పూడిమడక (విశాఖ). బియ్యపుతిపు (పళ్ళిమగోదావరి), కొత్తపట్టుం ((ప్రకాశం)లలో నాలుగు ఫిఫింగ్ హోర్స్‌రూల్ నిర్మించాలి. పెండర్లు ఖరారుచేసి ఈ ఏడాడే

పనులు ప్రారంభిస్తాం. వీటితో 80 వేలమందికి ఉపాధి లభిస్తుంది.

కోవిడ్‌తో ఆర్థిక ఇబ్బందులున్నా మత్స్యకార భరోసా కింద నిధులు జమచేశాం. తొలి ఏడాడి లక్ష్మమంది లభ్యారులు ఉండగా ఈ ఏడాడి 1.20 లక్ష్లకు పెరిగారు. ఇంతవరకు రూ. 332 కోట్లు మత్స్యకారభరోసా కింద చెల్లించాం. ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చాక 23 నెలల కాలంలో ఆక్యూచెల్లెమ్ములకు, పేదలకు మంచిజగాలనే ప్రతికార్యక్రమం చేస్తున్నాం. తూర్పుగోదావరి జిల్లా ముఖ్యమించివరం నియోజకవర్గంలో ఓఎస్సీ తవ్వకాలతో 14,927 మత్స్యకార కుటుంబాలు ఉపాధికోల్సోతే ఆ సంస్థ సాయం చెయ్యుకున్నా రూ. 7.5 కోట్లు ప్రభుత్వమే ఇచ్చింది. గతంలో చేపలవేట సమయంలో రూ. 4వేలు, దీజిల్పు రూ. 6 రాయితీ ఇస్తామని చెప్పినా ఏనాడూ సక్రమంగా ఇవ్వలేదు. అది 5 వేల పడవలకే ఇచ్చేవారు. ప్రస్తుతం 26,823 పడవలకు లీటరు దీజిలకు రూ. 9 సబ్సిడీఇస్తున్నాం. వంద పెత్రోలు బంకులను ఇందుకోసం కేటాయించాం. చేపల వేటకు వెళ్లి మత్స్యకారులు చనిపోగా అలాంటి 67 కుటుంబాలకు రూ. 10 లక్ష్ల చొప్పున రూ. 6.7 కోట్లు అందించాం. ఆక్యూసాగుకు యూనిట్లు రూ. 1.50 కే సరఫరా చేస్తూ 53,550 మంది రైతులకు ప్రయోజనం కల్పించాం. రెండేళ్లలో రూ. 1,580 కోట్ల రాయితీని భరించాం. రాష్ట్రంలో 35 చోట్ల ఆక్యూ ఇంబీగ్రెంట్ ల్యాబులు రూ. 50.30 కోట్ల వ్యయంతో ఏర్పాటు చేశాం. విత్తనం నుంచి మేతవరకు అన్ని అందిస్తున్నాం. వాటిని రైతుభరోసా కేంద్రాలతో సంధానం చేస్తున్నాం. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో ఏపీ మత్స్య యూనివరిటీ పనులను ఈ సంవత్సరంలోనే ప్రారంభిస్తాం.

“చీడపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056149 కు వాట్సప్ ఫోన్ పంపండి. వాటిని నిష్పత్తి చేసుకోండి.”

రైతు విత్తనం రైతుకే

మనం సాగు చేయాలనుకునే పంటకు కావాల్సిన విత్తనం మన ఊళ్లనే దారికితే అంతకన్నా ఆనందం ఏముంటుంది. సరిగ్గా ఇదే ఆదరించి చూపించింది మన జగన్న ప్రభుత్వం. ప్రతిసారి విత్తనం కోసం ఎక్కడెక్కడికో వెళ్లి నానాకష్టాలుపడి, ఎండలో ఆకలికి నిలబడి ఆటలు, ట్రాక్టర్లో తెచ్చుకోవాల్సి వచ్చేది. అయితే ఈ ఖరీఫ్ కు ఆ బాధలన్నీ తప్పాయి. మనం వేయదల్చుకున్న వరి, వేరుశనగ, కందులు పంటి విత్తనాన్ని మన తోట రైతులు పండించినవి, మనకు అందుబాటు ధరలో అందిస్తోంది మన ప్రభుత్వం. దీనిపల్ల పండించిన రైతుకు గిట్టుబాటు ధర, పంట సకాలంలో అమ్ముకోవడం, దబ్బు వెంటనే అందడం, మనకు మన ఊళ్లే, దగ్గరి ప్రాంతంలో నాణ్యమైన విత్తనం అందడం. సీజన్ ఏదైనాసరే స్థానిక లభ్యతను బట్టి సాగు విస్తరంలో 30 శాతం విత్తనాన్ని సబ్సిడీపై రైతులకు పంపిణీ చేస్తుంటారు. సకాలంలో సబ్సిడీ విత్తనం దొరక్క దశారీలు, ప్రైవేటు ఏజెన్సీల ఉచ్చులో పడి రైతులు ఏటా వందల వేల కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడిని నష్టపోయేవారు. కానీ ఇప్పుడా పరిస్థితిలేదు. గత రెండేళ్లగా సకాలంలో ప్రభుత్వం నాణ్యమైన విత్తనాన్ని అందించడమే కాకుండా ప్రైవేటు ఏజెన్సీలపై నిఘూ ఉంచడంతో 'నాసిరకం' అనేమాట వినిపించలేదు. ఖరీఫ్ సీజన్లో 92.45 లక్షల ఎకరాలు సాగు చేయాలని లక్ష్మిగా నిర్దేశించారు. ప్రధానంగా 41.20 లక్షల ఎకరాల్లో వరి, 18.02 లక్షల ఎకరాల్లో వేరుశనగ, 7.60 లక్షల ఎకరాల్లో అపరాలు సాగు చేయనున్నారు. సీజన్ కోసం 7,91,439 క్షీంటాళ్ల విత్తనం ఆవసరంకాగా, లక్ష్మినికి

మించి 7,98,125 క్షీంటాళ్ల సిద్ధం చేశారు. ఇప్పటికే సిద్ధంచేసిన 85 వేల క్షీంటాళ్ల పచ్చిరొట్ట (జనుము, పిల్లిపెసర, జీలుగు) విత్తనాలను 50 శాతం సబ్సిడీపై రైతులకు ఆర్టీకేల ద్వారా పంపిణీకి శ్రీకారం చుట్టారు.

విత్తనోత్పత్తి, పంపిణీలోపరిన్నిసంస్కరణలు

2021-22 వ్యవసాయ సీజను నుంచి విత్తన పంపిణీలో మరిన్ని సంస్కరణలకు శ్రీకారం చుట్టారు. సీజన్ ప్రారంభం కాకుండానే కావాల్సిన విత్తనాన్ని సేకరించి ప్రాసెన్ చేసి, పరీక్షించి సర్టిఫై చేసి ఆర్టీకేల ద్వారా పంపిణీకి సిద్ధం చేస్తున్నారు. గతంలో ఏటా 10 వేల వరకు శాంపిల్స్ పరీక్షించేవారు. కానీ ఈ ఏడాది ర్యాండమ్గా 20 వేల నుంచి 25 వేల శాంపిల్స్ని విజయవాడ, కర్కూలులోని సంస్కు చెందిన ల్యాబుల్లో పరీక్షించి సర్టిఫై చేయాలని లక్షంగా పెట్టుకున్నారు. విత్తన సేకరణ, ప్రాసెన్, పంపిణీ కోసం గతేడాది రూ.573 కోట్లు ఖర్చు చేస్తే, ఈ ఏడాది రూ.700 కోట్లు ఖర్చు చేస్తోంది. సబ్సిడీ కింద గతేడాది రూ.296 కోట్లు ఖర్చు భరించగా, ఈ ఏడాదిరూ. 350 కోట్లు భరించేందుకు సిద్ధమైంది.

తొలిసారి సాంతంగా వేరుశనగ విత్తనం

చరిత్రలో తొలిసారిగా గ్రామీణ విత్తనోత్పత్తి పథకం కింద క్షీంటాల్కు రూ.6,500 చొప్పున చెల్లించి 25 వేల మంది రైతుల నుంచి 476841 క్షీంటాళ్ల వేరుశనగ విత్తనాన్ని APSSDC ద్వారా సేకరించారు. 40 శాతం సబ్సిడీపై పంపిణీ చేస్తున్నారు. 2,318 మంది రైతుల నుంచి ఎ.పి. మార్కెషింగ్ 1501 క్షీంటాళ్లు కొనుగోలు చేసింది. వరి విషయానికి వస్తే డిమాండ్ ఎక్కువగా ఉన్న ఎంటీయా 7029, 1121, 1064, 1061, బీపీటీ 5204, ఆర్టిఎల్ 2537 రకం విత్తనాలను విత్తనోత్పత్తి ద్వారా పంపిణీకి సిద్ధం చేశారు. కంది విత్తనాలు 213450 మిని కిట్లు రాప్టుంలోని 13 జిల్లాల్లో పంపిణీ చేశారు. అపరాలు 22.743 క్షీంటాళ్లు, తృణధాన్యాలు 3,310 క్షీంటాళ్లు సిద్ధం చేశారు. ఎన్.జి. రంగా విశ్వవిద్యాలయం కొత్తగా అభివృద్ధిచేసిన ఎంటీయా 1224, ఎంటీయా 1210, రాగి వేగవతి, కదిరి లేపాక్షి (వేరుశనగ) రకాలకు చెందిన శాంండేషన్స్ ఈ మార్కెట్లోకి తీసుకొస్తున్నారు.

"సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అన్నదాతల సందేహాల నివ్వత్తి"

ధాన్యం రైతు 'ధర' హసం

రాష్ట్రంలో ధాన్యాన్ని ప్రభుత్వమే కనీస మద్దతు ధరకు (ఎమ్మెస్) భారీగా కొనుగోలు చేస్తుండటంతో రైతుల కళలో అనందం కనిపిస్తోంది. ఉన్న ఉఁడ్లోనే ధాన్యాన్ని అమ్ముకో గలుగుతున్నారు. తద్వారా రవాణా ఖర్చు ఆదా అవుతోంది. ప్రస్తుత రాబీలో ధాన్యాన్ని విక్రయించేందుకు ఆర్టీకేల ద్వారా 3.55 లక్షల మంది రైతులు తమ పేర్లను నమోదు చేయించుకున్నారు. జూన్ మెదటి వారానికి 2,11,320 మంది రైతుల నుంచి రూ. 4,521.08 కోట్ల విలువైన 24,14,969.28 టన్నుల ధాన్యాన్ని ప్రభుత్వం కొనుగోలు చేసింది. ఉభయ గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాల్లో రాబీ పంటకోతలు పూర్తయ్యాయి. దాంతో ఆ ప్రాంతాల్లో ఇప్పటికే అధిక భాగం ధాన్యాన్ని కొనుగోలు చేశారు. నెల్లూరు, ప్రకాశం.. రాయలసీమ, ఉత్తరాంధ్ర జిల్లాల్లోని కొన్ని ప్రాంతాల్లో ఇప్పుడిప్పుడే పంటకోతలు ప్రారంభమవుతుండటంతో ఆ ప్రాంతాల్లోనూ వేగంగా ధాన్యం కొనుగోలుకు పొరసరఫరాలశాఖ అధికారులు సిద్ధమయ్యారు. ఆర్టీకేల ద్వారా కళల వద్దే కొనుగోలు చేయడమే కాకుండా 21 రోజుల్లోగా అన్నదాతల భాతాల్లోడబ్బు జమ చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వమే భారీ ఎత్తున ధాన్యాన్ని కొనుగోలు చేస్తుండటంతో బహిరంగ మార్కెట్లోనూ అదేధరకు కొనుగోలు చేయాల్సిన పరిస్థితి నెలకొంది. ఈ పరిణామం పట్ల రైతులు హర్షం వ్యక్తం చేస్తున్నారు.

24,14,969.28 టన్నులు కొనుగోలు

- రాబీలో రైతులు 21.75 లక్షల హెక్టార్లో, వరిపంట సాగు చేశారు. దిగుబడి అయిన ధాన్యాన్ని వీలైనంతంగా కొనుగోలు చేయాలని పొరసరఫరాలశాఖ అధికారులకు దిశాన్దీశం చేసింది. ఇందులో భాగంగా ఇప్పటికే 24,14,969.28 టన్నుల ధాన్యాన్ని కొనుగోలు చేయడం విశేషం. కొనుగోళ్లు ఇంకా కొనసాగుతున్నాయి.
- ప్రభుత్వం ధాన్యం క్షీంటాలుకు

సాధారణ రకానికి రూ. 1868, ఏ-గ్రేడ్ రకానికి రూ. 1888 ఎమ్మెస్గా ప్రకటించి, అదేధరకు కొనుగోలు చేస్తోంది. రైతుల కళల వద్దే ధాన్యాన్ని కొనుగోలు చేయాలని పొరసరఫరాల శాఖ అధికారులను ముఖ్యమంత్రివర్యులు శ్రీ వై.ఎస్. జగన్మహాన్ రెడ్డి గారు అదేశించారు. దాంతో గ్రామాల్లోని 7,706 ఆర్టీకేలతో పొరసరఫరాలశాఖ నేతృత్వంలోని 3,936 ధాన్యం కొనుగోలు కేంద్రాలను అనుసంధానం చేశారు.

- ధాన్యాన్ని విక్రయించేందుకు రైతులు తమ పేర్లను ఆయా గ్రామాల్లోని ఆర్టీకేల్లో నమోదు చేయించుకోవాలి. ఈ పంటలో ఆ రైతులు వరిసాగు చేశారా లేదా అన్నది సరిచూసుకుని, 'కళలవద్దే ధాన్యం కొనుగోలుకు కూపన్న జారీచేస్తారు. ఏరోజున ఏ నమయంలో ధాన్యాన్ని 'కొనుగోలుచేస్తారన్నది ఆ కూపన్లలో స్పష్టంగా ఉంటంది.
- ఆ వేరకు ఆర్టీకేలోని వీవివ (గ్రామ వ్యవసాయ సహాయకుడు) కళల వద్దకు వెళ్లి ధాన్యం నాణ్యతను పరిశీలించి, కొనుగోలుకు గ్రీన్ సిగ్నల్ ఇస్తారు. ఎఫ్.సీ.ఐ. (భారత ఆహార సంస్థ ప్రమాణాల వేరకు నాణ్యత లేకపోతే.. ధాన్యంలో తేమశాతం తగ్గేవరకు ఆరబెట్టాలని వీవివ సూచిస్తారు. ఆ తర్వాత ఆ ధాన్యాన్ని కూడా కొనుగోలు చేస్తారు. కొనుగోలు చేసిన 21 రోజుల్లోగా రైతు భాతాలో డబ్బులు జమ చేస్తారు.

"చీడపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056150 కు వాట్సప్ ఫోన్‌టో పంపండి. వాటిని నివృత్తి చేసుకోండి."

పచ్చిరొట్ట ఎరువులు

పంటల అవగేషాలతో భూసార అభివృద్ధి

డా. పి. సుజాతమ్మ, ప్రధానశాస్త్రవేత్త, (పంటల ఉత్పత్తి) మరియు సమన్వయకర్త, ఏరువాక కేంద్రం కర్నాలు.

మనం ప్రతి పంటలో రసాయన ఎరువులలో పాటు సేంద్రియ ఎరువులు సిఫారసు చేసినప్పటికీ, సేంద్రియ ఎరువుల అందుబాటు సంవత్సర, సంవత్సరానికి తగ్గుతూ వస్తున్న ప్రస్తుత పరిస్థితులలో, పంటల సాగులో రైతులు చాలా వరకు రసాయనిక ఎరువుల ద్వారానే పోషకాలు అందిస్తున్నారు.

సేంద్రియ ఎరువులు సరిపడా వాడని కారణంగా నేలలో సేంద్రియ కర్వనం తగ్గి కనీసం మడ్యసంగా ఘేనా ($0.5-0.75\%$) ఉండవలసి ఉంటే, ప్రస్తుతం తక్కువ ($0.5\% కంటే తక్కువ$) స్థాయి లోనే నమోదవుతుంది. అంతే కాక పంటలకు ఉపయోగపడే సూక్ష్మజీవులు తగినంత స్థాయిలో ఉండటంలేదు. పంటలు సూక్ష్మపోషక లోపాలకు గురవుతున్నాయి. నేలలు నీటిని నిలుపుకునే శక్తి తగ్గిపోతుంది. నేలలో వేసిన రసాయనిక ఎరువుల నుండి పోషకాలు వృధా అయ్యా అవకాశాలు ఎక్కువ అవుతున్నాయి. ఇలా వివిధ కారణాలుగా నేలలు ఉండవలసినంత సారవంతంగా లేక, సాగులో ఆశించినంత ఘలితాలు రావడంలేదు. ఈ సమస్యలను అదిగమించడానికి సేంద్రియ పదార్థం నేలకు అందేలా పచ్చిరొట్ట పుచ్చి ఆకు ఎరువులు/ పంట అవశేషాలు వినియోగించుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

పచ్చిరొట్ట ఎరువుల వలన ప్రయోజనాలు

- జీలుగలాంటి పచ్చిరొట్ట ఎరువులను వాడినపుడు చౌడు తగ్గుతుంది.
- పప్పు జాతి పంటలను పచ్చిరొట్ట ఎరువులుగా వేసి భూమిలో కలియ దున్నడం వలన సుమారు $25-30\%$ నుత్జనిని ఆడా చేయవచ్చు అంతేకాకుండా పచ్చిరొట్ట ఎరువులు కుళ్ళేటప్పడు

జీలుగ

పీళిపెసర

ఒనుచు

పచ్చే సేంద్రియ ఆమ్లల వలన భూమిలోని భాస్వరం మరియు పొట్టాష్ కూడా మొక్కలకు అందుబాటులోకి వస్తాయి తద్వారా రసాయన ఎరువులకు అయ్యే ఖర్చును తగ్గించుకోవచును.

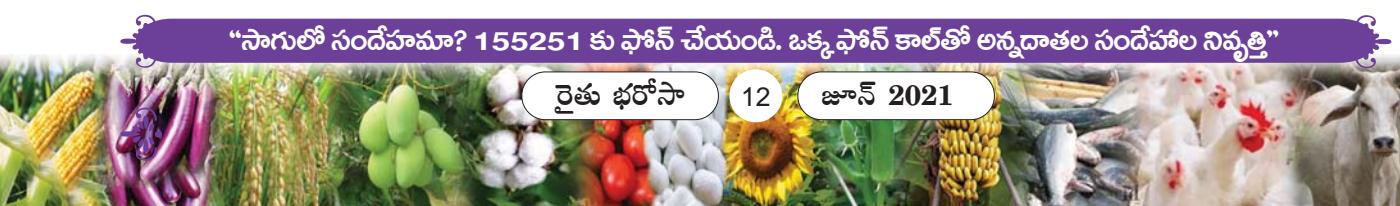
- పచ్చిరొట్ట ఎరువులు నేలలో బాగా చివికిన తర్వాత నేలకు సేంద్రియ పదార్థం అందుతుంది. దీని వలన భూ భౌతిక, రసాయన పరిస్థితులు మెరుగు పడతాయి.
- పచ్చిరొట్ట కుళ్ళడం వలన నేలలో హుమస్ పెరుగుతుంది దీని వలన నేలకు నీరు, పోషక పదార్థాలను నిల్వ చేసుకొనే శక్తి పెరుగుతుంది. అంతే కాక పంటకు ఉపయోగపడే సూక్ష్మజీవుల సంఖ్య పెరుగుతుంది.

పచ్చిరొట్ట ఎరువులను ఎంపిక చేసుకోవడంలో గమనించవలసిన అంశాలు:

- పైరు త్వరగా ఏపుగా పెరిగి నేలను ఆక్రమించుకొనే స్వభావం కలిగి ఉండాలి. దీని వలన ఎక్కువ పరిమాణంలో పచ్చిరొట్ట ఎరువును అందించవచ్చును.
- కలియ దున్నిపుడు త్వరగా నేలలో కలిసిపోయే స్వభావం కలిగి ఉండాలి.
- వాతావరణ లోని నుత్జనిని స్థిరీకరించగలిగే స్వభావం కల లెగ్యామ్ జాతి పంటలను ఎన్నుకోవాలి.

వివిధ పచ్చిరొట్ట పైర్లు - వాటి పోషకాలు

జీలుగ : చౌడు భూములకు అనుకూలం. ఎకరానికి $12-15$ కిలోల విత్తనాలు అవసరం. ఈ పంటను $70-80$ రోజుల్లో

“సాగులో సందేహమూ? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అన్నదాతల సందేహిల నివ్వుత్తి”

కలయ దున్నాలి . సెస్టేనీయ అక్కాలియేట, సెస్టేనీయ రోష్ట్రేట అనే రెండు జాతులున్నాయి. సెస్టేనీయ రోష్ట్రేట 7 వారాల్లోనే ఒకబెస్టర మీటర్ల ఎత్తు పెరిగి మృదువైన ఆకులనిస్తుంది. సెస్టేనీయ అక్కాలియేట హెక్టారుకు 32 టన్నుల పచ్చిరొట్టని జస్తుంది. ఒక టన్ను పచ్చిరొట్టలో సుమారు 5కిలోల నత్రజని ఉంటుంది.

జనుము : ఎకరానికి 10-15 కిలోల విత్తనం ఆవసరం ఘూత దశలో కలయదున్నాలి. పైరు త్వరగా పెరిగి మృదువైన ఆకులనిస్తుంది. హెక్టారుకు 20-25 టన్నుల పచ్చిరొట్టనిస్తుంది. ఒక టన్ను పచ్చిరొట్టలో సుమారు 4కిలోల నత్రజని ఉంటుంది.

పిల్లి పెసర : పిల్లి పెసర పచ్చిరొట్ట ఎరువుగాను, పశుగ్రాసం గాను ఉపయోగించుకోవచ్చు. నేలలో నీరు నిల్వ ఉన్నా నీటి ఎద్ది ఉన్నా తట్టుకోగలదు ఎకరానికి 4-5 కిలోల విత్తనాలు కావాలి. ఘూత దశలో కలయదున్నాలి. హెక్టారుకు 5-6 టన్నుల పచ్చిరొట్టనిస్తుంది. ఒక టన్ను పచ్చిరొట్టలో 7.2కిలోల నత్రజని, 1కిలో భాస్వరం, 5.3 కిలోల పొట్టాష్ ఉంటాయి.

వీటిటోపాటు అలసంద, ఉలవలు మరియు పెసర పంటలను కూడా పచ్చిరొట్ట పంటలుగా సాగుచేసుకోవచ్చు. ఎన్నో

ఉపయోగాలు కలిగినటువంటి పచ్చిరొట్ట పైరు రైతులందరు వేసుకొని తమ పొలాల్లో భూసారం పెంచుకోవాలి.

మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ముఖ్యంగా పచ్చిరొట్ట ఎరువులుగా విత్తనోప్తత్తుకి రచీ కాలం అనుకూలమైనది. అనగా సెష్టేంబర్ నుండి ఆక్టోబర్ వరకు విత్తుకోవచ్చు. చివరి దుక్కిలో అనగా విత్తనం వేసేముందు ఎకరానికి 20కిలోల నత్రజని మరియు 20 కిలోల భాస్వరం ఎరువులను వేయాలి.

పచ్చి ఆకు ఎరువులు :

పచ్చి ఆకు ఎరువుల పంటలైన సుబాబుల్, శైరిసిడియా, కానుగ, తంగేడు, జిల్లేడు, వేప వంటి చెట్ల సుంచి లేత కొమ్మలు ఆకులను సేకరించి పొలంలో వేసి బాగా కలియదున్నాలి. తర్వాత నీరు పెట్టి బాగా కలియదున్నాలి. ఇవి కూడా భూసారాన్ని పెంచడంలో బాగా దోహదపడుతాయి.

పంటల అవశేషాలు:

మనం సాగుచేసే ముఖ్యమైన పంటలు, వాటి సుండి లభ్యమయ్యే అవశేషాలు, ఈ అవశేషాలు నేలలో కలియదున్నిపుడు నేలకు అందె ముఖ్య పోషకాలు దిగువ పడ్డికలో పొందు పర్చడం జరిగింది.

క్రమ సంఖ్య పేరు	అవశేషములు టన్నులు/ ఎకరానికి	పంటలావశేషాల నుండి నేలకు అందే వివిధ పోషకాలు (కిలోలు/ఎకరానికి)		
		నత్రజని	భాస్వరం	పొట్టాష్టియం
1.	ప్రత్తి	2.5-3.0	12-15	3-5
2	మిరప	2.0-2.5	10-12	2-4
3	కంది	2.0-2.5	15-20	4-6
4	మినుము	1.5-2.0	12-15	3-5

దున్నడం ద్వారా భూసారం అభివృద్ధి చెంది పంటల ఉత్పత్తి పెరిగే అవకాశం ఎంతైనా ఉంది.

పెర

కాటన ప్రక్రియ

సుబాబులు

“చీడపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056152 కు వాట్సప్ ఫాఫ్టో పంపండి. వాటిని నిప్పుత్తి చేసుకోండి.”

సాయిల్ హెర్ట్ కార్డ్ - సూక్ష్మ పోషక ఫలితాల విశ్లేషణ

శ్రీ యం.వి. శ్రీకాంత్, ఎ.డి.వి. (ఎఫ్.టి.సి.), చిత్తురు

ప్రస్తుతం వివిధ పంటలలో వివిధ సూక్ష్మ పోషక లోపలక్షణాలు అధికమై ఆశించిన మేర దిగుబడులను రైతాంగం పొందలేకపోతున్నారు. రసాయన ఎరువులను అధికంగా వాడటం, సేంద్రియ ఎరువులను తక్కువగా వాడడం వలన పలు సూక్ష్మ పోషకాల లోపాలు వివిధ పంటలలో కనిపిస్తున్నాయి. భూసార పరీక్షలో స్ఫూర్తి పోషకాల విశ్లేషణతో పాటూ మన వ్యవసాయశాఖ 5 సూక్ష్మ పోషకాల విశ్లేషణ ఫలితాలను ‘సాయిల్ హెర్ట్ కార్డ్’ ద్వారా రైతాంగానికి తెలియజేస్తున్నది. భూసార పరీక్ష కేంద్రాలలో జింకు, ఇనుము, బోరాన్, కాపర్, మరియు మాంగనిసు పోషకాల విశ్లేషణ జరిపి లోపాలను, వాటిని సవరించే మార్గాలను తెలియజేస్తున్నాయి.

జింకు : నత్రజని భాస్వర పోషకాల సమర్థ వినియోగానికి జింకు అవసరం. మొక్కలలో అమైనో ఆమల్లు, మాంసకృత్తులు తయారుకావడానికి అవసరం. అలాగే మొక్క ఎదుగుదలకు కావలసిన ఆక్రిన్స్ అనే హర్ట్స్ ను తయారుకావడానికి కావాలి. క్షారగుణం సున్నపు శాతం అధికంగా నేలలు, తగినంతగా సేంద్రియ ఎరువులు వాడని పొలాలలో జింకు లోపం కనిపిస్తుంది. అధిక మోతాడుల్లో నత్రజని, భాస్వరం ఎరువుల వాడకం మరియు పోషకాల సమతల్యత లోపించడం వల్ల లోపం కనిపిస్తుంది.

ఇనుము : ఆకుల్లో వత్తహరితం (క్లోరోఫిల్)

తయారుకావడానికి ఇది ఆధారము. కిరణజన్య సంయోగ క్రియ ద్వారా కార్బో ప్రైంట్ తయారీకి సహాయపడుతుంది. మొక్కలోని అన్ని జీవక్రియలకు ప్రత్యక్షంగా కానీ, పరోక్షంగా కానీ తోడ్పడుతుంది. కొన్ని ఎంజైముల తయారీకి, కణాల శ్వాసక్రియకు, మొక్కలు నైట్రేట్సును, సల్ఫేట్సును తీసుకోవడానికి తోడ్పడుతుంది. అధిక క్షార భూముల్లోను, సున్నపుపాలు ఎక్కువగా గల నేలల్లోనూ, తేలిక నేలల్లోనూ, సేంద్రియ పదార్థం తక్కువ ఉన్న నేలల్లోనూ సాధారణంగా ఇనుము లోపాలు వచ్చే అవకాశాలు ఎక్కువ.

బోరాను : ఆకుల్లో తయారుయ్యే పిండిపదార్థం మొక్కలోని అన్ని భాగాలకు చేరడంలోనూ, మొక్క నీటి అవసరాల మీద బోరాన్ ప్రభావం ఉంటుంది. మాంసకృత్తుల తయారీకి అవసరం. కణవిభజనకు, కణాల గోడలు గట్టిగా ఉండడానికి తోడ్పడుతుంది. వెంక్కలు కాల్చియం గ్రహించడానికి, సక్రమంగా వినియోగించుకోడానికి తోడ్పడుతుంది. అతి తక్కువ పరిమాణంలో అవసరమయ్యే పోషకం ఇది. పరిమితికి మించి ఉన్నపుడు మొక్కకు హోని కలిగిస్తుంది. సాధారణంగా పాలచోడు నేలలూ, అధిక లవణాల కారణంగా నాట్యత లోపించిన సాగునీటిలో బోరాన్ ఎక్కువ పరిమాణంలో ఉంటుంది.

కాపర్ : క్లోరోఫిల్ తయారీలో దీని ఆవశ్యకత ఉంటుంది. ముఖ్యంగా ఎంజైముల చర్యలో రాగి ప్రముఖ పాత్ర వహిస్తుంది. మొక్కలలో విటమిన్ 'ఎ' తయారుకావడానికి తోడ్పడుతుంది. అధిక క్షారనేలలు, మురుగు సౌకర్యం లేని నేలల్లో రాగి లోపాలు వచ్చే అవకాశం ఎక్కువగా ఉంటుంది.

మాంగనిసు : ఆకుల్లో వత్తహరితం (క్లోరోఫిల్) తయారుకావడంలో ఇనుముతో పాటూ మాంగనిసు కూడా తోడ్పడుతుంది. ఎంజైములను ఉత్సేపజరచి జీవక్రియ చురుకుగా జరిగేటట్లు చేస్తుంది. ఆస్కార్బిక్ ఆమల్లు తయారుకు దోహదపడుతుంది. అధిక క్షారభూములు, సున్నపుపాలు ఎక్కువ గల నేలలు, తీప్రమైన నీటి ఎద్దడి, అధిక ఉపోగ్రహ లాంటి పరిస్థితులు మాంగనిసు లోపానికి దారితీస్తాయి.

సాయిల్ హెర్ట్ కార్డ్లలో ఈ సూక్ష్మ పోషకాల విశ్లేషణ

“సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్టో అన్నదాతల సందేహాల నివృత్తి”

ఫలితాలను రైతాంగం అర్థం చేసుకోవాలి. కార్బూలో 'పరీక్ష విలువను' బట్టి 'లోపం ఉన్నదా' లేక 'సరిపడా ఉన్నదా' అన్న విషయం తెలుస్తుంది. లోపల ఉన్నపుడు సిఫారసు మేరకు సంబంధిత సూక్ష్మపోషక ఎరువును నేలలో గానీ, పైరుపై పిచికారి చేయడంగానీ చేయాలి.

జింక : నేలలో జింక 0.6 పి.పి.యం. లేదా అంతకంటే తక్కువ వున్నట్లయితే ఆ నేలలో జింక సరిపడాలేదు అని చెప్పడం జరుగుతుంది.

సవరణ విధానం : జింక లోపం ఉన్నచోట వరి పైరుకు మరియు ఆరుతడి పంటలకు హెక్టారుకు 50 కిలోలు మరియు మెట్ట పైరుకు హెక్టారుకు 25 కిలోలు చొప్పున జింక సల్ఫైట్ దుక్కిలో వేయవలను. ఈ విధముగా ప్రతి మూడు పంటలకు ఒకసారి వేయాలి. పైరు మీద జింక లోపం కనబడినపుడు 2 గ్రాముల జింక సల్ఫైట్, కొంత నిమ్మరసం ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి 4 నుండి 5 రోజుల వ్యవధిలో 2-3 సార్లు పైరు మీద పిచికారి చేయాలి. కాంప్లెక్స్ ఎరువులను జింక సల్ఫైట్లో కలిపి వేయరాదు. జింక సల్ఫైట్ వేసిన కనీసం 48 గంటల తరువాత కాంప్లెక్స్ ఎరువులు వేసుకుని, పంటలు వేసుకోవాలి. కాంప్లెక్స్ ఎరువులను పైరుకు పైపాటుగా వాడరాదు.

ఇనుము : నేలలో ఇనుము 4.5 పి.పి.యం. లేదా అంతకంటే తక్కువ వున్నట్లయితే ఆ నేలలో ఇనుము సరిపడాలేదు అని చెప్పడం జరుగుతుంది.

సవరణ విధానం : పైరుపై ఇనుము లోప లక్షణాలు కనబడినపుడు 1 % ఫెఫ్రన్ సల్ఫైట్ ద్రావణాన్ని (10 గ్రాములు ఫెఫ్రన్ సల్ఫైట్ లేదా అన్నభేది, కొంత నిమ్మరసం లేదా 5 గ్రాములు

నిమ్మ ఉప్పు ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి) 7-10 రోజుల వ్యవధిలో 2-3 సార్లు పిచికారి చేయాలి.

బోరాన్ : నేలలో బోరాన్ 0.5 పి.పి.యం. లేదా అంతకంటే తక్కువ వున్నట్లయితే ఆ నేలలో బోరాన్ సరిపడాలేదు అని చెప్పడం జరుగుతుంది.

సవరణ విధానం : హెక్టారుకు 5-10 కేజీల బోరాన్ ను అఖరి దుక్కిలో వేసుకోవాలి లేదా పైరుపై 0.2% బోరాన్ ద్రావణాన్ని (2 గ్రాముల బోరాన్ ఒక లీటరు నీటికి కలిపి) 2-3 సార్లు పిచికారి చేయాలి.

రాగి : నేలలో రాగి 0.2 పి.పి.యం. లేదా అంతకంటే తక్కువగా వున్నట్లయితే ఆ నేలలో రాగి సరిపడాలేదు అని చెప్పడం జరుగుతుంది.

సవరణ విధానం : పైరుపై రాగి లోప లక్షణాలు కనబడినపుడు 0.1% కాపర్ సల్ఫైట్ ద్రావణాన్ని (1 గ్రాము కాపర్ సల్ఫైట్, కొంత నిమ్మరసం ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి) 7-10 రోజుల వ్యవధిలో 2-3 సార్లు పిచికారి చేయాలి.

మాంగనీసు : నేలలో మాంగనీసు 2.0 పి.పి.యం. లేదా అంతకంటే తక్కువ వున్నట్లయితే ఆ నేలలో మాంగనీసు సరిపడాలేదు అని చెప్పడం జరుగుతుంది.

సవరణ విధానం : హెక్టారుకు 10-25 కేజీల మాంగనీసు సల్ఫైట్ ను అఖరి దుక్కిలో వేసుకోవాలి. పైరుపై మాంగనీసు లోప లక్షణాలు కనబడినపుడు 1% మాంగనీసు సల్ఫైట్ ద్రావణాన్ని (10 గ్రాములు మాంగనీసు సల్ఫైట్, కొంత నిమ్మరసం లేదా 2.5 గ్రాముల నిమ్మ ఉప్పు ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి) 7-10 రోజుల వ్యవధిలో 2-3 సార్లు పిచికారి చేయాలి.

“చీడపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056153 కు వాట్సప్ ఫాఫో పంపండి. వాటిని నిష్టత చేసుకోండి.”

మెట్ట సాగులో దుక్కి దునేం యంత్రాలు

శ్రీమతి ఇ. సరళ, వ్యవసాయాధికారిణి, రైతు శితు శిక్షణ కేంద్రము, చిత్తూరు

వ్యవసాయ యాంత్రీకరణ, ఆధునిక వ్యవసాయ విధానాలలో చాలా ముఖ్యపొత్ర పోషిస్తుంది. ఎందుకంటే కొత్త వంగడాలు, వ్యవసాయ పద్ధతుల ద్వారా పెరిగిన ఉత్పాదకతను చేజిక్కించుకొని రైతు పూర్తి లాభం పొందాలంటే, గ్రామాలలో ఉండే వ్యవసాయ కూలీల లోటు మరియు సకాలంలో చేయవలసిన పనులను నిర్వర్తించేంపరకు యాంత్రీకరణ మాత్రమే రైతుకు అండగా సహాయపడగలదు. ఈ యాంత్రీకరణ ముందుగా ట్రాక్టరును మొదలుకొని వ్యవసాయ పనులలో ఉపయోగపడే యంత్రాలను రూపొందించడం వరకు జరిగింది. వనిముట్లను సరైన పద్ధతులలో వాడేందువలన వ్యవసాయ పనులను సకాలంలో సమర్థవంతంగా నిర్వర్తించవచ్చును. తద్వారా పంటల ఉత్పాదకత పెంచడంతో పాటు వ్యవసాయానికయ్యే ఖర్చును గణనీయంగా తగ్గించవచ్చును. ఇంతేకాక వ్యవసాయ కూలీలపై ఆధారపడడాన్ని గణనీయంగా తగ్గించడంతో పాటు నాణ్యమైన ఫలితాన్ని పొందడంలో దోహదపడుతుంది.

రైతాంగం పొలం తయారీలో 9 లేదా 11 కట్రుల కల్పవేటరును ఉపయోగించి దాని తరువాత రోటోవేటరును వాడి పొలం తయారీ చాలా బాగా చేసినట్లు అనుకుంటారు. నిజానీకి కట్టివేటరు అంతర కృషి చేసేందుకు రూపొందించిన నాగలి. కావున కట్టివేటరును ఉపయోగించడం ద్వారా 15 సెం.మీ. వరకు మాత్రమే పొలంలో దిగుబడి దుక్కి చేయడం జరుగుతుంది. ఇందుమూలంగా పంట వేళ్ళు ఉపరితంలో మాత్రమే ఏర్పడడం జరుగుతుంది. ఇలా పైనే పంట వేళ్ళు ఉండడం మూలంగా చెఱకు పంటలో గాలి కాలంలో అనగా అక్షోబరు, నవంబరు నెలలలో పడిపోవడం జరుగుతంది.

ఇందుకు ప్రత్యౌమ్యానుగంగా పొలాన్ని లోడుక్కి దున్ని ఆనగా నుమారు 30 నుంచి 40 సెం.మీ. లోతుకు దున్ని ఆ తరువాత రోటోవేటరుతో కలియదున్ని తరువాత నాటడం వలన పంట దిగుబడి కూడా పెరుగుతుందని వరిశోధనా ఫలితాలు వెల్లడిస్తున్నాయి. లోతు దుక్కి వలన బలమైన ప్రేశ్చు తయారై నీటిని మరియు పోషకాలను సమర్థవంతంగా గ్రహించడం, పంట బాగా పండించడం వలన పంట దిగుబడి 10 నుండి 15 శాతం వరకు ఉత్పాదకత పెరిగే వీలుంది.

1. సబ్ సాయిలర్ లేదా చిసల్ ప్లా :

వ్యవసాయ పొలాలను సంపత్తురం పొండవునా రెండు లేదా మూడు పంటలను పండించడానికి ఎడతెరపి లేకుండా వాడడం వలన పొలంలోని పై పొరలలో పోషకాలు తగ్గి క్రమేపి పంట దిగుబడులు తగ్గిపోవడం ప్రతి రైతు గమనించి ఉంటారు. ఇలా తగ్గిపోవడానికి గల ముఖ్యమైన కారణాలలో దుక్కిని లోతుకు దున్నక పోవడం లోదుక్కి క్రింద నున్న గట్టి మట్టి పొరను చేందించడం వలన క్రమేణా పై మట్టి లో మట్టిలో కలిసి మొక్కకు కావలసిన పోషకాలను సమర్థవంతంగా ఇప్పగలుగుతాయి. ఇలా పొలాన్ని అతి లోతుగా దున్నేందుకు రూపొందించబడినదే ‘సబ్ సాయిలర్’ లేదా ‘చిసల్’ నాగలి.

ఇది ఒకటి లేదా మూడు ధృఢమైన కట్రులచే నిర్మించబడిన నాగలి. దీనిని ఉపయోగించి దుక్కిని అతి లోతుగా అనగా 60 నుండి 90 సెం.మీ.ల లోతు వరకు దున్నవచ్చును. ఈ నాగలిని మూడు లేదా నాలుగు సంపత్తురాలకు ఒకమారు ఉపయోగించి దుక్కిని అతిలోతుగా దున్నడం వలన నేల కింది భాగంలోని గట్టి పొరను (పోర్డ్ ప్యాన్) చీల్చి క్రొత్త మట్టిని సాయిలతో కలపడం

“సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అన్నదాతల సందేహిల నివృత్తి”

జరుగుతుంది. ఇలా చేయడం వలన పలు లాభాలు ఉన్నాయని వ్యవసాయ పరిశోధనలు తెలుపుతున్నాయి. ముఖ్యంగా మెట్ట సేద్యంలో వర్షాధారపు పంటలను పండించేటపుడు ఈ సబ్ సాయిలర్ లేదా చిసిల్ నాగలి ద్వారా దున్నడం వలన లోతైన మట్టిపొరలను కదిలించి లోతైన పొరల్లో నేల గుల్బారనివ్వడం వలన పడిన వర్షపు నీటిని ఎక్కువ భాగం పొలం లోపలి పొరలలో నిల్వ ఉంచేందుకు తోడ్పడుతుంది. ఈ నీటి నిల్వ గణనీయంగా పెరుగుట వలన పొలంలో పండించే పంట నీటి ఎద్దడికి లోనుకాకుండా ఉపయోగపడుతుంది. కాకపోతే పొలాన్ని అతి లోతుగా దున్నేందుకు కనీసం 45 హెచ్.పి. గల త్రాక్టరును ఉపయోగించపలసిన అవసరం ఉంటుంది. దీనిద్వారా ఒక ఎకరం పొలమును 1 లేదా 1 1/2 గంటలలో దున్నవచ్చును.

2. రెక్క నాగలి (M.B. Plough) : ఇది అతి ముఖ్యమైన దుక్కని దున్నడానికి రూపొందించబడిన నాగలి. ఆ నాగలిని ఎద్దతో గాని త్రాక్టరుతో గాని లాగినపుడు నాగలి యందలి కొర్కు భాగం సేలలో నిర్దేశించబడిన (నాగలి పరిమాణాన్ని బట్టి) లోతుకు దిగి ఆపై మట్టి పెళ్ళను సమర్థవంతంగా భూమి నుండి వేరు చేస్తుంది. అలా వేరుచేయబడిన మట్టిపెళ్ళను నాగలి రెక్కపైకి పంపి పొడిగా చేస్తుంది. ఇంతేకాక పై రెక్క యొక్క వంపువలన మట్టిపెళ్ళను పూర్తిగా త్రిప్పి ప్రక్కకు వేస్తుంది. ఇది సుమారు 30-60 సె.మీ. లోతు దున్ని నాగలి పరిమాణాన్ని బట్టి దుక్కని పొందవచ్చు. దీనిలో దుక్కన దుక్కనాణ్యత ఎద్దతో నడివే చెక్క నాగలిలో లేదా త్రాక్టరుతో నడపబడే కట్టివేటరులో వచ్చే నాణ్యతతో పోలిస్తే మూడురెట్టు హెచ్చగా ఉంటుంది. ఇదే కాకుండా రెక్క నాగలిలో ఉండే రెక్కము మన అవసరాన్ని బట్టి అనగా కలుపు బెడద ఎక్కువగా ఉన్నచోట కలుపు మొక్కలను పూర్తిగా తిరగ తిప్పదానికి లేదా పంట అవశేషాలు ఉండే పొలాన్ని భాగా పొడి చేయడానికి, మరీ బంకమన్ను ఉన్న పొలంలో నాణ్యమయిన పొలంలో తయారికి

నిర్ణిత రెక్కను మార్పి అధిక ఫలితాన్ని పొందవచ్చును. ఇలా చేయడం వలన పనిముట్టకు వాడే ఎద్ద లేదా త్రాక్టర్ల శక్తి సామర్థ్యాలను సమర్థవంతంగా వాడవచ్చును. చల్మా భూములలో పై పొర గట్టి వడినప్పుడు ఈ పనిముట్టు బాగా ఉపయోగపడుతుంది. 35 హెచ్.పి. త్రాక్టరుతో ఈ పరికరాన్ని వాడి రెండు గంటలలో 1 - 1.5 ఎకరాలను దున్నవచ్చును.

3. పళ్ళైపు నాగలి (Disc Plough) : ఇందులో సుమారు 60 సె.మీ. నుండి 90 సె.మీ. వరకు వ్యాసం కలిగి గుంతగా ఉన్న రెండు లేదా మూడు పళ్ళైలను ప్రత్యేక రీతిలో విడివిడిగా తిరిగేందుకు వీలుగా ఒక భట్టానికి అమర్చి నేలను దున్నేందుకు వీలుగా వుంటుంది. ఇలా తిరిగే నాగలి పళ్ళైలు ఉండడం వలన ఏ విధమైన ఆటంకము ఎదురైనప్పటికీ ఈ పళ్ళైపు నాగలిని ఉపయోగించవచ్చు.

రెక్క నాగలిని ఎక్కడైతే సమర్థవంతంగా ఉపయోగించలేదో అటుపంటి నేలలో కూడా ఈ పళ్ళైపు నాగలిని సమర్థవంతంగా వాడవచ్చును. అంతే కాకుండా నేలంతా రాళ్ళమయమై ఉన్నప్పుడు లేదా మొక్కల వేళ్ళు అవశేషాలు పొడిగి ఉన్నప్పుడు లేదా ఇసుక నేలల్లో కూడా పళ్ళైపు నాగలిని సమర్థవంతంగా వాడవచ్చును. ఈ పళ్ళైపు నాగలి ముఖ్యంగా బరువును పెంచి నిర్ణిత లోతు వరకు దున్నవచ్చును. కాకపోతే దీనిలో పళ్ళైలతో దున్ని మట్టిని ప్రక్కకు నెట్టడం వలన పొలమంతా పెద్దపెద్ద గడ్డలతో ఎత్తు పల్లాలుగా తయారపడుతుంది. పొలంలో ఏర్పడ్డ ఈ ఎత్తు పల్లాలను సమర్థవంతమయిన దంతుల ద్వారా నేలను బాసినపుడు మట్టి గడ్డలు పొడి అయిపోయి నేల చదునుగా తయారపడుతుంది. అట్లుకాక ఈ ఎత్తుపల్లాలకు భయపడి రైతాంగం నేల దున్నడం మాని ఏ విధంగాను ఉపయోగపడని కల్పివేటరును వాడటం వలన నేలను దున్నినామన్న భ్రమలో రైతులు చాలా నష్టపోతున్నారు.

“చీడపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056154 కు వాట్టుక్ ఫోన్‌టో పంపండి. వాటిని నివృత్తి చేసుకోండి.”

సేంద్రి వ్యవసాయంలో సెంద్రియ ఎరువుల ప్రముఖ్యత

శ్రీమతి జె. శశికళ, వ్యవసాయ అధికారి, జిల్లా వనరుల కేంద్రం, చిత్తూరు

GREEN MANURE CROPS

Crotalaria juncea

Sesbania aculeata

Cow pea

Sesbania rostrata

Cluster bean

విభజించవచ్చు.

1. సూల సేంద్రియ ఎరువులు, 2. చిక్కటి సేంద్రియ ఎరువులు

సూల సేంద్రియ ఎరువులు : పశువుల ఎరువు, కంపోస్టు, కోళ్ళు, మేకలు, పంది ఎరువులు, పచ్చిరొట్ట ఎరువులు, పచ్చి ఆకు ఎరువులు, చెరకు మడ్డి, వర్షీ కంపోస్టు వున్నాయి. సూల సేంద్రియ ఎరువుల్లో పోషకాలు తక్కువ పరిమాణంలో వున్నా నేల ఫలదత, భౌతిక లక్షణాలపై మంచి ప్రభావం చూపిస్తాయి.

పశువుల పేడ ఎరువు : రైతులు ఉపయోగించే ముఖ్యమైన ఎరువు. పశువుల కొట్టం దగ్గర గొయ్యి తీసి అందులో పశువుల పేడ, మూత్రతంతో తడిసిన చెత్త, పశువులు తినగా మిగిలిన గడ్డి వేసి, పేడ బురదతో కప్పితే 3-4 నెలలకు బాగా చివికి మంచి సేంద్రియ ఎరువుగా మారుతుంది. ఎండకు ఎరువు ఎండకుండా, వానకు తడవకుండా మట్టితో కప్పడం వల్ల పోషకాలు నష్టం కావు.

బయోగ్యాస్ : పశువుల పేడ నుండి ఇంధనానికి వాడుకోగా మిగిలిన పేడ మంచి సారవంతమైన సేంద్రియ ఎరువుగా ఉపయోగపడుతుంది. దీనిలో 2-2.4% వరకు నత్రజని వుంటుంది.

కంపోస్టు ఎరువు : గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో లభ్యమయ్యే చెత్త, రాలిన ఆకులు, కలుపు మొక్కలు, కుళీన కూరగాయలు, పండు వేరు శనగ పొట్టు మొదలైనవి ఉపయోగించి నాణ్యమైన కంపోస్టు తయారు చేస్తున్నారు. అలాగే పట్టణాలలో నిత్యం సేకరించే వేలాది టన్నుల వ్యూహాలను సరైన పద్ధతిలో చివికేటట్లు చేయడం వలన

సేంద్రియ ఎరువులు - ఉపయోగాలు :

సేంద్రియ పదార్థం నేల భౌతిక లక్షణాలను మెరుగు పరుస్తుంది. బరువు నేలలు గుల్లబూరి వేళ్ళు చక్కగా పెరగడానికి సహా య పడుతుంది. నీరు ఇంకడం పెరిగి మురుగు సౌకర్యం మెరుగవుతుంది. ఇసుక నేలల్లో మట్టి రేణువుల అమరికను క్రమబద్ధం చేస్తుంది. నీటిని గ్రహించి తేమను ఎక్కువ కాలం పట్టి పెట్టుకొనే శక్తి పెరగడానికి దోహదపడుతుంది. బెట్ట పరిస్థితిని తట్టుకొనే శక్తి పెరుగుతుంది. నేలల్లోని పోషకాలను మొక్కలు గ్రహించడానికి ఉపయోగపడే సూక్ష్మ జీవులకు ఆహారంగా పనికిపుస్తుంది. సేంద్రియ పదార్థం బాగా చివికి ఏర్పడిన హ్యామన్స్ పోషకాలను పట్టి ఉంచి మొక్కకు అందిస్తుంది. ఆమ్ల మరియు క్షార నేలల్లో హోనికరమైన లక్షణాలను తగ్గిస్తుంది. చొడు భూములకు సేంద్రియ ఎరువులు బాగా పనికిపుస్తాయి.

సేంద్రియ ఎరువులు - రకాలు :

సేంద్రియ ఎరువులను ముఖ్యంగా రెండు రకాలుగా

“సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అన్నదాతల సందేహిల నివృత్తి”

వట్టం కంపోస్టు తయారవుతుంది. దీని ప్రాముఖ్యతను గుర్తించి అనేక మునిసిపాలిటీలు, కార్బోరేషన్లు పెద్దవెత్తున కంపోస్టు తయారు చేస్తున్నాయి.

కోళ్ళ ఎరువు : కోళ్ళ ఫారాలు వున్నచోట షైడ్లో కోళ్ళ క్రింద వేసిన పొట్టు, మలమూత్రాలతో కలిసి చివికి మంచి సేంద్రియ ఎరువుగా తయారవుతుంది. కోళ్ళ ఎరువు బాగా చివికిన తర్వాతే వాడుకోవాలి. కోళ్ళ ఎరువులో సూక్ష్మ పోషకాలు కూడ వుండి పైర్లకు ఉపయోగపడతాయి.

గొర్రెలు / మేకల ఎరువు : ఈ జీవాలను సాధారణంగా ఎండాకాలంలో నేరుగా పొలంలోనే మంద కట్టడం అలవాటుగా వస్తోంది. మందకట్టడం, పూర్తికాగానే పొలాన్ని ఒకసారి దున్నితే ఎరువు నెలలో కలిసిపోయి పోషకాలు వృద్ధా కాకుండా ఉ వయోగపడతాయి. దొడ్డలో వచ్చిన ఎరువును వశవుల ఎరువులాగానే వాడుకోవచ్చు.

పచ్చి రొట్టు ఎరువులు : అందుబాటులో కాలువగట్టు, పొలంగట్టు, బంజరు భూములు, అడవి ప్రాంతాల్లో పెరిగే ఆన్ని రకాల మొక్కల నుండి పచ్చి ఆకులు సేకరించి పొలంలో వేసి ఎరువుగా వాడుటాన్ని వచ్చి ఆకు ఎరువు అంటారు.

చెరకు మడ్డి : చెరకు ఫాయికరీ నుండి వ్యర్థ పదార్థంగా లభించే చెరకు మడ్డిలో మొక్కలకు కావలసిన అన్ని పోషకాలు దొరుకుతాయి. ఒక టన్ను చెరకు మడ్డి దెండు టన్నుల పశువుల ఎరువుకి సమానం. చెరకు మడ్డి చౌడు భూములను బాగు చేయడానికి కూడా ఉపయోగపడుతుంది.

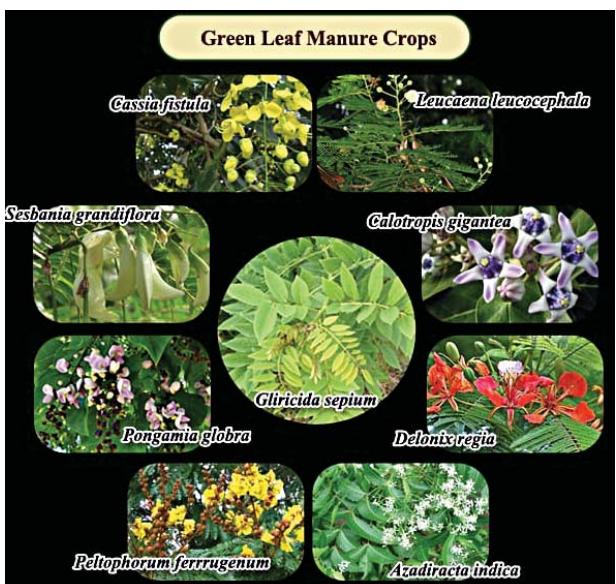
వర్షి కంపోస్టు : వానపాములు (ఎర్రలు) ఉపయోగించి తయారు చేసే ఎరువును వర్షి కంపోస్టు అంటారు వర్షి కంపోస్టు బెండ్సు తయారు చేసి శౌందరగా కుళ్ళే వ్యర్థాలతో నింపి అందులో

వానపాములను వదిలితే 2 - 2 1/2 నెలల్లో మంచి ఎరువు తయారవుతుంది.

చిక్కటి సేంద్రియ ఎరువులు : గింజల నుండి నూనె తీసివేయగా మిగిలిన పదార్థం ఎరువుగా ఉపయోగపడుతుంది. వేరువనగ చెక్కు నువ్వుల పిండి, ఆరపిండి, ఆముదం పిండి, కానుగ పిండి మొదలైనవి. వీటితో పాటు రక్తపు పొడి, చేపల పొట్టు వంటి హాటీని కూడా వాడవచ్చు. వీటినే మనం చిక్కటి సేంద్రియ ఎరువులు అంటాము. వీటిలో పోషకాలు కూడా ఎక్కువ వుంటాయి.

కాబట్టి రైతులు సమగ్ర ఎరువుల యూజమాన్యాంలో భాగంగా తమకు అందుబాటులో వున్న సేంద్రియ ఎరువులను విరివిగా వాడి భూసారం పెంచడమే కాక, రసాయన ఎరువులపై పెట్టే భర్మను తగించుకోవాలి.

“చీడపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056028 కు వాట్సప్ ఫాఫోర్స్ పంపండి. వాటిని నిష్టత్తి చేసుకోండి.”

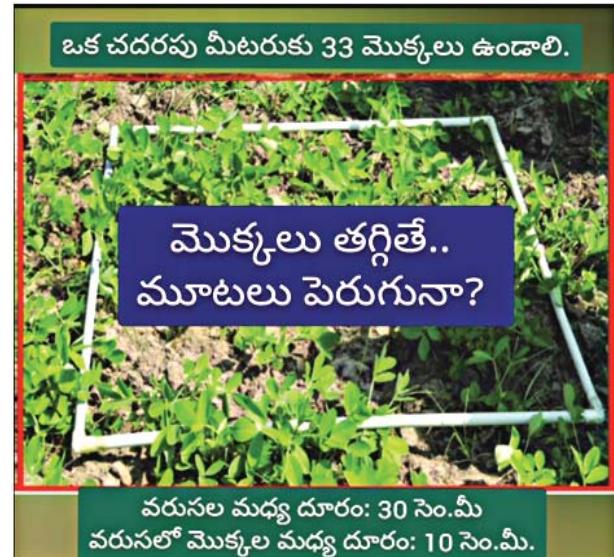
వేరుశనగలో స్వరైన మొక్కల సాంద్రత పాటించాలి

ఒక చదరపు మీటరుకు 33 మొక్కలు ఉండాలి.

మొక్కలు తగ్గితే..
మూటలు పెరుగునా?

వరుసల మధ్య దూరం: 30 సె.మీ
వరుసలో మొక్కల మధ్య దూరం: 10 సె.మీ.

ఖరీఫ్ లో వర్షాధారంగా సాగుచేసే వేరుశనగలో స్వరైన మొక్కలు సాంద్రత పాటించకపోవడం వల్ల ఆశించిన దిగుబడిని రైతాంగం పొందలేకపోతున్నారు. ఖరీఫ్ లో ఒక చదరపు మీటరుకు సిఫారసు చేరకు 33 మొక్కలు ఉండాలి. కానీ అధికశాతం రైతుల పొలాల్లో సరాసరిన 25 మొక్కలు మాత్రమే ఉంటున్నాయి. దీనికి గల కారణాలు తక్కువ విత్తన మోతాదు వాడటం, సిఫారసు చేసిన దూరంలో విత్తుకోకపోవడం, ముందుగా మొలక శాతం పరీష్కించుకోకపోవడం మరియు విత్తనపుద్ది చేయకపోవడం.

మంచి దిగుబడినిచ్చే కె6, ధరణి లాంటి రకాలను ఖరీఫ్ లో వర్షాధారంగా సాగుచేసినపుడు ఎకరానికి 60 కిలోల విత్తనాలు వాడాలి. ఇందుకోసం సుమారుగా 90 కిలోల విత్తనకాయలు కావాలి. రెండు వరుసల మధ్య 30 సెంటీ మీటర్ల దూరం, అలాగే వరుసలో మొక్కల మధ్య 10 సెంటీ మీటర్ల దూరం ఉంచి విత్తుకోవాలి. ఈ సిఫారసు దూరంలో విత్తనపుడు ఒక చదరపు మీటరుకు 33 మొక్కలు ఉంటాయి. అంటే ఎకరానికి ఒక లక్ష్మా, ముప్పెరండువేల మొక్కలు ఉంటాయి. కోత వరకు ఈ మొక్కలన్నీ బతికే పరిస్థితి ఉండకపోవచ్చి. పురుగులు, తెగుళ్ళు ఆశించడం వల్ల, బెట్ట పరిస్థితుల వల్ల కొన్ని మొక్కలు

శ్రీ ఎం.వి.ప్రీతింత్, ఏ.డి.ఎ., జిల్లా వనరుల కేంద్రం, చిత్తూరు.

చనిపోతాయి. కోత సమయంలో చదరపు మీటరుకు కనీసం 25 మొక్కలు ఉన్న మంచి దిగుబడి పొందవచ్చని శాస్త్రవేత్తలు తెలియజేస్తుంటారు. పంట తొలిదశలోనే కేవలం 25 మొక్కలు ఉంటే, కోత సమయానికి వాటిలో మరిన్ని మొక్కలు తగి నామమాత్రము దిగుబడి పొందుతున్నారు. ఎన్ని మేలైన యాజమాన్య పద్ధతులు పాటించినపుటికీ స్వరైన మొక్కల సాంద్రత లేకపోతే ఎక్కువ దిగుబడి పొందలేము. (గమనిక: కదిరి లేపాక్షి రకానికి సిఫారసు చేసిన దూరం 30 x 15 సెంటీ మీటర్లు.)

మొలక పరీక్ష : సేకరించిన విత్తనాన్ని ముందుగా విత్తన మొలక పరీక్ష చేసి మొలకశాతం తెలుసుకోవాలి. పేపరు పద్ధతిలో గానీ, ప్రేపద్ధతిలో గానీ 100 విత్తనాలను మొలక పరీక్ష చేయాలి. వేరుశనగ విత్తనాలకు నిర్దారించిన కనీస మొలకశాతం 70 శాతం. మొలకశాతం బాగుంటే పొలంలో మొక్కల సాంద్రత కూడా బాగుంటుందని ముందుగానే తెలుసుకోవచ్చు.

విత్తనపుద్ది : విత్తిన తరువాత నేల ద్వారా లేదా విత్తనం ద్వారా ఆశించే తెగుళ్ళ పలన మొలకదశలోనే విత్తనాలను నష్టపోయే ఆవకాశం ఉంటుంది. ఉదాహరణకు మొదలుకుళ్ళు ఆశించడం పలన విత్తిన తరువాత మొలక రాకుండానే విత్తనం కుళ్ళి పోతుంది.

Seed Germination Test (విత్తనమొలక పరీక్ష)

కనీస మొలక శాతం : 70 %

Tray method

“సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అన్నదాతల సందేహాల నివృత్తి”

ఈ విత్తనం తగ్గితే అక్కడ ఒక మొక్క పోయినట్టే. కాబట్టి విత్తన ప్రతి విత్తనమూ ఆరోగ్యంగా మొలకెత్తడానికి విత్తనశుద్ధిని విధిగా పాటించాలి. రనంపీల్చు పురుగుల బారి నుంచి, మొదలుకుళ్ళు, వేరుకుళ్ళు లాంటి తెగుళ్ల నుంచి మొక్కలను కాపాడుకోవడానికి సిఫారసు చేసిన మందులతో, సిఫారసు చేసిన మొత్తాదులో విత్తనశుద్ధి చేసి విత్తుకోవాలి. ‘ఇమిడాక్లోఫిడ్’ అనే మందును కిలో విత్తనానికి 2 మి.లీ.ల చొప్పున కలిపి విత్తనశుద్ధి చేసి, ఆరిన తరువాత కిలో విత్తనానికి ఒక గ్రాము ‘పెబుకోనజోల్స్ డి.ఎస్’ (లేదా) 3 గ్రాముల మాంకోజెట్’ మందును కలిపి విత్తనశుద్ధి చేసి విత్తుకోవాలి. ‘ట్రికోడెరాయి విరిది’ లాంటి జీవశిలీంద్రనాశని మందు లభ్యమైతే కిలో విత్తనానికి 10 గ్రాములు చొప్పున కలిపి విత్తుకోవాలి. మొదలుకుళ్ళు, వేరుకుళ్ళు, కాండం

కుళ్ళు వంటి తెగుళ్ల బెడద కాపాడటానికి ‘టి. విరిది’ ఉపయోగపడుతుంది.

విత్తనగొర్రు వాడకం: సీడ్ డ్రిల్ లాంటి పరికరంతో వేరుశనగ విత్తనాలను విత్తుకోవడం వల్ల సిఫారసు చేసిన దూరంలో విత్తడం సాధ్యమవుతుంది. తక్కువ సమయంలోనే విత్తుకోవచ్చు. విత్తనాన్ని 5 సెంటీ మీటర్ల లోతు లోపలే విత్తుకోవచ్చు. నిర్మించి దూరంలో వరుసలలో విత్తుకోవడం వల్ల కలుపు యాజమాన్యం కూడా సులభంగా చేపట్టవచ్చు. జిప్పం లాంటి ఎరువులను పూతదశలో పైపాటుగా చాళ్ళలో వేసి మొక్కల మొరక్కకు మట్టిని ఎగదోయడానికి అనువుగా ఉంటుంది.

‘విత్తన గొర్రు’ వాడి సరైన దూరంలో, సరైన లోతులో విత్తనాలు విత్తుకోవాలి.

చదరపు మీటరుకు 33 మొక్కల సాంద్రత పాటించినపుడు రనంపీల్చు పురుగైన, తామరపురుగుల తాకిడి కూడా బాగా తగ్గుతుంది. దీని వల్ల వేరుశనగ పంటను మొప్పుకుళ్ళు వైరన్ తెగులు, కాండం కుళ్ళు వైరన్ తెగుళ్ల బారిన పడకుండా కాపాడుకొనే అవకాశం ఉంటుంది. కంచె పంటగా 4-5 వరుసలలో జొన్న, మొక్కజొన్న లాంటి పంటలు వేయడంతో పాటుగా సరైన మొక్కల సాంద్రత పాటించడం ద్వారా ఈ తామరపురుగుల నష్టాన్ని తగ్గించవచ్చు. వర్షాధార వేరుశనగలో విత్తేముందు మరియు విత్తే సమయంలో పైన తెలిపిన మెళకువలను పాటించడంతో పాటుగా సరైన ఎరువులు, కలుపు యాజమాన్యం చేపట్టడం ద్వారా ఆశించిన దిగుబడులు పొందవచ్చు.

“చీడపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056149 కు వాట్టువ్ ఫోటో పంపండి. వాటిని నిష్టత్త చేసుకోండి.”

రైతు భరోసా విడుదల సందర్భంగా ఉన్నతాధికారులతో ముఖ్యమంత్రివర్గులు

ధాన్యం రైతుకు మద్దతు ధర : కళ్లాల వద్దే మద్దతు ధరకు ధాన్యం కొనుగోలు, చెల్లింపు

మత్స్యకారుడికి మద్దతు :

1,19,875 మంది మత్స్యకారులకు రూ. 10,000 చొప్పున రూ. 119.88 కోట్ల ప్రయోజనం

“సాగులో సందేహమూ? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అన్నదాతల సందేహిల నివృత్తి”

మాలిక

రైతు విత్తనం రైతుకే : రైతు భరోసా కేంద్రాల వద్ద నాణ్యమైన వేరుశనగ విత్తన పంచిణీ

ముస్తాబు : ప్రారంభానికి సిద్ధమపుతున్న ఆర్.బి.కే. భవనం

సాగుకు సన్నద్ధత : వ్యవసాయ సలహా మండలి సమావేశం

పారదర్శకతకు ప్రాధాన్యం : లభ్యిదారుల జాబితా ప్రదర్శన

ముందస్తు సన్నాహం : ఆర్.బి.కే.లో ఎరువుల నిల్వ

“చీడపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056150 కు వాట్టువు ఫాటో పంపండి. వాటిని నిష్టత్తి చేసుకోండి.”

భరీఫ్ కంది సాగులో అధిక దిగుబడులకు యాజమాన్య పద్ధతులు

డా. సీ. హెచ్. వరపుసాద రావు, ప్రధాన శాస్త్రవేత్త & సమన్వయ కర్త, డాట్ సెంటర్, దర్జి, ప్రకాశం జిల్లా.

మన రాష్ట్రంలో కంది సుమారుగా 2.46 లక్షల హైక్యాలర్లో సాగవుతూ 1.2 లక్షల టన్నుల ఉత్పత్తిని ఇస్తుంది. హైక్యాలర్ కు 504 కిలోల సరాసరి దిగుబడిని ఇస్తుంది. పెనర, ప్రతి, మినుము, సోయా చిక్కుడు, వేరుశనగ లాంటి పైర్లతో మిశ్రమ పంటగా కందిని భరీఫ్ లో సాగు చేస్తున్నాము. కంది పంటలో రైతులు కొన్ని నమగ్ర పంటల యాజమాన్య వద్ద తులను ఉపయోగించినట్లయిటే మంచి దిగుబడులు పొందుతారు .

రకాల ఎంపిక:

ఎల్.ఆర్.జి 30 (పల్నాడు): ఈ రకం భరీఫ్ లో 170-180 రోజులకు కోతకు వస్తుంది. ఎకరాకు 8-10 క్షీంటాళ్ళ దిగుబడినిస్తుంది. ఒకేసారి పూతకు వస్తుంది. పువ్వులు పసుపు పచ్చగా ఉంటాయి. గింజలు మధ్యస్త లాపుగా ఉంటాయి. వెరి మరియు ఎండు తెగుళ్ళను తట్టుకోలేదు.

ఎల్.ఆర్.జి. 41 : ఈ రకం భరీఫ్ లో 180 రోజులకు కోతకు వస్తుంది. ఎకరాకు 8-10 క్షీంటాళ్ళ దిగుబడినిస్తుంది. ఒకేసారి పూతకు వస్తుంది. శనగ పచ్చ పురుగును కొంతవరకు తట్టుకుంటుంది. నల్ల రేగడి భూములకు అనుకూలం. నీటి వసతి తో తేలికపాటి భూముల్లో పండించవచ్చును.

లక్ష్మి (ఐ.సి.పి.ఎల్. 85063) : ఈ రకం భరీఫ్ కాలం లో 160-170 రోజులకు కోతకు వస్తుంది. పంట దిగుబడి ఎకరాకు 7 నుండి 8 క్షీంటాళ్ళ వరకు వస్తుంది. మొక్క నిటారుగా పెరిగి ఎండు మరియు వెరి తెగుళ్ళను తట్టుకుంటుంది. గింజలు ముదురు గోధుమ రంగులో ఉంటాయి

లాపుగా ముదురు గోధుమ రంగులో ఉంటాయి

ఆశ (ఐ.సి.పి.ఎల్. 87119) : ఈ రకం భరీఫ్ కాలం లో 170-180 రోజులకు కోతకు వస్తుంది. పంట దిగుబడి ఎకరాకు 7 నుండి 8 క్షీంటాళ్ళ వరకు వస్తుంది. మొక్క నిటారుగా పెరిగి ఎండు మరియు వెరి తెగుళ్ళను తట్టుకుంటుంది. గింజలు ముదురు గోధుమ రంగులో ఉంటాయి.

పి.ఆర్.జి 158 : ఈ రకం భరీఫ్ కాలంలో 145-150 రోజులకు కోతకు వస్తుంది. పంట దిగుబడి ఎకరాకు 7 నుండి 8 క్షీంటాళ్ళ వరకు వస్తుంది. ఈ రకం ఎండు తెగులును కొంతవరకు తట్టుకుంటుంది. రాయలసీమ ప్రాంతంలోని తేలిక నేలలు, ఎర్ర చల్క నేలల్లో సాగు చేయడానికి అనువైనది.

ఎల్.ఆర్.జి 52 : ఈ రకం భరీఫ్ కాలంలో 155-160 రోజులకు కోతకు వస్తుంది. పంట దిగుబడి ఎకరాకు 8-9 క్షీంటాళ్ళ వరకు వస్తుంది. ఈ రకం ఎండు మరియు వెరి తెగుళ్ళను కొంతవరకు తట్టుకుంటుంది. ప్రకృతికొమ్ములు ఎక్కువగా వస్తాయి. గింజలు లాపుగా ఉంటాయి.

విత్తనపుద్ది : ద్రవ రూప రైజోబియంను కిలో విత్తనానికి 5-10 మి.లీ. కలిపి విత్తుకుంటే అధిక దిగుబడులను సాధించవచ్చు. తెగుళ్ళ నివారణకు విత్తుకునే ముందు తప్పని సరిగా కిలో విత్తనానికి 3 గ్రా. కార్బూడిజం మందు పట్టించి విత్తుకోవాలి

విత్తే దూరము : నల్ల రేగడి భూముల్లో 150 x 20 సె.మీ. (పరుసల మధ్య మరియు మొక్కల మధ్య దూరము) ఎర్ర నేలల్లో 90 x 20 సె.మీ దూరంతో విత్తుకోవాలి.

ఎరువులు : ఆఖరి దుక్కిలో ఎకరాకు 2 టన్నుల పశువుల ఎరువు, 8 కిలోల నడ్జని మరియు 20 కిలోల భాస్వరం వేసుకోవాలి. అంతరపంటగా వేసినప్పుడు పైరును బట్టి వేసే ఎరువు మోతాదు మారుతుంది.

నీటి యాజమాన్యం : కంది వర్షాధార పంట. సకాలంలో వర్షాలు వచ్చినట్టే నీటి తడులు అవసరం ఉండదు. వర్షాలు ఆలస్యం అపుతున్నప్పుడు మొగ్గ రాబోయే ముందు ఒకసారి, కాయ

“సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అన్నదాతల సందేహిల నివ్వత్తి”

దశలో మరొకసారి రెండు నీటి తడులు అవసరం అవుతాయి.

కలుపు నివారణ మరియు అంతర కృషి : కంది విత్తిన వెంటనే గానీ లేదా రెండవ రోజు గానీ ఎకరాకు పెండిమిథాలిన్ 30% కలుపు నాశిని 1.0 - 1.5 లీ. లేదా అలాక్సోర్ 50% 1 లీటరు చొప్పున పిచికారీ చేసుకోవాలి. విత్తిన 30 మరియు 60 రోజులకు గుంటకతో గానీ, గొగ్రుతోకానీ అంతర కృషి చేసుకోవాలి. విత్తిన 20-25 రోజులప్పుడు గడ్డి జాతి కలుపు మొక్కలైన ఊరు, చిప్పెర మరియు గరిక నివారణకు క్యూజలోఫావ్ ఇండ్రోల్ 5% మందును 400 మి.లీ ఎకరానికి 200 లీ. నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

అంతరపంటలు : తక్కువ కాలపరిమితి కలిగిన మినుము, పెసర, తృణ ధాన్యాలు, వేరు శనగ పంటలను అంతర పంటలుగా వేసుకోవచ్చును. కంది మొక్కజోన్సు (1:2), కంది/పెసర/మినుము/సోయా చిక్కుడు/ వేరుశనగ పంటలను 1:7 నిష్పత్తులలో వేసుకోవాలి.

కందిలో ముఖ్యమైన పురుగులు, తెగుళ్ళు యాజమాన్య పద్ధతులు:

కాయ తొలుచు పురుగు/ శనగ పచ్చ పురుగు : ఈ పురుగు పూత, పిందె దశలలో కాయలకు రంద్రాలు వేసి గింజలను తీంటూ ఒక కాయ నుండి మరొక కాయకు ఆశిస్తుంది. ఈ పురుగు తక్కువగా ఆశించే పంటలైన జొన్సు, సోయా చిక్కుడు, నువ్వులు, ఉలవలు, మినుము వంటి పంటలతో పంట మార్పిడి చేసుకోవాలి. పైరు విత్తిన 90-100 రోజుల్లో చిగుళ్ళను ఒక అడుగు మేర కత్తిరించుకోవాలి. ఎకరాకు 4 లింగాకర్షక బుట్టలు అమర్చి పురుగు ఉనికిని గమనించి తగిన స్వయం రక్షణ చర్యలు చేపట్టాలి. ఎకరాకు 20 పచ్చి స్థావరాలను ఏర్పాటు చేయాలి. పురుగు గ్రుడ్లను, తొలిదశ పురుగులను గమనించగానే 5% వేగింజల కషాయాన్ని లేదా వేసునూనెను గానీ పిచికారీ చేసుకోవాలి. ఎకరాకు 200 లార్యాలకు

న వూనవైన యాన్. హి. వి ద్రావణాన్ని లేదా 400 గ్రాముల బాక్టీరియా నంబంధ వైన మందులను 200 లీ. నీటిలో కలిపి వారం రోజుల తేడాతో రెండు సార్లు సాయంత్రం వేళల్లో పిచికారీ చేసుకోవాలి. చెట్ల క్రింద దుప్పట్లను వేసి, చెట్లను బాగా

కుదిపినట్టే పురుగులు దుప్పట్ల మీద పడుతాయి. అలా పడిన పురుగులను నాశనం చెయ్యాలి. పైరు మొగ్గ దశలో ఉన్నప్పుడు క్లోరిపైరిఫాన్ 2.5 మి.లీ, పూత లేదా పిందెదశలో ఉన్నప్పుడు ఎసిఫేట్ 1.5 మి.లీ లేదా లామా సైపాలోత్రిన్ 1.0 మి.లీ. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి. ఈ మందులు వాడిన తర్వాత కూడ పురుగును నివారించలేక పోతే ధయోడికార్బ్ 1.0 గ్రా. లేదా ఇండాక్సికార్బ్ 1.0. మి.లీ. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

మారుకా మచ్చలపురుగు : ఈ పురుగును వాడుక భాషలో పూత పురుగు లేదా గూడు పురుగు లేదా బూజు పురుగు అంటాము. తరువాత దశలలో లేత ఆకులను, పూతను, పిందెను మరియు కాయలను కలిపిగూడుగా చేసుకుని కాయ అడుగు భాగాన ఒక చిన్న రంధ్రం చేసుకుని వెళ్ళి కాయలోని గింజలను తినివేసి కాయలను దొల్లగా చెస్తుంది. దీని నివారణకు క్లోరిపైరిఫాన్ 2.5 మి.లీ/ ఎసిఫేట్ 1.5 మి.లీ/ ధయోడికార్బ్ 1.0 గ్రా/ సోవోల్యారాన్ 1.0 మి.లీ/ ప్రూబ్లోండమైడ్ 0.2 మి.లీ. / ఎమామెట్టిన్ బెంజోయేట్ 0.4 గ్రా లేదా క్లోరాంట్రానిలిప్రోల్ 0.3 మి.లీ లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

కాయ తసగ : ప్రస్తుత కాలంలో కాయ తసగ కూడా కంది పంటకు ఎక్కువ నష్టాన్ని కలుగజేస్తుంది. తల్లి పురుగు లేత పిందెలపై గ్రుడ్లు పెటుతుంది. కనుక పిందె దశలో 5% వేగింజల కషాయాన్ని లేదా వేసునూనెను గానీ పిచికారీ చేసుకోవాలి. గింజ గట్టి పడే దశలో మొనోక్రోటోఫాన్ 1.6 మి.లీ/ డైమిథోయేట్ 2.0 మి.లీ/ ప్రొఫోఫాన్ 2.0 మి.లీ. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

ఎండు తెగులు : ఈ తెగులు సోకిన మొక్కలు పూర్తిగా కానీ మొక్కలో కొంత భాగం కానీ ఎండిపోయి వాడిపోతాయి. ఎండిన మొక్కలను పీకి కాండం చీల్చి చూసినట్లయితే గోధుమ వర్షపు నిలవు చారలు కనిపిస్తాయి. తెగులును తట్టుకునే రకాలైన ఐ.సి.పి.యల్. 87119 లేదా యల్.ఆర్.జి. 52 రకాలను సాగు చేసుకోవాలి. ఈ తెగులు నివారణకు వేసవిలో లోతు దుక్కులు దున్నుకోవాలి. విత్తుకునే ముందు తప్పని సరిగా కిలో విత్తనానికి 3 గ్రా. కార్బుండిజం మందుతో పట్టించి విత్తుకోవాలి. విత్తుకునే సమయం లో 80 కిలోల చివికిన పశువుల ఎరువు, 20 కిలోల వేపపిండి లో అభివృద్ధి పరచిన 2 కిలోల ట్రైకోడెర్యా విరిది జీవ నియంత్రణ శిలీంద్రాన్ని భూమిలో కలుపుకుంటే ఎండు తెగులు ను నివారించుకోవచ్చును

“చీడిపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056152 కు వాట్సప్ ఫాఫో పంపండి. వాటిని నిష్పత్తి చేసుకోండి.”

పసుపు సాగులో కీలక యాజమాన్య పద్ధతులు

డా. పి. నాగిరెడ్డి, శాస్త్రవేత్త (సంచార విభాగం), టి. స్టోమి షైతన్య, శాస్త్రవేత్త (వాతావరణ విభాగం),
డా. ఎ. వీరయ్య, ప్రోగ్రాం కోఆర్డినేటర్, కృషి విజ్ఞాన కేంద్రం, ఊటుకూరు, కదప జిల్లా

ఈ సంవత్సరం పసుపు ధర రైతుకు ఆశాజనకంగా ఉన్నందువల్ల రాసున్న మాసంలో రైతులు పసుపును అధిక విస్తరంలో సాగు చేసే అవకాశం ఉన్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో పసుపు పంట 23,489 హెక్టార్లలో సాగుచేయబడుతూ 1,66,326 టన్నుల దిగుబడి నమోదు చేయబడినది. కదప, కర్కూలు, గుంటూరు, కృష్ణా, విశాఖపట్టం జిల్లాల్లో పసుపును అధిక విస్తరంలో సాగు చేస్తారు. అధిక కుర్కుమిన్ శాతం గల పసుపు రకాలకు మంచి మార్కెట్ ఉన్నది.

పసుపు సాగుకు తేమతో కూడిన వేడి వాతావరణం అనువైనది. వర్షపాతం 1200-1400 మి.మీ ఉండి నీటి పసతి ఉన్న ఏ ప్రాంతంలోనైనా పండించవచ్చు. పసుపు మొలకెత్తేటప్పుడు 25-35 డిగ్రీల సెల్వియన్ ఉష్టోగ్రత అవసరం.

పసుపు పండించడానికి బలమైన నేలలు క్రేష్టమైనవి. గరప నేలలు మరియు మురుగు నీటి పారుదల సౌకర్యం గల ఇతర నేలలు అనుకూలం. ఉదజని సూచిక 5-7.5 మధ్య ఉండి సేంద్రియ కర్మసం ఎక్కువగా ఉన్న నేలల్లో పసుపు బాగా పండుతుంది.

పసుపు స్వల్ప కాలిక రకాలను మేళివరి వారంలో, మధ్య కాలిక రకాలను జూన్ మొదటి పక్కంలో దీర్ఘ కాలిక రకాలను జూన్ రెండవ పక్కంలో విత్తుకోవచ్చు. జూలై రెండవ పక్కం తర్వాత నాటినట్టయితే దిగుబడి చాలా తగ్గుతుంది. కావున సరైన సమయంలో విత్తు కోవాలి. విత్తు రకాలను ఆరోగ్యపంతమైన బలమైన మొక్కల నుండి ఎంపిక చేసుకోవాలి. తల్లి కొమ్ములను, పిల్ల కొమ్ములను నాటటానికి వినియోగించవచ్చు. 6-8 సెం.మీ

పాడవుతో దృఢంగా ఉండే మొలకెత్తు మొగ్గలున్న పిల్ల కొమ్ములు అనువుగా ఉంటాయి. అయితే 20-30 గ్రా. బరువు ఉండి, ఆరోగ్యంగా ఉన్న చిల్లకొమ్ములు కూడా తల్లి కొమ్ములతో సమానంగా దిగుబడులు ఇవ్వగలవని పరిశోధనల ద్వారా దృష్టికరించడమైనది. విత్తే లోతు 8 లేక 12 సెం.మీ ఉన్న యెడల దృఢంగా మంచి ఎదుగుదల గల మొక్కలను పొందవచ్చు. విత్తనపు దుంపలుగా తల్లి కొమ్ములు వాడినప్పుడు దిగుబడులు ఎక్కువగా ఉంటాయి. ఎకరాకు 1000 కిలోల విత్తనం కావాలి.

పసుపులో దీర్ఘకాలిక రకాలు : మైదుకూరు, బేకూరిపేట, సి.యల్.యల్ -326, ఆర్కూర్, దుగ్గిరాల (గుంటూరు ఎరువు), కె.టి.య.స్ -3(సి.ఎ-21ఎ) దుగ్గిరాల తెలుపు/లావణ్య, కె.టి.య.స్-8.

పసుపులో మధ్యకాలిక రకాలు : సి.యల్.ఐ-317, అమృతపాణి, కొత్తపేట, ప్రతిభ, నరేంద్రపూర్ణ-98 (ఎన్.డి.ప్యాచ్ -98).

పసుపులో స్వల్పకాలిక రకాలు : కస్తూరి, సుగుణ (పి.సి.టి-13), రాజేంద్ర సోనాలి, సుదర్శన (పి.సి.టి-14), ప్రగతి (ఎ.సి.సి.-48), సుగంధశ్రీ.

నేలతయారి : వేసవిలో భూమిని లోతుగా గుల్లగా దున్నాలి. దుక్కి బాగా మెత్తగా ఉండాలి. 6-8 సార్లు దున్ని ఆభారి దుక్కిలో ఎకరాకు 10 టన్నుల పశువుల ఎరువు అంతే మోతాదులో చెరువు మట్టికూడా వేసి కలియదున్నాలి.

విత్తనపుద్ది : విత్తనపుద్దిని రెండు సార్లు చేసుకోవచ్చు. మొదటిసారి విత్తనపుద్ది చేసుకుని ఆరబెట్టిన తరువాత నీడ ప్రదేశంలో కుప్పులుగా పోసి నిలువ ఉంచుకోవాలి. రెండవ సారి విత్తనపుద్ది నాటేటప్పుడు చేసుకోవాలి. విత్తనపుద్ది చేసేటప్పుడు మొలక విరగకుండా జాగ్రత్త వహించాలి. ఒకేసారి చేయాలనుకుంటే విత్తనం ఎంపిక చేసుకుని పుద్ది చేసి నిలువ ఉంచుకోవడమే మంచిది. దీని కొరకు బలమైన, మొలకెత్తిన మొగ్గల గల పిల్ల కొమ్ములను ఎంచుకోవాలి. లీటరు నీటికి 3.0 గ్రాములు మెటలాక్సీల్ లేదా 3.0 గ్రాములు మాంకోజెట్ కలిపిన ద్రావణంలో 40 నిమిషాల పాటు ఉంచి, బయటకు తీసి, నీడలో ఆరబెట్టి తరువాత నాటుకోవాలి. విత్తన పశుపుకు పొలుసు పురుగులు ఆశించి ఉంటే శిలీంద్రసాశినితో

“సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అన్నదాతల సందేహిల నివృత్తి”

పాటు లీటరు నీటికి 3–5 మి.లీ. మలాధియాన్ లేదా 2.0 మి.లీ మొనోక్రోటోఫాన్ మందు కలిపితే మంచిది. తరువాత వీటిని ఆరబెట్టి నీరు మార్చి లీటరు నీటికి 5.0 గ్రా.ల ప్రైకోడెర్యూవిరిడి చొప్పున కలిపి ఆ ద్రావణంలో దుంపలను ముంచి ఆరబెట్టాలి.

నాట్ పద్ధతులు : 1. ఎత్తు మదుల పద్ధతి : ఈ పద్ధతిలో మీటరు వెడల్పు, మడికి మడికి మధ్య 30 సెం.మీ వెడల్పు కాలువ ఉండేటట్లు ఎత్తు మదులు తయారు చేసుకోవాలి. వరుసల మధ్య 30 సెం.మీ దుంపల మధ్య 15 సెం.మీ. ఎడం ఉండేలా నాటుకోవాలి. ఈ పద్ధతిలో దుంపకుళ్ళు తక్కువగా ఉంటుంది.

2. సమతల మదుల పద్ధతి : ఈ పద్ధతిలో 30 సెం.మీ. దూరంలో మదకసాలు చేసి అందులో 15 సెం.మీ. ఎడంలో విత్తనం వేసి సాళ్ళను చదును చేసి 3.0 మీ పొడవు, 1.5–2.0 మీ వెడల్పు గల మదులు చేయవచ్చు. కయ్యల మధ్య నీటి కాలువ చేసి దాని గుండా నీటిని పొరిస్తారు. ఈ పద్ధతి వల్ల దుంపకుళ్ళు వచ్చే ఆస్కారం ఎక్కువ కాబట్టి మురుగు నీటి సాకర్యం కల్పించాలి.

3. బోదసాళ్ళ పద్ధతి : ఈ పద్ధతిలో 45–60 సెం.మీ ఎడం ఉండే విధంగా బోదెలు తయారు చేసుకుని ఆ బోదెల మీద 20 సెం.మీ ఎడం ఉంచి దుంపలు నాటుకోవాలి. రెండు వరుసల మధ్య ఉన్న సాలు ద్వారా నీరు అందించడం వలన బోద నీటిని పీల్చుకుంటుంది. మొక్క వేర్లు, దుంప నీటిలో ఉండవు. కనుక దుంపకుళ్ళు తక్కువగా ఆశిస్తుంది.

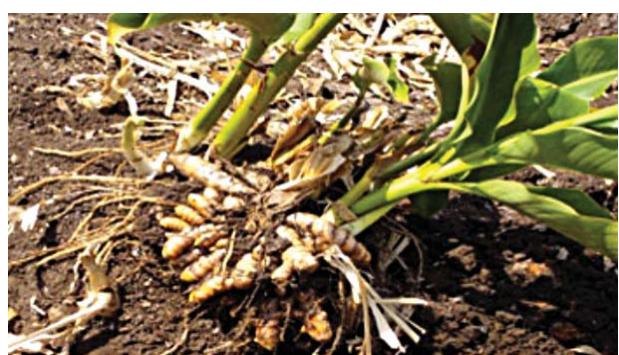
అంతర పంటలు : పసుపులో మొక్కజోన్సు, ఆముదం సాగు లాభంగా ఉంటుంది. ఆముదంను అంతర పంటగా 10–12 పసుపు సాళ్ళకు ఒక వరుస చొప్పున నాటవచ్చు. మొక్కజోన్సు లేదా ఆముదం పంటలను అంతర పంటలుగా వేసినపుడు రెండు పంటలకు సిఫారసు చేసిన ఎరువులు వేయాలి. పసుపును కొబ్బరి, మామిడిలో అంతర పంటగా సాగుచేయవచ్చు. పసుపును మామిడిలో అంతర పంటగా పెంచుటకు 20 సెం.మీ దూరంలో నాటిన యెడల అధిక దిగుబదులను పొందవచ్చు. పి.టి.యస్ - 43, ప్రభ అను రకాలు అంతర పంటలుగా అనుకూలమైనవి.

అంతరకృషి : దుంపలు నాటిన 40–45 రోజులకు కలుపు నివారణ చర్యలు తీసుకోవాలి. నేల మరియు కలుపు ఉధృతి బల్టీ పంట కాలంలో 3–4 సార్లు నాటిన 60,90,120 మరియు 150 రోజులకు పలు దఫాలుగా కలుపు తీయించాలి.

ఎరువులు : పసుపులో అధిక దిగుబదులు పొందుటకు రసాయనిక ఎరువులతో పాటు 4 టన్నుల వర్షీకంపోస్ట్, ఒక ఎకరాకు వేసిన యెడల నేల స్వభావాన్ని వృద్ధిచేసి, కార్బన్ శాతం పెంచడం వలన దుంప పెరుగుదల బాగుంటుంది. పసుపు పంటకు ఆఖరి దుక్కిలో పశువుల ఎరువు 10 టన్నులు, ఆముదపు లేదా వేప పిండి 200 కిలోలు, జింక సల్ఫైట్ 10 కిలోలు ఒక ఎకరాకు వేయాలి. నాటిన 40 రోజులకు సూపర్ ఫాస్ట్ప్ల్యూట్ 150 కిలోలు, మూర్యేర్ట్ ఆఫ్ పోటాష్ 25 కిలోలు, వేపపిండి 200 కిలోలు, యూరియా 50 కిలోలు వేయాలి. నాటిన 80 రోజులకు యూరియా 50 కిలోలు, మూర్యేర్ట్ ఆఫ్ పోటాష్ 25 కిలోలు, నాటిన 120 రోజులకు యూరియా 50 కిలోలు, మూర్యేర్ట్ ఆఫ్ పోటాష్ 25 కిలోలు వేయాలి. పసుపు పంటకు పైపాటుగా వేసే యూరియా, మూర్యేర్ట్ ఆఫ్ పోటాష్ ఆకులపై వర్షపు నీటి బొట్లు, మంచు తేమ లేనప్పుడు వేయాలి.

మల్చింగ్ : కాలువల మధ్య జీలుగ, జనుము, వెంపలి, నీముకానుగ, దిరిసిన, కానుగ, గైరిసిడియా లాంటి భూమిని పచ్చి అకులు లేదా ఎండుటాకులతో కప్పి ఉంచాలి. దీనివల్ల పసుపు బాగా మొలకెత్తడమే కాక కలువు పెరగదు. నేలలో తేమ త్యరగా ఆరిపోదు. ఆకుల ద్వారా సేంద్రియ పదార్థం నేలకు అందడమే కాకుండా ప్రధాన మరియు సూక్ష్మపోషకాలు కూడా పైరుకు అందుతాయి. దీని వలన దిగుబదులు, నాణ్యత పెరుగుతాయి.

“చీడపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056153 కు వాట్టువ్ ఫాటో పంపండి. నాటిని నిష్పత్తి చేసుకోండి.”

వర్షకాలంలో కోకో తోటలలో మేలైన యాజమాన్య పద్ధతులు

డా॥ యం. తిరుపతి రెడ్డి, ప్రధాన ఉద్యాన పరిశోధనా స్థానం, విజయరాయ

డా॥ యం. మాధవి లత, సీనియర్ శాస్త్రవేత్త, ఉద్యాన పరిశోధనా స్థానం, విజయసాయి

డా॥ ఆర్.వి.యస్.కె. రెడ్డి, పరిశోధన సంచాలకులు, దా॥ వై.యస్.ఆర్. ఉద్యాన విశ్వవిద్యాలయం, వెంకటరామన్నగుడెం

1. నీడనిచ్చే తోటల ఎంపిక / నీడ యాజమాన్యం : లేత మొక్కలు సేరుగా పడే ఎండను తట్టుకోలేవు. లేత మొక్కలకు తగినంత (40–50%) నీడ కల్పించాలి. అందుకే కోకో తోటలను కేవలం కాపుకొచ్చిన (ఆరు సంవత్సరాలు పైబడిన) కొబ్బరి లేదా ఆయుల్ పామ్ తోటలలో మాత్రమే అంతరపంటగా సాగు చేసుకోవాలి. చతురప్రాకారంలో (8x8 మీ) వున్న కొబ్బరిలో ప్రతి రెండు కొబ్బరి చాళ్ళ మర్యాద కేవలం ఒకే వరుసలో మాత్రమే మొక్కకు మొక్కకు మర్యాద 3 మీ. ఎడం ఉండే విధంగా కోకో మొక్కలను నాటుకోవాలి. త్రిభుజాకారంలో ఉన్న (9x9 మీ) ఆయుల్ పామ్ తోటలలో ప్రతి రెండు ఆయుల్ పామ్ చాళ్ళ మర్యాద కేవలం ఒకే వరుసలో మాత్రమే మొక్కకు మొక్కకు మర్యాద 3 మీ. ఎడం ఉండే విధంగా కోకో మొక్కలను నాటుకోవాలి. ఈ విధంగా కొబ్బరిలో హెక్టారుకు 500 కోకో మొక్కలను మరియు ఆయుల్ పాములో హెక్టారుకు 400 కోకో మొక్కలను నాటుకోవచ్చును.

2. గుంతలు త్రప్పిట మరియు మొక్కలు నాటుట : కొత్తగా కోకో తోటలు వేసే భూములలో దాదాపు 60 ఫు.సెం.మీ. పరిమాణం గల గుంతలను త్రప్పిటాలి. బాగా ఎండిన గుంతలను పై సగభాగం నుంచి తీసిన మట్టికి 15–20 కి.గ్రా. పశువుల ఎరువును కలిపి నింపాలి. ఈ నింపిన గుంతలలో 4–6 నెలల వయసున్న కోకో మొక్కలను నాటుటి. కోకో మొక్కలను తొలకరి వర్షాలు ప్రారంభమైనప్పటి నుండి నాటుకోవచ్చును. అధిక వర్షపాతం ఉన్న ప్రాంతాలలో కోకో మొక్కలను వర్షాకాలం చివరిలో నాటుకోవాలి. అప్పుడే నాటిన మొక్కలకు ఊతంగా నిట్టానే కర్రను

మొక్కకు కొంచెం ఎడంగా పాతి పురికొనతో వదులుగా కట్టాలి.

3. నీటి యాజమాన్యం : లేత కోకో తోటలలో నీటి పారుదల క్రమం తప్పకుండా చేపట్టాలి. మూడు సంవత్సరాలు అంతకన్నా వయసు పైబడిన తోటలలో, పాదుల పద్ధతిలో అయితే మొక్కకు 175 లీ. నీటిని వారానికి ఒకసారి పారించాలి. బిందు సేద్య పద్ధతిలో అయినట్లయితే మొక్కకు రోజుకి 20 లీ. నీటిని మూడు సంవత్సరాలు అంతకన్నా వయసు పైబడిన తోటలలో, రోజుకి 10–12 లీ. నీటిని రెండు సంవత్సరాలు వయసు గల తోటలలో, రోజుకి 3–5 లీ. నీటిని ఒక సంవత్సరం వయసు గల తోటలలో ప్రతిరోజు అందించాలి.

4. తోటలు నీటి ముంపునకు గురైనప్పుడు తీసుకోవలసిన చర్యలు : నీటి కుంటలకు దగ్గరగా ఉన్నటువంటి కోకో తోటలలో బఫర్లను ఏర్పాటు చేసుకున్నట్లయితే నీటి ముంపు బారి నుండి కాపాదుకోవచ్చు. లోతట్లు ప్రాంతాలలోని కోకో తోటలలో తోట చుట్టూ కందకాలను తప్పడం ద్వారా నీటి ప్రవాహం వలన భూమి కోతకు గురికాకుండా చేయవచ్చును. నీటి ముంపుకు గురైన కోకో తోటలలో నిలిచిన వరద నీటిని మురుగు కాలువల ద్వారా బయటకు పంపించాలి. గాలులు ఎక్కువగా వీచునటువంటి ప్రాంతాలలోని కోకో తోటల్లో విరిగిన కాండం మరియు ఘ్యాన్ కొమ్మలను పదునైన కత్తి లేదా రంపం సాయంతో కత్తిరించాలి. కత్తిరించిన భాగాలకు 1% బోర్డ్ మిశ్రమం లేదా 3% కాపర్టెక్స్ క్లోరెడ్ పేస్ట్ పూయాలి. అధిక వర్షపాతం నమోదైన ప్రాంతాలలోని కోకో తోటలలో చెట్ల కాండం, కొమ్మలు, ఆకులు మరియు కాయలపై ఆశించే శిలీంద్ర తెగుళ్ల నివారణకు 1% బోర్డ్ మిశ్రమం లేదా 0.3% కాపర్ ఆక్సీక్లోరెడ్లను వారం నుంచి పది రోజుల వ్యవధిలో రెండు సార్లు చెట్లపై పిచికారి చేయాలి. నీటి ముంపునకు గురైన కోకో తోటలలో భూమి ద్వారా వ్యాపిచేందే శిలీంద్ర తెగుళ్ల నివారణకు 1% బోర్డ్ మిశ్రమం లేదా 0.3% కాపర్ ఆక్సీక్లోరెడ్ ప్రావణ్యాన్ని చెట్టుకు 3 లీటర్ల చొప్పున మొదలువద్ద పోసి ముంపుగా తడపాలి. నీటి ముంపునకు గురైన కోకో తోటలలో పిండె పండిపోకుండా ఉండుటకు మరియు కాయ కుళ్లు తెగులు నివారణకు 1% బోర్డ్ మిశ్రమం లేదా

“సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అన్నదాతల సందేహాల నివ్వత్తి”

0.3% కాపర్ ఆక్సిక్లోరైడ్ ద్రావణాన్ని పిచికారీ చేయాలి. నీటి ముంపునకు గురైన కోకో తోటలలో చెట్టుకు సంవత్సరానికి సిపారసు చేయబడినటువంటి ప్రధాన పోషకాలలో (బక్కో చెట్టుకి 33 గ్రా. నత్రజని, 13 గ్రా. భాస్వరం మరియు 47 గ్రా. పొట్టాపియం లను ఒక సంవత్సరం వయస్సు గల తోటలలోను, 66 గ్రా. నత్రజని, 27 గ్రా. భాస్వరం మరియు 93 గ్రా. పొట్టాపియంలను రెండు సంవత్సరాల వయస్సుగల తోటలలోను మరియు 100 గ్రా. నత్రజని, 40 గ్రా. భాస్వరం మరియు 140 గ్రా. పొట్టాపియం లను మూడు సంవత్సరాలు అంతకన్నా పైబడిన వయస్సుగల తోటలలోను) సగ భాగాన్ని పాదులలో చల్లాలి. ఆకులు పండుబారిన తోటలలో చెట్లుపై 0.5% 13:0:45 లేదా 19:19:19 లేదా 20:20:20 N:P:K వంటి నీటిలో కరిగే రసాయన ఎరువులను వారం నుండి పది రోజుల వ్యవధిలో రెండు నుండి మూడు సార్లు పిచికారీ చేయాలి.

5. పోషకాల యాజమాన్యం : సిపారసు చేయబడిన రసాయన ఎరువులలో (మొదటి సంవత్సరం: 33 గ్రా. నత్రజని, 13 గ్రా. భాస్వరం మరియు 47 గ్రా. పొట్టాపియం, రెండవ సంవత్సరం: 67 గ్రా. నత్రజని, 27 గ్రా. భాస్వరం, మరియు 93 గ్రా. పొట్టాపియం, మూడవ సంవత్సరం ఇప్పైన: 100 గ్రా. నత్రజని, 40 గ్రా. భాస్వరం మరియు 140 గ్రా. పొట్టాపియం) సగ భాగాన్ని జూలై-ఆగష్టు మాసాలలో మొక్కల పాదులలో వేసి కలియబెట్టి నీరు పారించాలి. కోకో తోటలలో చిగురుటాకులపై తరచుగా కనిపించే జింక్ మరియు ఇనుపథాతు లోప లక్షణాల నివారణకు చెట్టుకు 25 గ్రా. జింక్ సల్ఫైట్ మరియు 25 గ్రా. ఫెర్సన్ సల్ఫైట్లను పాదులలో వేసి కలియబెట్టాలి. లేకపోయినట్లయితే 0.25% జింక్ సల్ఫైట్ మరియు 0.5% ఫెర్సన్ సల్ఫైట్ ద్రావణాన్ని మొక్కలపై పిచికారి చేయాలి.

6. కలుపు యాజమాన్యం : పాదులలో కలుపు లేకుండా

విత్తనంద్వారా పెంచబడిన కోకో చెట్టు

చూసుకోవాలి. లేత కోకో తోటలలో మొక్క మొదలు చుట్టూ పాదులు తయారుచేసి ఎండుబాకులతో గానీ లేదా కొబ్బరి డాప్పలతో గానీ మల్చింగ్ చేయాలి.

7. శిక్షణ మరియు కత్తిరింపులు : కోకో మొక్కలు సరైన ఆకృతిని సంతరించుకొనుటకుగాను అనగా కొమ్మల వ్యాప్తి గొడుగు ఆకృతిని సంతరించుకొనేలా నియంత్రించుటకు కత్తిరింపులు చేపట్టాలి. కాండంపై వచ్చే చుపాన్లను ఎప్పటికప్పుడు తౌలగించాలి. మొక్కలు నాటినప్పటి నుండి గొడుగు ఏర్పడేంతవరకు మొక్కపై ఎలాంటి కత్తిరింపులు చేపట్టరాదు. ఒక మొక్కకు కేవలం ఒకే గొడుగు ఉండే విధంగా చూసుకోవాలి. ప్రధాన కాండంపై వచ్చిన ప్రధాన ఫ్యాన్ కొమ్మల సంఖ్యను తగ్గించకూడదు. ప్రధాన ఫ్యాన్ కొమ్మలపై కాండం దగ్గర నుండి 2 అడుగుల వరకు వచ్చిన ప్రకృతి కొమ్మలను వాటి మొదలువరకు కత్తిరించాలి. నెలకు తాకిన ప్రధాన ఫ్యాన్ కొమ్మల కొన భాగాలను మాత్రమే కొంతమేర వెనుకకు కత్తిరించాలి. కత్తిరింపులలో భాగంగా ఎండు కొమ్మలు, తెగులు సోకిన కొమ్మలు/కాయలు మరియు ఎలుకలు/ఉడుతలు పాదుచేసిన కాయలను వేరుచేసి నాశనం చేయాలి.

8. సస్యరక్షణ : కత్తిరింపుల తరువాత 1% బోర్డ్ మిశ్రమాన్ని లేదా 0.3% కాపర్ ఆక్సిక్లోరైడ్ ద్రావణాన్ని మొక్కలపై పిచికారి చేయాలి. కోకో తోటలలో కాపు దశలో పిందె పండిపోకుండా ఉండుటకు మరియు కాయ కుళ్ళు నివారణకు 1% బోర్డ్ మిశ్రమాన్ని లేదా 0.3% కాపర్ ఆక్సిక్లోరైడ్ ద్రావణాన్ని మొక్కలపై పిచికారి చేయాలి. కాండం మరియు ఫ్యాన్ కొమ్మలపై వచ్చు గజ్జి తెగులు నివారణకు 1% బోర్డ్ మిశ్రమాన్ని గాని లేదా 0.3% కాపర్ ఆక్సిక్లోరైడ్ ద్రావణాన్ని గాని ప్రధాన కాండం మరియు ఫ్యాన్ కొమ్మలపై పిచికారి చేయాలి. కోకో కాయలను తొలిచి తినే ఉడుతలు మరియు ఎలుకల నివారణకు 10 గ్రా. బ్రోమాడియోలోన్ 0.005% కేకు ముక్కలను కొమ్మల పంగలలో ఉంచాలి.

9. కాయ కోత మరియు కోతానంతర యాజమాన్యం: ముదురు తోటలలో కాయకోత మొదలవుతుంది కనుక బాగా పండిన కాయలను పదునైన కత్తితో పూమెత్త గాయపడకుండా కోయాలి. కోసిన కాయలను మూడు రోజులపాటు గుట్టపోసి మగ్గనివ్వాలి. ఆ పిదప కాయలను కర్రతో అడ్డంగా పలగులకొట్టి గింజలను వేరుచేయాలి. వేరుచేసిన గింజలను పులియబెట్టి ఆ తరువాత ఎండబెట్టాలి. గలగల లాడే గింజలను గోనె సంచులలో నింపి తేమ సోకిని ప్రాంతంలో నిలవ చేయాలి.

“చీడపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056154 కు వాట్టువ్ ఫోటో పంపండి. వాటిని నివ్వత్తి చేసుకోండి.”

ఖరీఫ్ కూరపగాయల సొగుకు నూచెనలు

డా॥ యం. రవీభద్రబాబు, సీనియర్ శాస్త్రవేత్త, ఉద్యాన పరిశోధనా స్టోనం, వెంకటరామస్వగూడం డా॥ జి. ఓం ప్రసాద్, తెక్కికల్ ఆఫీసర్, డా॥ వై.యస్.ఆర్. ఉద్యాన విశ్వవిద్యాలయం, వెంకటరామస్వగూడం డా॥ ఆర్.వి.యస్.కె. రెడ్డి, పరిశోధన సంచాలకులు, డా॥ వై.యస్.ఆర్. ఉద్యాన విశ్వవిద్యాలయం, వెంకటరామస్వగూడం.

ప్రకృతి వైవరీత్యాలు
అప్పుడప్పుడూ దెబ్బతీనినప్పటికీ సాధారణ పరిస్థితులలో మంచి ప్రణాళికాబద్ధంగా వేలైన యాజమాన్య పద్ధతులు పాటించి ఖరీఫ్ కాలంలో కూరగాయల పంటలను సాగు చేసినట్టయితే మంచి దిగుబడులు సాధించవచ్చు.

ఖరీఫ్ సాగుకు అనుకూలమైన రకాలు : సాధారణ ఉష్ణోగ్రతలు నమోదయ్యే ప్రాంతాలలో ఖరీఫ్ ప్రారంభం నుండి పంగ, బండ, తీగజాతి కూరగాయలయినటువంటి సార, బీర, కాకర, పొట్ల, దోస పంటలను సాగు చేసుకోవచ్చు. ఆకుకూరల్లో తోటకూర, గోంగూర, పాలకూర, బచ్చలి, చుక్కకూర, మెంతికూర సాగు చేసుకోవచ్చు. వేడి తక్కువగా ఉండి సాధారణం కన్నా తక్కువ ఉష్ణోగ్రతలు నమోదయ్యే ప్రాంతాలలో టమాట, మిర్చి, పొద చిక్కుడు, దుంప జాతి కూరగాయలను సాగు చేసుకోవచ్చు. ఈ ప్రాంతాలలో కొత్తిమీరతో సహా అన్ని రకాల ఆకుకూరలు పెంచుకోవచ్చు. ఖరీఫ్ చివరిలో నాటుకుని సాగు చేసుకోవడానికి ముల్లంగి, బీట్రూట్, క్యూబీష్, క్యూబీష్ప్రవర్ పంటలు అనుకూలం.

నేలలు మరియు నీటి నాణ్యత : బాగా సారవంతమైన నల్లారెగి లేదా ఎప్రసేలలు అనుకూలం. నేల యొక్క ఉడజని సూచిక 6.5-7.5 ఉన్నట్టయితే మంచిది సాగు నీటి యొక్క ఉడజని సూచిక 6.5-6.7 మధ్య లవణ సాంద్రత 0.50 డెస్ట్రైమెన్/మీ. కన్నా తక్కువ ఉంటే బాగా అనుకూలం.

రకాల ఎంపిక : **వంగ :** వంగలో ఒక్కో ప్రాంతంలో ఒక్కోరకం కాయలను ఇష్టపడతారు. శ్యామల, భాగ్యమతి, గులాబి, అర్చ పీల్, అర్చ ఆనంద్ పంటి సూతి రకాలు, ఉత్తరష్ట కల్పవరు, పరుల్, యస్.ఎస్-172 పంటి హైబ్రిడ్ రకాలు బాగా ప్రాచుర్యం పొందినవి.

బండ : అర్చ అనామిక, అర్చ నిఖిత, పూసానవాని, హైబ్రిడ్ రకాలు : వర్ష రాధిక, ఎమ్. పోచ-10, 55, సాప్రూట్.

టమాట : అర్చ వికాస్, పి.కె.ఎమ్-1, మారుతం, అర్చఅభివృద్ధి రకాలు : అర్చసాప్రాట్, అర్చఅభేద్, యు.ఎస్-440, ప్రభవ్, అభిలాష్ ఇవే కాక వైరన్ తెగుళ్ళను తట్టుకొనే రకాలు అందుబాటులో ఉన్నవి.

పచ్చిమిర్చి : LCA-334, LCA-620, LCA-625. ఇవి కాక వివిధ ప్రైవేట్ రకాలు కూడా అందుబాటులో ఉన్నవి.

గోరుచిక్కుడు : పూసా నవబహోర్, పూసా నదాబహోర్, గౌరి.

బీర : అర్చ సుజాత, అర్చ సుమీట్, అర్చ ప్రసన్న, హైబ్రిడ్ రకాలు : నాగ, ఆర్లి, చిత్ర, మల్లిక, ఎస్.ఎస్-403.

కాకర : పూసా దోషాసమి, కోయంబత్తూర్ గ్రీన్లాంగ్. హైబ్రిడ్ రకాలు : అభిషేక్, ఎస్.ఎస్-432, పాలి, ప్రాచి, శ్వేత.

కీరదోస : ఆర్.ఎస్.ఎస్.ఎమ్-1 (పసుపు చారకాయ), ఆర్.ఎస్.ఎస్.ఎమ్-3 (పసుపు).

సార : అర్చ బహోర్. పి.ఎస్.పి.ఎల్., పూసానవీన్. హైబ్రిడ్ రకాలు : వరద్, కావేరి, స్యాతి, రంజా, ప్రతీక్.

గుమ్మడి : అర్చ చండల్, అర్చ సూర్యముఖి.

పొట్ల : శ్వేత పిజకె.ఎమ్-1 (చారలకాయ)

బూడిదగుమ్మడి : శక్తి.

తోటకూర : ఆర్.ఎస్.ఎ.-1, అర్చ సుగుణ, అర్చ అరుణిమ (ఎరుపు)

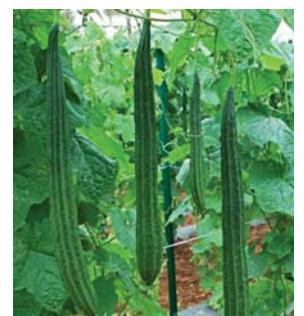
పాలకూర : అల్గ్రీన్, అర్చ అనుపమ.

కొత్తిమీర : స్యాతి, సాధన, సింధు, సుగుణ, సురుచి, అర్చ కశ్మ.

విత్తన శుద్ధి : రసంపీల్స్ పురుగుల నివారణకు ఇమిడాక్లోప్రైడ్ 8 గ్రాములు ఒక కిలో విత్తనానికి, నారుకుళ్ళ తెగులును తగ్గించుకోవడానికి కాప్స్ట్ లేదా క్రైరాం 3 గ్రాములు కిలో

విత్తనానికి పట్టించి విత్తన శుద్ధి చేసుకోవాలి. క్రైరాం లేదా కాప్స్ట్ బదులుగా ట్రైకోడెర్చ్ 5 గ్రాములు కిలో విత్తనానికి

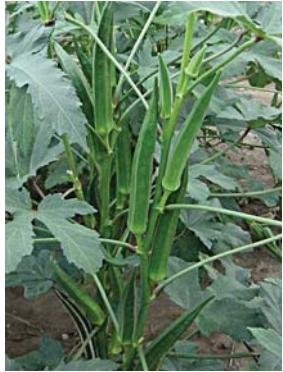
కలపి కూడా విత్తన శుద్ధి చేసుకోవచ్చు.

“సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అస్తుదాతల సందేహాల నివ్వుత్తి”

నాణ్యమైన నారు పెంపకం

: ఇటీవల కాలంలో ప్లాస్టిక్ పాటలలో కోకోఫీట్, పెర్రెట్, వర్లైకులైట్ (3:1:1) మిశ్రమంలో నారును పెంచే పద్ధతి బాగా ప్రాచుర్యం పొందింది. షెడ్సెట్ల క్రింద, లేదా గ్రీన్ హాస్టలలో పెంచిన నారును చీఫీడలు తక్కువగా ఆశించటం వలన నారు బాగా దృఢంగా, ఆరోగ్యంగా పెరుగుతుంది. ప్రోట్రేలలో పెంచిన నారును తీసి ప్రధాన పొలంలో నాటుకొనేటపుడు వేర్లు తెగిపోవడం ఉండదు. కాబట్టి మొక్కలు త్వరగా నిలదొక్కుకుని ఆరోగ్యంగా పెరుగుతాయి. ఈ విధంగా నారు పెంచి నాటుకోవడానికి వంగ, టమాట, మిరప పంటలకు బాగా అనుకూలం.

నేల తయారీ : వేసవిలో లోతుగా దున్నుకోవడం ద్వారా నేల బాగా గుల్ల బరుచుకోవాలి. ఈ దుక్కుల వలన ఎండాకాలంలో ఉండే వేడికి నేలలో ఉన్న పురుగుల యొక్క కోశస్త దశలు చనిపోతాయి. వర్షాకాలం ప్రారంభంలో గొర్కుతో నేల బాగా గుల్ల బారే వరకు దున్నుకోవాలి. నేల తయారీ సమయంలో ఎకరాకు 10-12 టన్నుల పశువుల ఎరువును పొలంలో వేసుకొని కలియదున్నాలి. బోదెలు లేదా కాలువలను వాలుకు అడ్డంగా చేసుకొన్నట్లయితే వర్షపు నీరు నేలలోకి బాగా ఇంకుతుంది.

నాటే దూరం మరియు విత్తన మొత్తాదు :

పంట	నాటే దూరం	విత్తన మొత్తాదు (ఎకరాకు)
వంగ	75 × 50 సె.మీ	150-200 గ్రా॥
టమాట	60 × 50 సె.మీ	150-180 గ్రా॥
పచ్చిమిర్చి	60 × 50 సె.మీ	200-225 గ్రా॥
బెండ	60 × 50 సె.మీ	4-6 కిలోలు
గోరుచిక్కడు	60 × 50 సె.మీ.	12-16 కిలోలు
పొదచిక్కడు	60 × 50 సె.మీ.	14-16 కిలోలు
బీరి	1.5-2.0 × 0.5 మీ.	600-800 గ్రా॥
కాకర	1.5 × 0.50 మీ.	800-1000 గ్రా॥
సార/ఆనప	3.0 × 1.0 మీ.	1.0-1.2 కిలోలు
దోస	1.5 × 0.5 మీ.	400-500 గ్రా॥

నీటి యాజమాన్యం : డ్రిష్ పద్ధతిలో ఇన్స్ట్రైన్ డ్రిప్పర్ల ద్వారా నీటిని అందించటం ద్వారా నీటిని ఆదా చెయ్యటమే కాకుండా,

కలుపును తగ్గించుకోవచ్చు.

కలుపు నివారణ : నాటిన 48 గంటలలోపు నేలలో తగినంత తేమ ఉన్నపుడు పెండిమిథాలిన్ కలుపు మందును 6 మి.లీ./ లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారి చేసుకొని 25 రోజుల వరకు విత్తనం ద్వారా వచ్చే కలుపును నివారించుకోవచ్చు. నాటిన 25-30 రోజుల సమయంలో బోదెలు ఎగదోయటం లేదా బెడ్ల మధ్యలో పొరలతో చెక్కి కలుపు లేకుండా చేసుకోవాలి. మల్వింగ్ పద్ధతిలో కూరగాయ పంటలను సాగుచేపుకొని కలుపును నివారించవచ్చు.

పోషక యాజమాన్యం : నత్రజని, పొట్టాప్షీ ఎరువులను సమాన దఫాలుగా వారంలో రెండుసార్లు డ్రిష్ ద్వారా ఫెర్టిగేషన్ పద్ధతిలో అందించుకొని మంచి ఘలితాలు పొందవచ్చు. ఆఖరి దుక్కిలో ఎకరాకు 2 కిలోల అజోప్పైరిల్లం లేదా అజటోబాక్టర్ మరియు 2 కిలోల పి.ఎస్.బి. మరియు 2 కిలోల కె.ఎస్.బి.లను పశువుల ఎరువు, వేపిండి (90:10 కిలోల)లో కలిపి అభివృద్ధి చేసుకొని సాళ్ళలో వేసుకొని రసాయనిక ఎరువుల వాడకాన్ని 25 శాతం వరకు తగ్గించుకోవచ్చు. ఘూత సమయంలోను మరియు వర్షాభావ పరిస్థితులు నెలకొన్న సమయంలో పంటపై పొట్టాప్షియం షైటీట్ (13-0-45) ను లీటరు నీటికి 5 గ్రాముల చొప్పున 7-10 రోజుల వ్యవధిలో రెండు లేదా మూడు సార్లు పిచికారి చేసుకొన్నట్లయితే మంచి ఘలితాలు పొందవచ్చు.

ఆకుకూరల సాగు : తోటకూర, పాలకూర, చుక్కకూర, గోంగూర వంటి ఆకుకూరలను వారం వ్యవధిలో దఫ దఫాలుగా నాటుకొన్నట్లయితే ప్రతిరోజు కొన్ని కట్టలుగా కట్టి మారెట్టుకు పంపుకోవచ్చు. నాటిన 25-30 రోజుల సుండి కోత చేపట్టవచ్చు. పురుగులు ఆశించకుండా వేసునూనె లేదా వేపగింజల కషాయాన్ని పిచికారి చేసుకోవాలి.

సమగ్ర సస్యరక్షణ చర్యలు : పొలంలో అక్కడక్కడా పక్కి స్థావరాలను లేదా పంగల కర్రలను పాతుకోవడం ద్వారా గొంగళిపురుగులను పక్కలు వచ్చి ఏరుకుని తింటాయి. లింగాకర్కు బుట్టలను, దీపవు ఎరలను ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. పొలంలో అక్కడక్కడా ఆముదం మొక్కలను పెంచుకొని పొగాకు లడ్డెపురుగు, శనగపచ్చ పురుగు తాలూకు గ్రుడ్డను ఆకుల అడుగు భాగాన గమనించిన వెంటనే ఏరి నాశనం చేసుకోవాలి.

“చీఫీడలపై మీ సందేహిలను 8331056028 కు వాట్టుక్ ఫోటోస్ పంపండి. వాటిని నిష్టత్తి చేసుకోండి.”

కొజు పిట్టల పెంపకం - లాభదాయకం

డా. వి. కీర్తి, రిసెర్చ్ స్టూలర్, ఎన్.టి.ఆర్. కాలేజి అఫ్ వెటర్నరీ సైన్స్, గస్సువరం.
డా. టి. సుమిత్, సహాయ అచార్యులు, ఎన్.టి.ఆర్. కాలేజి అఫ్ వెటర్నరీ సైన్స్, గస్సువరం.

“పోషకాలలో మెండు - కొజుల పెంపకం ఇప్పుడు ట్రైండు”

కొజు పిట్టను తెలుగులో
అడవి మారేడు పిట్ట,
అడవి పూరి పిట్ట, పరిషు
పిట్ట అని అంటారు. కొజు
పిట్ట గుడ్డను చైనీయులు
కొన్ని వందల
సంవత్సరముల నుండి
వారి జోడు ములలో

వినియోగిస్తున్నారు. కొజు పిట్ట గుడ్డ, కోడి గుడ్డ కంటే మూడు రెట్లు పోషకపరమైనవి. వీటి గుడ్డలో కాల్వియం, ఫాస్పరన్, ప్రాటీస్టు, ఇనుము, ఎ, బి₁, బి₂, విటమిన్లు ఉంటాయి. వీటికి ఉండే రోగినిరోధక శక్తి వల్ల వ్యాపార సరళిలో పెంచినప్పుడు నష్ట భయం ఉండదు.

జాతి ఎంపిక : కోళ్ళలో మాదిరిగా కొజుల్లో కూడా మాంసం కోసం, గుడ్డ కోసం పెంచే జాతులు ఉన్నాయి. గుడ్డ కోసం పెంచేవి లేయర్స్. ఈ జాతులు ఫారో, బ్రిటీష్ రెంజ్, ఇంగ్లీష్ వైట్, మంజారియన్ గోల్డ్ కాగా మరియు మాంసం కోసం పెంచే బాయిలర్స్లో బాబ్ వైట్ (అమెరికన్), వైట్ బ్రెస్టెడ్ (ఇండియన్), జపనీస్ క్వయల్ ఉన్నాయి. మన వద్ద ఎక్కువగా జపనీస్ క్వయల్ నుంచి అభివృద్ధి పరచిన రకాలను పెంచుతున్నారు.

మనదేశంలో అభివృద్ధి చేయబడిన కొజు జాతి రకాలు:

కారి ఉత్త్రమ్, కారి ఉజ్వల్, కారి శ్వేత, కారి పర్ల్, ఎన్.వి.వి.యు. భూక్, నందనం కొజు పిట్ట

కొజు పిట్టల పెంపకం వల్ల కలిగే లాభాలు :

అతి తక్కువ స్థలం, తక్కువ పెట్టుబడి సరిపోతుంది. తక్కువ వయసులోనే అనగా 5 వారాల వయసులోనే ఎదుగుతాయి. కోడి పిల్ల మాంసం కంటే కూడా కొజు పిట్ట మాసం రుచిగా ఉంటుంది. బ్రుతికి ఉన్న కొజు పిట్టలో 70-73 శాతం బరువు, కొజు పిట్ట

మాంసం కలిగి ఉంటుంది. ఆరు నుండి ఏడు వారాల వయసులోనే గుడ్డ పెట్టడం మొదలుపెడతాయి. పోషకపరంగా చూస్తే కొజు గుడ్డ, కోడి గుడ్డతో సమానంగా బలవర్ధకమైనవి. వీటి గుడ్డలో ప్రాటీస్టు, ఫాస్పరన్, ఇనుము, ఎ, బి₁, బి₂, విటమిన్లు ఉంటాయి. వీటికి ఉండే రోగినిరోధక శక్తి వల్ల వ్యాపార సరళిలో పెంచినప్పుడు నష్ట భయం ఉండదు.

కొజుల పెంపకంలో యాజమాన్య పద్ధతులు :

1. పెంపక కేంద్రము : 1) రెల్లు గడ్డి పరిచిన స్థలం : 6 కొజు పిట్టలను 1 చదరుపు అడుగు స్థలంలో పెంచవచ్చు. రెండు వారాల తరువాత కొజు పిట్టలను, కొజులలో పెట్టి పెంచవచ్చు.

2. మేత (అపోరం) : మేతలోని పదార్థాలు : 1. పక్కి పిల్లకి కావలసిన మేత (Chick Mash). 2) పెరుగుతున్న పక్కి పిల్లలకు కావలసిన మేత. మేత తయారు చేయుటకు కావలసిన ముడి పదార్థములు స్వల్ప తెడాతో తయారుచేయవలసి ఉంటుంది. మొక్కజొన్నలు, జొన్నలు, నూనె తీసిన ధాన్యపు పొట్టు, వేరుశనగ చెక్కు పొద్దు తిరుగుడు చెక్కు, సోయా పిండి, చేపల మేత, ఖనిజ లవణాల మిశ్రమం, గుల్లల పొట్టు. మేత చిన్న రేణువులుగా కలిపి చేయబడుతుంది.

3. పెంపక నిర్వహణ : సామాన్యంగా, ఒకరోజు వయసు గల కొజు పిట్ట 8-10 గ్రాముల బరువు కలిగి ఉంటుంది. అందువలన కొజు పక్కి పిల్లలకు ఎక్కువ ఉప్పోస్తే గుల్లల పొట్టు విశేషంగా అవసరం.

“సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాలేజీ అన్నదాతల సందేహాల నివృత్తి”

ఆరు వారాల వయసులో ఆడ కొజూ పిట్టలు సామాన్యంగా 175-200 గ్రాముల బరువు, మగ కొజూ పిట్టలు 125 - 150 గ్రాముల బరువు కలిగి ఉంటాయి. ఆడ కొజూ పిట్టలు,

7 వారాల నుండి గుడ్లను పెట్టడం మొదలు పెట్టి, 22 వారాల వయసు వరకూ పెదుతునే ఉంటాయి. సాధారణంగా రోజులోని సాయంత్రం సమయంలో కొజూ పిట్టలు గుడ్లు పెడతాయి. కొజూ పిట్టలు గుడ్లు సామాన్యంగా సుమారు 9-10 గ్రాముల బరువు కలిగి ఉంటాయి. మామూలుగా, మగ కొజూ పిట్ట ఛాతీ చిన్నగా ఉండి, గోధుమ రంగు తెల్లటి ఈకణ్ణ సరిసమానంగా కప్పబడి ఉంటుంది. ఆడ, మగ కొజూ పిట్టలు, నాలుగు వారాల వయసులో వేరు చేయబడాలి. గుడ్లు పెట్టే కొజూ పిట్టలకి రోజుకు 16 గంటల వెలుతురు అవసరం.

4) పునరుత్పత్తి : ఏదు వారాల వయసులో, కొజూ పిట్టలు గుడ్లు పెట్టడం మొదలు పెడతాయి. 8వ వారం వయసులోనే 50 శాతం గుడ్లు ఉత్పత్తి చేసే స్థాయికి చేరుకుంటాయి. ట్రైప్ప్లైన గుడ్ల ఉత్పత్తి కోసం, 8-10 వారాల వయసు గల మగ కొజూ పిట్టలు, ఆడ కొజూ పిట్టలతో పాటు పెంచబడాలి. మగ, ఆడ కొజూ పిట్టల నిష్పత్తి 1 : 5. కొజూ పిట్టలతో గుడ్లు పొదగబడే సమయం 18 రోజులు.

5) కొజూ పిట్టల వ్యాధులు, నివారణ : సంతోషిత్వంతో దశలో ఉన్న కొజూ పిట్టలలో ఖనిజ లవణాలు విటమిన్లు లోపం ఉంటే, వాటి గుడ్ల నుండి పొదగబడిన పిల్లలు సాధారణంగా సన్నగా, బలహీనమైన కాళ్ళతో ఉంటాయి. ఇది జరగకుండా ఉండటానికి, గుడ్లు పెట్టబోయే ఆడ కొజూ పిట్టలకు సరిపడినంత ఖనిజ లవణాలు విటమిన్లను వాటి మేతతో కలిపి ఇవ్వాలి. కోడి పిల్లల కంటే సాధారణంగా కొజూ పిట్టలకు రోగినోధక శక్తి ఎక్కువగా కలిగి ఉంటాయి. అందువలన రోగినోధక టీకాలు కొజూ పిట్టలకు వేయవలసిన అవసరం లేదు.

6) కొజూల మార్కెటీంగ్ : 5 వారాలకు ఎదిగిన కొజూ పుంజు బరువు 150-200 గ్రా. ఉంటుంది. కొజూల మార్కెటీంగ్కు ఈ బరువు అనువైనది.

కొజూ గుడ్లు : సాధారణంగా కొజూ గుడ్లు బరువు 9-10 గ్రా. ఆడ కొజూ పిట్టలు 7 వారాల నుండి గుడ్లను పెట్టడం మొదలు

పెట్టి, 22 వారాల వయస్సు వరకూ పెదుతునే ఉంటాయి. కొజూ పిట్టలకు, 12 గుడ్లను పెట్టడానికి సుమారు 400 గ్రాముల మేత అవసరం.

గుడ్లలో పోషక విలువలు

కొజూ మాంసంలో పోషక విలువలు (100 గ్రా.)

క్రొవ్వు పదార్థాలు	16%
కొవ్వు పదార్థాలు	4.5 గ్రా.
మాంసకృత్తులు	26%
మాంసకృత్తులు	22 గ్రా.
ఖనిజ లవణాలు	
కొలెప్పరాల్	70 గ్రా.
విటమిన్ బి-6	10%
జనుము	4.51 మి.గ్రా.
కాల్షియం	6%
కాల్చియం	13.00 మి.గ్రా.
విటమిన్ 'ఎ'	10%
విటమిన్ 'డి'	13%

కొజూ పిట్టల పెంపకంలో ఎదురయ్యే సవాళ్ళు :

- మగ కొజూ పిట్టలు సామాన్యంగా విచిత్రమైన శబ్దాలు చేస్తాయి. మగ, ఆడ కొజూ పిట్టలను కలిపి పెంచినప్పుడు మగ పక్కలు ఆడ పక్కలను ముక్కుతో పొడిచి గుడ్లి వాటిని చేస్తాయి.

కొజూల పెంపకం ద్వారా ఆదాయం విలువలు :

- 5-6 వారాల వయసు కలిగిన కొజూలు 190-200 గ్రాములు ఉంటాయి. ఒక్క కొజూ పిట్ట మాంసం ధర ప్రస్తుత మార్కెట్ అధ్యయనం ప్రకారం రూ. 40/- - 50/- ధర పలుకుతుంది.

“చీడపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056149 కు వాట్సప్ ఫోన్‌పై పంపండి. వాటిని నిష్పత్తి చేసుకోండి.”

మంచినీటి (స్క్వాంపి) రొయ్యల పెంపకం

మన రాష్ట్రంలో మంచి నీటి వనరులు పుష్టిలంగా ఉండి వివిధ రకములైన చేపలు, బ్రాకిష్ వాటర్ రొయ్యలు మరియు మంచినీటి రొయ్యల పెంపకమునకు అనుకూలంగా ఉంటూ, రాష్ట్రానికి మంచి ఆదాయం ను ఆర్థిక అగ్రస్థానంలో నిలుపుతున్నాయి. మంచినీటి రొయ్యలకు వాణిజ్యపరంగా విదేశీ మార్కెట్లో మంచి గిరాకీ ఉండుటపలన ప్రస్తుతం మంచినీటి రొయ్యల సాగు వేగంగా విస్తరిస్తోంది.

మన రాష్ట్రంలో కోస్తా తీరప్రాంతాలలోనే కాకుండా రిజర్వ్యాయర్లు, చెరువులు వంటి మంచి నీటి వనరులు అభిధంగా గల రాయలసీమ ప్రాంతంలో కూడా పెంపకమునకు ఇది చాలా అనుకూలమైన రకము అవ్యాపకం వలన ఆక్వారేటులు స్క్వాంపి (మెక్రోబ్రాక్టియమ్ రోసంబర్గీ) రొయ్యల పెంపకంనకు మొగ్గు చూపుతున్నారు.

స్క్వాంపి రొయ్యల పెంపకం రెండు దశలలో చేపట్టవలెను

- నర్సరీదశ
- పెంపకదశ

నర్సరీదశ:

ఈ దశలో హేచరిల నుండి సేకరించిన PL దశ రొయ్య పిల్లలను రెండు నుంచి ఐదు గ్రాముల వరకు నర్సరీ చెరువుల్లో

శ్రీ పి. కోహీస్ రాఘవ, అదనపు సంచాలకులు, మత్స్యశాఖ, SIFT, కాకినాడు పెంచుకోవలెను. నర్సరీ చెరువు $0.02-0.1$ హెక్టార్ల విస్తీర్ణం వరకు ఉండవచ్చు. ప్రతిచదరపు మీటరుకు 20 నుండి 50 వరకు పిల్లలు స్టాకు చేసుకోవచ్చు. వీటికి మార్కెట్లో దొరికే మేతలను ఆహారం ఇవ్వాలి. మొదటి రెండు వారాలు శరీరబరువుకు సమానంగా 100% మేతను, ఆ తర్వాత 3-4 వారాలు శరీరబరువులో 20 శాతం మేతను ఇస్తే సరిపోతుంది. ఆరు వారాల తరువాత 2-5 గ్రాములవరకుఎదుగును.

పెంపక చెరువు దశ:

మంచినీటి రొయ్యల పెంపకంలో మంచి దిగుబడులు సాధనకు స్థల ఎంపిక చాలా ముఖ్యమైనది. ఒంద్రు నెలలు అనుకూలంగా వుండును. నీటి ఉష్ణోగ్రత 200 C కంటే ప్రైబాడి 6-8 నెలలు ఉంటే రొయ్యలు పెరుగుదలకు అనువుగా ఉండును. చెరువు దీర్ఘపాఠరస్తాకారంలో ఉంటూ 0.5 నుండి 1.00 హెక్టార్ విస్తీర్ణం వరకు ఉండవచ్చు. అదుగు భాగం ఒక ప్రక్కకు ఏటవాలుగా ఉండేటట్లు చూసుకొని నీటి లోతు 1.2 మీటర్లు నుండి 1.5 మీటర్లు వరకు ఉండేటట్లుగా చెరువుగట్టను ఏర్పాటు చేసుకోవాలి.

చెరువు నిర్మాణం పూర్తి అయిన పిదప అదుగు భాగం బాగ దున్ని, pH ఆధారంగా 200 కేసీల వరకు సున్నం చల్లి శుభ్రముగా నీటిని వడపోసి ఒకమీటరు లోతువరకు నీటిని నింపుకోవాలి. ఆ పిదప ప్లాఫ్కాలు అభివృద్ధి చెందుటకు రెండుమాడు విడతలుగా పేడ, యూరియా మరియు సింగిల్ సూపర్ఫాస్ట్టోట్ కలుపవలెను.

ముఖ్యంగా ఒక్క రొయ్యల పెంపకం మాత్రమే అయితే ఎకరం నీటి విస్తీర్ణంలో 40000 వరకు జావైల్ రొయ్య పిల్లలను

“సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అన్నదాతల సందేహాల నివ్వత్తి”

5	మేత ఖర్చు	50,000
6	చెరువులోకి నీటిని తోడేందుకు అయ్యే ఖర్చు	10,000
7	సహాయక సిబ్బుంది మరియు రసాయనిక మందులు	40,000
8	పట్టబడి ఖర్చు	10,000
9	మొత్తం	1,75,000

రాబడుల అంచనా

ఈక ఎకరాకు వచ్చే దిగుబడి వివరములు

రొయ్యల దిగుబడి = చెరువులో వేసిన రొయ్య సాంద్రత X బ్రతుకుదల శాతము X రొయ్య బరువు

(10,000 X 70 X 50 గ్రాములు = 350 కేజీలు)

మార్కెట్ ధరకు కేజీకి 300 రూపాయలు చొప్పున అవ్యాప్తి = 350 X Rs. 300 = Rs 1,05,000 ..

చేపల దిగుబడి = చెరువులో వేసిన చేపల సాంద్రత X బ్రతుకుదల శాతము X చేప బరువు

(3000 X 80 X 0.800 కేజీ X 1920 కేజీలు)

మార్కెట్ ధరకు కేజీకి 100 రూపాయలు చొప్పున అవ్యాప్తి = 1920 X Rs. 100 = Rs.192,000 .

నికరలాభము = మార్కెట్ అమృతము - నికరపెట్టబడి

(Rs. 2,97,000 - Rs 1,75,000) = 1,22,000

లక్ష్ములు / ఒక ఎకరంనకు.

కావున ఆసక్తి గల రైతులు మంచి నీటి రొయ్యల పెంపకము చేపట్టవచ్చు.

పోలీకల్చర్ సాగుచేస్తే ఎకరంకు సుమారు 10000 వరకు రొయ్య పిల్లలను మరియు 2500 నుండి 3000 వరకు బొచ్చచేప మరియు రాగండి చేప పిల్లలను స్టోక్ చేసుకోవచ్చు. చెరువు మొత్తం విస్తరణలో 10 శాతం భాగంలో రొయ్యలకు ఆవాసాలు ఏర్పాటు చేయాలి. 20 శాతం ప్రోటీన్సు కలిగిన మేతలను రోజుకు రెండుసార్లు వేస్తూ ఉండాలి. అలాగే ప్రతి 15 రోజులకు ఒకసారి వల వేసి శాంప్లింగ్ చేస్తూ రొయ్యల ఆరోగ్యంను తనిఖీ చేస్తూ ఉండాలి. ప్రతి నెల 30 నుంచి 50 కేజీలు వరుకు సున్నం కలుపుతూ, ఆక్షిజన్ స్థాయి 5 ppm పైబడి ఉండేటట్లు చూసుకోవాలి. రొయ్యలు అన్ని ఒకేరకంగా పెరగక పోవటం వలన 5 నుండి 6 సార్లు పెట్టబడి చేయవలసి వుండును. మొదటి పట్టబడి 80 నుంచి 100 రోజుల తర్వాత చేయవలసి ఉంటుంది, ఆ తర్వాత నాలుగైదుసార్లు ప్రతి ఇరవై నుంచి ముపై రోజులకు ఒకసారి చేయవలసి ఉండును.

నీటి నిర్వహణ, మేత నిర్వహణ మరియు వ్యాధులు నిర్వహణ యజమాన్యాలు సరిగా పాటిస్తే ఎకరాకు 350 నుంచి 375 కేజీల రొయ్యలను, 1800 నుంచి 2000 కేజీల చేపల దిగుబడులను సాధించవచ్చును.

రొయ్యల పెంపకంలో ఆదాయ వ్యయములు వివరములు (ఒక ఎకరా నీటి విస్తరణ)

వ.సం.	ఉపకరణములు	
అయ్యే ఖర్చు రూ.		
1	చెరువు లీజు	30,000
2	చెరువు తరుంగీ	10,000
3	స్టోకింగ్ సీడ్	15,000
4	చేప పిల్లలు (సం. లోపు పిల్లలు)	20,000

“చీడపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056150 కు వాట్సప్ ఫోన్‌పే పంపండి. వాటిని నిష్టత్తి చేసుకోండి.”

కేంద్రం రైతులకు తీవీ కబురు అందించింది. దీవీపీపై సభ్యుడీని ఏకంగా 140 శాతం పెంచింది. ఘలితంగా రైతులకు పాతధరకే... రూ. 1200 లకు బస్తా (50 కేజీలు) చొప్పున దీవీపీ దొరకనుంది. రైతుల జీవితాలను మెరుగుపరచడానికి ప్రభుత్వం కట్టబడి ఉంది. అంతర్జాతీయంగా ధరలు పెరిగినా.. దీవీపీ ఎరువును పాతధరకే అందుబాటులో ఉంచాలని నిర్ణయించాం' అని ప్రధానమంత్రి మోదీ టీవీల్ చేశారు. ప్రస్తుతం కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎరువుల కంపెనీలకు దీవీపీపై బస్తాకు రూ. 500 సభ్యుడీ చెల్లిస్తోంది. దాన్ని 140 శాతం పెంచి రూ. 1,200 లు చేయాలని ప్రధాని మోదీ నిర్ణయం తీసుకున్నారు. గతేడాది దీవీపీ బస్తా రూ. 1,700 కు ఉండగా... అందులో రూ. 500 కేంద్రం రాయితీ ఇష్వదంతో రైతులకు రూ. 1,200 కే కంపెనీలు అమ్మాయి. అంతర్జాతీయంగా ఇటీవల ఫాస్టరిక్ అమ్మం, అమ్మానియా ధరలు 60 నుంచి 70 శాతం పెరగడంతో దీవీపీ బస్తా ధర రూ. 2,400 కు ఉంరింది. కేంద్రం ఇచ్చే రూ. 500 రాయితీ పోసు రూ. 1,900 లకు రైతులకు అమ్మాల్నిన పరిస్థితి. దీనిప్రకారం బస్తాపై రూ. 700 పెంచుతున్నట్లు ఇస్ట్రో ఎప్రిల్లో ప్రకటించినా... తర్వాత కేంద్ర ప్రభుత్వం జోక్యంతో వెనక్కి తగ్గింది. అయినా కొన్ని కంపెనీలు ధరలు పెంచేశాయి. ఈ నేపథ్యంలో దీవీపీపై రాయితీని బస్తాకు రూ. 500 నుంచి రూ. 1,200 కు పెంచాలని నిర్ణయించారు. అంటే బస్తా ఖరీదు రూ. 2,400 రూపాయల్లో 1,200 సభ్యుడీని కేంద్రప్రభుత్వం భరిస్తుందన్న మాట. దాంతో రైతుకు 50 కేజీల దీవీపీ బస్తారూ. 1,200 లక్ష లభించనుంది.

25 పుడ్ ప్రాసెసింగ్ యూనిట్లు

పండించిన చోటే పంటను ప్రాసెన్ చేసి మార్కెట్కు తీసుకొచ్చేందుకు పార్కమెంటు నియోజకవర్గానికి ఒక పుడ్ ప్రాసెసింగ్ యూనిట్ ఏర్పాటు చేసేందుకు చర్చలు చేపట్టలని వ్యవసాయశాఖ మంత్రి శ్రీ కురసాల కన్నబాబు గారు అధికారులను ఆదేశించారు. ఇందుకోసం ప్రస్తుత బడ్జెట్లో రూ. 186 కోట్లు కేటాయించినట్లు తెలిపారు. స్థానికంగా లభించే పంట ఉత్పత్తుల ఆధారంగా వీటిని ఏర్పాటుచేయాలని సూచించారు. వ్యవసాయ, ఉద్యాన, పుడ్ ప్రాసెసింగ్ ఉన్నతాధికారులతో ఆయన ఏపీఎపీసీ కార్బాలయంలో సమీక్షించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ పుడ్ ప్రాసెసింగ్ యూనిట్ ఏర్పాటుతో అనుదాతలకు అదనపు ఆదాయం లభించడమేకాక లక్షల మందికి ఉపాధి అవకాశాలు లభిస్తాయని చెప్పారు. మార్కెట్కు అనుగుణంగా వ్యవసాయ సలహా మందళ సూచనలతో త్వరలో క్రావ్ ప్లానింగ్ అమలు చేస్తామన్నారు. ప్రత్యామ్మాయ, లాభసాటి పంటలపై దృష్టిపెట్టేలా రైతులను ప్రోత్సహించాలని కోరారు. రైతుల అవసరాల మేరకు పచ్చిరొట్ట విత్తనాలను రైతుభరోసా కేంద్రాల్లో అందుబాటులో ఉంచాలన్నారు. రాష్ట్రంలో మరో లక్ష ఎకరాల్లో ఉద్యాన పంటలు సాగులోకి తీసుకొచ్చేలా ప్రణాళికలు సిద్ధం చేయాలన్నారు.

వహ్సో.. చీనీ

చీనీ (బత్తాయి) రైతుల పంట పండింది. కనీవినీ ఎరుగని రీతిలో టన్ను చీనీకాయల ధర రూ. 1.10 లక్షలు పలుకుతోంది. సీజన్ ప్రారంభం సుంచీ ఎప్పుటికప్పుడు రికార్డు స్థాయిలో ధరలు పెరుగుతుండటంతో రైతుల వోములో ధరహానం' తొణికిసలాడుతోంది. అనంతపురం మార్కెట్ యార్డులో టన్ను గరిష్ట ధర రూ. 75 వేలు ఉండగా.. తోటల్లో నేరుగా జరుగుతన్న అమ్మకాల ధర రూ. 1.10 లక్షలు పలుకుతోంది. గత వారం మార్కెట్ యార్డులో టన్ను రూ. 65 వేలు పలకగా.. తోటల్లో రూ. 85 వేలవరకు పలికింది. ధరలు గరిష్టంగా కొనసాగుతుండంతో ఈసారి అనంతపురం జిల్లాలో చీనీ కాయలు టర్మోవర్ 2,200 కోట్లకు పైగా ఉంటుందని అంచనా 45 వేల పొక్కార్డలో చీనీ తోటలు ఉండగా అందులో 30 వేలపొక్కార్డలో తోటలు కాపునకు వచ్చాయి. ఈ సీజన్లో 7 లక్షల టన్నుల దిగుబడులు వస్తాయని అంచనా వేశారు. సీజన్ ప్రారంభమైన జనపరి, ఫిబ్రవరిలో టన్ను ధర రూ. 40 వేలు ఉండగా.. క్రమంగా పెరుగుతూ వచ్చాయి. దేశవ్యాప్తంగా మార్కెట్ ఆశావహంగా ఉండటంతో వ్యాపారులు, దళారులు తోటల వద్ద మకావేసి కొనుగోళ్లు చేస్తామన్నారు.

"సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫాస్ట్ చేయండి. ఒక్కఫాస్ట్ కాల్తో అనుదాతల సందేహిల నివ్వత్తి"

శ్వచ్ఛాయ పంటలు

1. కె. ప్రదీప్, గ్రామం : - కుమరం, మండలం : - గరివిడి, జిల్లా : - విజయనగరం, ఫోన్ నెంబర్ : - 8106656957
- ప్ర. మొక్కజ్ఞాన్ పంటలో ఆకులు మాడిపోతున్నాయి నివారణ తెలుపండి?**
- జ. మొక్కజ్ఞాన్ పంటలో ఆకుమాడు తెగులు ఆశించినది. నివారణకు ప్రాపికొనజోల్ 1 మి. లీ/లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయండి. వారం తర్వాత పొకొనజోల్ 2 మి. లీ/లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.
- 2. కె. వెంకటేశ్వర నాయుడు, గ్రామం : - పెనుమప్రి, మండలం : - పెనుమప్రి, జిల్లా : - చిత్తూరు, ఫోన్ నెంబర్ 99663042286**
- ప్ర. రాగి పంట లో కాండం తొలుచు పురుగు ఉంది నివారణ తెలుపండి?**
- జ. రాగి పంట లో గులాబీ రంగు కాండం తొలుచు పురుగు ఆశించినది. నివారణకు కార్బోప్రైట్ క్లోర్డ్ 2 గ్రాములు లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.
3. వాను బాబు, గ్రామం : - పి.కె.వలస, మండలం : - చీవురుపల్లి, జిల్లా : - విజయనగరం, ఫోన్ నెంబర్ : - 9441341054
- ప్ర. మినుము పంటలో ఆకులను పురుగు తినివేస్తుంది నివారణ తెలుపండి ?**
- జ. మినుము పంట లో చిత్త పురుగు ఆశించినవి. నివారణకు క్లోరిప్లైరిఫాన్ 2 మి. లీ/లీటరు లేదా మోనో క్రోటోఫాన్ 1.6 మి. లీ/లీటరు లేదా ఎసిఫేట్ 1.5 గ్రాములు ఏదో ఒక మందును లీటరు నీటికి చొప్పున కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

4. జనార్థన్, గ్రామం : - మైనాపురం, మండలం : - గుంతకల్లు, జిల్లా : - అనంతపురం, ఫోన్ నెంబర్ : - 8464977324
- ప్ర. పెసర పంటలో పురుగు ఉంది నివారణ తెలుపండి?**
- జ. పెసర పంటలో స్టింగ్ బగ్ మరియు పూతలో పురుగు ఉంది. నివారణకు క్లోరాం ప్రైనిలిప్రోల్ 0.3 మి. లీ/లీటరు, ప్రాపికొనజోల్ 1 మి. లీ/లీటరు (ఎకరానికి 60 మి. లీ 200 మి. లీ) నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

సమీక్షత రైతు సమాచార కేంద్రం టోల్ ఫ్రై నంబర్ 155251 కు రైతుల ప్రశ్నలు - సమాధానాలు

5. ఎమ్.నాగరాజు, గ్రామం : - వెలిగండ్ర, మండలం : - కొండాపురం, జిల్లా : - నెల్లూరు, ఫోన్ నెంబర్ : - 9441306044
- ప్ర. నువ్వుల పంటలో పూత రాలిపోతుంది నివారణ తెలుపండి?**
- జ. నువ్వుల పంటలో రనం పీల్చు పురుగులు ఆశించినవి. మరియు పూత రాలకుండా ఉండటానికి మోనోక్రోటోఫాన్ 1.6 మి. లీ/లీటరు నీటికి కలిపి విచికారీ చేసుకోవాలి. దీనితో పాటు మర్మీ-కె ఎకరాకు 2 కిలోలు 120 లీటర్ల నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి. పూత రాలడం తగ్గుతుంది.
6. పిచ్చెయ్య, గ్రామం : - నల్లతిమ్మాయపల్లి, మండలం : - నందలూరు, జిల్లా : - కర్నూలు, ఫోన్ నెంబర్ : - 9346004133
- ప్ర. జొన్న పంట లో ఆకులు మొవ్వులు కత్తరించినట్లు ఉన్నవి నివారణ తెలుపండి ?**
- జ. జొన్న పంట లో కత్తెరపురుగు ఆశించినది. నివారణకు కార్బోప్పురాన్ గుళికలు 3 కిలోలు మొక్కల మొవ్వులలో వేయాలి. తరువాత ప్రాపికొనజోల్ 400 మి. లీ ఎకరానికి పిచికారీ చేసుకోవాలి.
7. భాస్వర నాయుడు, గ్రామం : - కస్తూరి కండ్రిగ, మండలం : - తిరుపతి రూరల్, జిల్లా : - చిత్తూరు, ఫోన్ నెంబర్ : - 9701590966
- ప్ర. చెరుకు పంట లో కలుపు ఉంది. నివారణ తెలుపండి?**
- జ. చెరుకు పంటలో కలుపు నివారణకు మెట్రిబ్యూజిన్ 500 గ్రాములు 0 2-4 D సోడియం సాల్ట్ 500 గ్రాములు 200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి ఒక ఎకరానికి పిచికారీ చేసుకోవాలి.
8. నరేష్, గ్రామం : - ఓగిలేరు, మండలం : - పెద్ద పరిగిని, జిల్లా : - చిత్తూరు, ఫోన్ నెంబర్ : - 9000930669
- ప్ర. అలసంద పంటలో ఆకులపై పురుగులు ఉన్నాయి నివారణ తెలుపండి?**
- జ. అలసంద పంటలో పొగాకు లద్దె పురుగు ఆశించినది. నివారణకు క్లోరిప్లైరిఫాన్ 2.5 మి. లీ/లీటరు లేదా నోవాల్యూరాన్ 1 మి. లీ/లీటరు లేక ధయాడికార్బ్ 1.5

“చీడపీడలపై మీ సందేహిలను 8331056152 కు వాట్టువ్ ఫోన్‌పోతో పంపండి. వాటిని నిష్టత్తి చేసుకోండి.”

గ్రాములు/లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

ఉద్యాన పంటలు

9. ఎన్.మాధవి, గ్రామం : - చెంబారు, మండలం:- రామసముద్రం, జిల్లా:- చిత్తూరు, ఫోన్ నెంబర్ :- 9154466842

ప్ర. ఉమాటా పంట లో కాయలపై పగుళ్ళు ఏర్పడుతున్నాయి నివారణ తెలుపండి?

జ. ఉమాటా పంట లో బోరాన్ లోపం వలన కాయలపై పగుళ్ళు ఏర్పడుతాయి. నివారణకు బోరాస్ 3 గ్రాములు/ లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

10. మహేష్, గ్రామం : - అచ్యుతాపురం, మండలం:- హోరపలెం, జిల్లా:- విశాఖపట్టం, ఫోన్ నెంబర్ :- 7336704258

ప్ర. పెరటి లో బెండ మరియు బీర మొక్కలపై పురుగు ఉంది నివారణ తెలుపండి?

జ. బీర మరియు బెండ పంటలలో పురుగు నివారణకు ఇమామెక్సిన్ బెంజోయెట్ 0.4 గ్రాములు/లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి. పెరటి లో వేసారు కనుక 4 గ్రాములు (10 లీటర్ల నీటికి) సరిపోతుంది.

11. కె.శివరామిరెడ్డి, గ్రామం : - గుండ్రపల్లి, మండలం:- బరాల, జిల్లా:- చిత్తూరు, ఫోన్ నెంబర్ : - 9390242190

ప్ర. వంగ పంట లో తేత ఆకులు తెల్లగా మారుతున్నాయి నివారణ తెలుపండి?

జ. వంగ పంట లో ఇనుపథాతువు లోపం ఉంది. నివారణకు అన్నభేది 5 గ్రాములు 0 0.5 గ్రాముల నిమ్ముఉప్పు 0 10 గ్రాముల యూరియా లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి. వారం రోజుల తర్వాత మరలా అదేవిధంగా పిచికారీ చేయాలి.

12. బాబ్టి, గ్రామం : - ఎర్వరం, మండలం:- ఏలోశ్వరం, జిల్లా:- తూర్పు గోదావరి, ఫోన్ నెంబర్ : - 9490243852

ప్ర. మునగ పంట లో స్వేసువుగుడల కనిపించుట్టేడు. మరియు ఆకులు పసుపు రంగులోకి మారుతున్నాయి. నివారణ తెలుపండి?

జ. మునగ పంట లో పోషకాల లోపం ఉంది. నివారణకు ఒక్కో మొక్కకు 250 గ్రాముల యూరియా మరియు 300 గ్రాముల భాస్వర% శీ%, 150 గ్రాముల మూయారేట్ ఆఫ్ పొటాష్ ను మొదలు దగ్గర వేసుకోవాలి. పై పొటుగా

మళ్ళి-కె(13.0.4.5) ఎకరాకు 2 కిలోలు పిచికారీ చేయాలి. కలుపును ఎప్పటికప్పుడు తీసివేయాలి.

13. దేవుడు బాబు, గ్రామం : - పరిమిడి, మండలం:- తానం, జిల్లా:- విశాఖపట్టం, ఫోన్ నెంబర్ : - 7830549185

ప్ర. తోటకూర ఆకులపై తెల్లని మచ్చలు ఉన్నాయి నివారణ తెలుపండి?

జ. తోటకూర మొక్కలలో రనం పీల్చు పురుగులు ఆశించినవి. నివారణకు వేపనుానె (1500 %జూజాఎ%) 5 మి.లీ/ లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

14. నల్లన. లక్ష్మీనారాయణ, గ్రామం : - నరియాపల్లి, మండలం:- కంచిలి, జిల్లా:- శ్రీకాకుళం, ఫోన్ నెంబర్ : - 9550313008

ప్ర. దొండ పంట లో కాయలు వంకర్లు తిరుగుతున్నాయి నివారణ తెలుపండి?

జ. దొండ పంట లో నల్లి ఆశించినది. నివారణకు ప్రొపెర్ గైట్ 2మి.లీ/లీటరు నీటికి మరియు ఒమెట్ 2మి.లీ/లీటరు నీటికి కలిపి వారానికి ఒక సారి నల్లి ఉధృతి తగ్గేవరకు పిచికారీ చేసుకోవాలి.

15. వెంకటరమణ, గ్రామం : - వగంతపల్లి, మండలం:- పొదలకూరు, జిల్లా:- నెల్లూరు, ఫోన్ నెంబర్ : - 6301168598

ప్ర. నిమ్మ తోట లో పిందెలు పండుబారి పోయి రాలిపోతున్నాయి నివారణ తెలుపండి?

జ : - నిమ్మతోట లో పోషక లోపం వలన పిందెలు పండుబారి రాలిపోతున్నాయి. నివారణకు ఒక చెట్టుకు వశవుల ఎరువు 100 కిలోలు 0 వేప పిండి 5 కిలోలు 0 ఆముదం పిండి 2 కిలోలు 0 కానుగ పిండి 3 కిలోలు 0 యూరియా 1.6 కిలోలు 0 సింగల్ సూపర్ ఫాస్ట్ 4 కిలోలు 0 మూయారేట్ ఆఫ్ పొటాష్ 1.5 కిలోలు వేసుకోవాలి. ఈ ఎరువులు సంవత్సరంలో 2 సార్లుగా వేసుకోవాలి.

16. జి.సురేష్ కుమార్ రెడ్డి , గ్రామం : - చింతలవారిపల్లి, మండలం:- సోదం, జిల్లా:- చిత్తూరు, ఫోన్ నెంబర్ : - 9959279962

ప్ర. అరటి తోట లో కాయలపై గోధుమరంగు మచ్చలు ఉన్నాయినివారణ తెలుపండి?

జ. అరటి తోట లో గెలలపై ఎండ ఎక్కువగా పడటం వలన కాయలపై మచ్చలు వస్తాయి. కాయలపై మచ్చల వలన ఎటువంటి సమస్య ఉండదు. ఎండిపోయిన ఆకులతో కాని లేదా కవర్ తో కాని గెలను కప్పి ఉంచుకోవాలి.

సమీకృత రైతు సమాచార కేంద్ర వాట్సప్ నెంబర్లకు వచ్చిన రైతుల సందేహాలు - సమాధానాలు

83310 56028
83310 56149
83310 56150
83310 56152
83310 56153
83310 56154

1. శ్రీధర్, చక్రాయపేట గ్రా., చక్రాయపేట మం., కడవ జిల్లా. ఫోన్ : 8688824350
ప్ర. నిమ్మ పంటలో కాయలు నల్గా మారుతున్నాయి నివారణ తెలుపండి ?

జ. నిమ్మ పంటలో మంగు ఆశించింది. నివారణకు లీటరు నీటికి 2.5 మి.లీ డైకోఫార్ట్ 18.5 EC లేదా లీటరు నీటికి 2గ్రాముల నీటిలో కరిగే గంధకం చొప్పున కలిపి 15 రోజుల వ్యవధిలో 2సార్లు పిచికారీ చేయాలి.

3. వెంకటేశ్వర్రు, కృష్ణ గంధి పురం గ్రా, వరికుంటపాడు మం, నెల్లారు జిల్లా.
ఫోన్ : 9000020414

ప్ర. బత్తాయి పంటలో కాయలు పండుబారి రాలిపోతున్నాయి నివారణ తెలుపండి ?

జ. బత్తాయి కాయలకు పండుబారు తెగులు ఆశించింది. నివారణకు సాఫ్ (కార్బూండిజిమ్ + మాంకోజెట్) 2.5 గ్రాములు మరియు జిగురు పదార్థం 1 మి. లీ. మందులను ఒక లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి. కాయలపై వచ్చ పోషకాల లోపాల నివారణకు మళ్లీ - కె 13-0-45 పొటుపియం సైల్టేట్ ను 10 గ్రాములు + పండ్ల తోటలకు సంబంధించిన సూక్ష్మ పోషకాల ఫార్ములా మందును 5 గ్రాములు లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

4. శివరామిరెడ్డి, మాధవరం గ్రా, ఒంటిమిట్లు మం, కడవ జిల్లా. ఫోన్ : 9346261610

ప్ర. టమాట పంటలో ఆకులు ముడుచుకుపోతున్నాయి నివారణ తెలుపండి ?

జ. టమాటాపంటలో ఆకుమాడు తెగులు ఆశించింది. నివారణకు క్లోరథమోనిల్ 2 గ్రాములు లేదా (మాంకోజెట్ + కార్బూండిజిమ్) సాఫ్ 2.5 గ్రాములు/లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

5. రమేష్ బాబు, జమ్ములపాలెం గ్రా, టంగుటూరు మం,
ప్రకాశం జిల్లా. ఫోన్ : 8184863115

ప్ర. మిరప పంటలో పురుగు ఉండి నివారణ తెలుపండి ?

జ. మిరప పంట లో లడ్డె పురుగు ఆశించినది. నివారణకు ధయోడికార్బ్ (లార్మ్స్) 1.5గ్రాములు/ 1 లీటరు నీటికి (ఎకరానికి 300 గ్రాములు/200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి) పిచికారీ చేయాలి. వారం రోజుల తరువాతనో వాల్యూరాన్ (రీమాన్) 1 మి.లీ/1 లీటరు నీటికి కలిపి (ఎకరానికి 200 మి.లీ) పిచికారీ చేయాలి.

“చీడిపీడలపై మీ సందేహాలను 8331056153 కు వాట్సప్ ఫాఫో పంపండి. వాటిని నిష్టత్త చేసుకోండి.”

6. రమేష్, కోడూరు గ్రా, కోడూరు మం, కడవ జిల్లా. ఫోన్ : 8919098152

ప్ర. కోడి స్నగా అయిపోతుంది ఏ మందు వాడాలి చెప్పండి?

జ. మీ కోడికి వైరన్ ఆశించింది నివారణకు 1) Inj. Procaine Pencilline - 0.8 ml i/m

2) Inj. Melonex -1ml i/m. 5 రోజులు ప్రతి రోజు కోడి కండకు చేయించవలెను.

పచ్చి పసుపు + వేప ఆకు కలిపి నూరి పొక్కుల ఉన్న ప్రదేశం లో రాయవలెను.

7. హరి, కొత్తకోట గ్రా, పూతలపట్టు మం, చిత్తూరు జిల్లా. ఫోన్ : 9346276066

ప్ర. గులాబీ చెట్టుకు ఆకులు & కొమ్మలు వైరన్ పిలుచు పురుగులుపేను ఉంది నివారణ తెలుపండి ?

జ. గులాబీతోటలో పేను ఆశించినది. నివారణకు మోనోక్రోటోఫాన్ 1.6 మి.లీలోదా డైమిథోయెట్ 2 మి.లీ/లీటరు నీటికి + మళ్ళీ-కె 10 గ్రాములు లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

8. కృష్ణారావు, ఎనికపాడు గ్రా, సంతనూతలపాడు మం, ప్రకాశం జిల్లా.

ఫోన్ : 9912649751

ప్ర. బొప్పొయి పిందెలో & కాయలలో లద్దె పురుగులు ఉన్నాయి నివారణ తెలుపండి ?

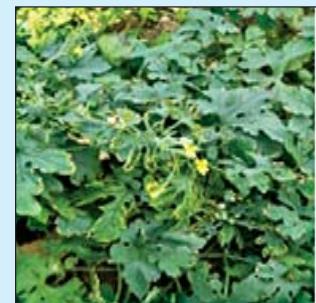
జ. బొప్పొయి పిందెలలో పొగాకు లద్దెపురుగు ఆశించినది. నివారణకు మోనోక్రోటోఫాన్ లీటరు నీటికి 2 మి.లీబొప్పున మరియు శాండోవిట్ (జిగురు) ఒక లీటరు నీటికి 1 మి.లీబొప్పున కలుపుకొని పిందెలు అన్ని బాగా తడిచేలా పిచికారీ చేయవలెను.

9. అంజప్పు, పెద్దకప్పాలి గ్రా, పెద్ద పంజాని మం, చిత్తూరు జిల్లా. ఫోన్ : 9381883600

ప్ర. బీన్ పంటలో మొక్కలు కాండం దగ్గర బూజు పట్టి మొక్కలు చనిపోతున్నాయి నివారణ తెలుపండి ?

జ. బీన్ పంటలో కాండం కుళ్ళు తెగులుఅశించినది. నివారణకు పోక్కొనజోల్ 2 మి.లీ/లీటరు నీటికి కలిపి మొక్క కాండం తడిచేలా పిచికారీ చేసుకొనవలెను.

10. ఉమామహేశ్వరరెడ్డి, ముచుపల్లి గ్రా, సిద్ధవటం మం, కడవ జిల్లా. ఫోన్: 630567076

ప్ర. కాకర పంటలో ఆకులు ముడుచుకు పోతున్నాయి నివారణ తెలుపండి ?

జ. కాకర తోటలో వైరన్ వలన వెప్రి తెగులు ఆశించింది. రనం పీల్చు పురుగు వలన వస్తుంది. దీని నివారణకు డైమిథోయెట్ 2 మి.లీ మరియు ఎసిఫోట్ 2 గ్రాములు/లీటరు నీటికి కలిపి 15రోజులలో రెండుసార్లు మార్చి మార్చి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

“సాగులో సందేహమా? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అన్నదాతల సందేహాల నివ్వత్తి”

సమీకృత రైతు సమాచార కేంద్రానికి రైతులు తరచూ అడిగే ప్రశ్నలు

1. కొబ్బరి తోటలో తుంగ ఎక్కువగా ఉంది నివారణ తెలుపండి?
- జ. కొబ్బరి తోట లో తుంగ నివారణకు గ్లోబోసేట్ అమోగ్నియం 5 మి.లీ/లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.
2. కొబ్బరి పంట లో ఆకులపై వలయారంగా తెల్లని బూజు లాగా ఏర్పడుతుంది. నివారణ తెలుపండి?
- జ. కొబ్బరి తోటలో సర్పిలాకార తెల్లదోము ఆశించినది. సామూహికంగా తెల్ల దోము నివారణ తీసుకోవడం వల్ల దీని వ్యాప్తిని అరికట్టవచ్చు. తెల్ల దోము నివారణకు వేపనూనె (1500 పిపియం) 3 మి.లీ/లీటరు నీటికి కలిపి మట్ట పూర్తిగా తడిసేలా 7 రోజుల వ్యవధిలో రెండు సార్లు పోర్చుగా పిచికారీ చేసుకోవాలి. చెట్టు చుట్టూ కందకం చేసుకుని 1 కిలో వేపపిండి మరియు పశువుల ఎరువు 2 కిలోలు వేసుకున్న తరువాత మట్టి వేసుకుని నీరు పెట్టుకోవాలి.
3. దానిమ్మ తోట లో కాయలపై నల్లని మచ్చలు వచ్చి కుల్లిపోతున్నాయి నివారణ తెలుపండి?
- జ. దానిమ్మ తోట లో కాయలకు పక్కి కన్న తెగులు ఆశించినది. నివారణకు హెక్స్‌కొనజోల్ 2 మి.లీ/లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయవలెను.
4. పుచ్చ పంట లో కాయలపై మరియు పిండెలపై మచ్చలు వచ్చి రాలిపోతున్నాయి నివారణ తెలుపండి?
- జ. పుచ్చ కాయలు కోయటానికి 10 రోజుల ముందు కార్బండిజమ్ (బావిస్టిన్) 1.5 గ్రాములు/1 లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయండి.
5. బొప్పాయి తోటలో పిండి నల్లి ఉంది నివారణ తెలుపండి?
- జ. బొప్పాయి తోట లో పిండినల్లి ఆశించినది. నివారణకు ఎసిఫేట్ 1.5 గ్రాములు డ్రాపెనోఫోన్ 2 మి.లీ/లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.
6. టమాటూ పంటలో ఆకులుపై మచ్చలు వచ్చి ఎండిపోతున్నాయి. నివారణ తెలుపండి ?
- జ. టమాటో బైట్ ఆశించినది. బేబ్యూకొనజోల్ 0 ట్రై ప్లాక్సిప్రోబిన్ (నాటివో) 0.75 గ్రాములు/లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి. 5 రోజుల తర్వాత ప్రొపికొనజోల్ 1 మి.లీ/లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.
7. వంగ పంట లో మొష్యు మరియు కాయలలో పురుగు ఉంది నివారణ తెలుపండి?
- జ. వంగ వంట లో కాయుతొలువు వురుగు ఆశించినది. నివారణకు కాయలు కోసిన తర్వాత ధయోడికార్బ్ 1.5 గ్రాములు లేదా కార్బ్‌ప్రైడ్‌క్లోరైడ్ 2 గ్రాములు లేదా ఇమామెక్టిన్ బెంజోయెట్ 0.4 గ్రాములు లేదా క్లోరాంట్రినివిప్రోల్ 0.3 మి.లీ/లీటరు నీటికి కలిపి ఎదో ఒక దానిని పిచికారీ చేసుకోవాలి.
8. మినుము పంటలో ఆకులపై బొబ్బలు లాగా వచ్చాయి మరియు ఆకులు ముడుచుకు పోతున్నాయి నివారణ తెలుపండి?
- జ. మినుము పంటలో సీతాఘలం తెగులు మరియు దోము ఆశించినది. నివారణకు ఎకరానికి ఎసిటామిప్రైడ్ 40 గ్రాములు మరియు వేప నూనె 1500 ppm 1 లీటరు 200 లీటర్ల నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.
9. రాగి పంటలో ఆకులపై గోధుమ రంగు మచ్చలు ఉన్నాయి నివారణ తెలుపండి?
- జ. రాగి పంటలో ఆకుమచ్చ తెగులు ఆశించినది. నివారణకు ఎకరానికి కార్బ్‌ండిజమ్ లేదా మాంకోజెబ్ (సాఫ్) 400 గ్రాములు పిచికారీ చేసుకోవాలి.
10. మల్లె మొగ్గలు సన్నగా ఉన్నాయి బాగా రావడానికి సలహా తెలుపండి ?
- జ. మల్లె మొగ్గలు సన్నగా ఉన్నాయి దాని కోసం ఒక్కాక మొక్కకు యూరియా 100 గ్రాములు, సింగల్ సూపర్ ఫాస్ట్‌స్టేట్ 500 గ్రాములు, పొటాష్ 100 గ్రాములు పశువుల ఎరువు వేసుకోవాలి.

“చీడఫీడలపై మీ సందేహిలను 8331056154 కు వాట్టువ్ ఫాటో పంపండి. వాటిని నివ్వత్తి చేసుకోండి.”

TOLL FREE
NUMBER
155251

రైతు భరోసా కేంద్రము

వ్యవసాయ మరియు అనుభావ శాఖలు
సమీకృత రైతు సమాచార కేంద్రము
గుర్తం

ప్రాంతిక వ్యవసాయ మరియు అనుభావ శాఖలు

రైతుల స్వందన

నా వేరుశనగ పాలంలో పేసుబంక మరియు తెల్లదోష ఆశించగా సమీకృత రైతు సమాచార కేంద్రాన్ని సంప్రదించగా లీటరు నీటిలో 4 మి.లీ.ల జమిదాకోట్లు కలిపి పిచికారి చేయమన్నారు. ఆ విధంగా చేశాక 5 రోజులలోనే ఘరీతం కనిపించింది. సమాచార కేంద్రానికి నా ధన్యవాదాలు.

జె. రహూర్
8341846700

చేపాడు గ్రా,
చేపాడు మం,
వై.ఎన్.ఆర్. కడప జిల్లా

ఎం. వెంకట సుధాకర్
8106829551
జమ్ములదిన్నె గ్రా,
వాయల్చుడు మం,
కర్నూలు జిల్లా

నా దానిమ్మ తోటలో ఆకుమచ్చ తెగులు సోకింది. వెంటనే సమీకృత సమాచార కేంద్రాన్ని సంప్రదించగా 10 లీ. నీటిలో 1 గ్రా. స్ట్రోపోస్టిన్ సి.ఎ.సి. 30 గ్రా. కలిపి పిచికారి చేయమన్నారు. ఆవిధంగా చేయగా వారం రోజులలోనే తెగులు అడుపులోకి వచ్చింది. కేంద్రం సలహా నాకు ప్రయోజనమిచ్చింది.

నా బత్తాయి తోటలో చెట్టుకు కాయలు రాలిపోతున్నాయని సమీకృత సమాచార కేంద్రానికి తెలియపరచగా లీటరు నీటిలో 1 మి.లీ. ప్లానోఫిక్స్ కలిపి చల్లమన్నారు. ఈ మందు చల్లక 5 రోజులలో మార్పు కనిపించింది. కేంద్రం సలహా నాకు బాగా పనికిపచ్చింది.

ఎం. సుబ్బారావు
8688963992

బొబ్బల్కరం గ్రా
ఆత్రేయపురం మం,
తూ.గో. జిల్లా

పి. రమేష్బాబు
8184866683
ఓబులపాలెం గ్రా,
నాగులుపులపాడు
మం, ప్రకాశం జిల్లా

నేను పండిస్తున్న బీర తోటలో లడ్డె పురుగు ఆశించగా కేంద్రాన్ని సంప్రదించగా వారిచ్చిన సలహా మేరకు ఒక ఎకరాకు 80 గ్రా. ఎమామెత్తిన్ బెంజోయేట్ స్ట్రో చేయగా ఒక వారం కాల వ్యవధిలో పురుగు ఉధృతి తగ్గింది. తద్వారా రైతు సమాచార కేంద్రానికి నా కృతజ్ఞతలు

నా మామిడి తోటలో కాయతొలుచు పురుగు ఆశించిందని గమనించి సమీకృత రైతు సమాచార కేంద్రాన్ని సంప్రదించగా ఎకరానికి 500 ఎం.ఎల్. క్లోరిప్రైపాస్ పిచికారి చేయమని సలహా యిచ్చారు. 5 రోజులలో పురుగు ఉధృతి తగ్గింది. కేంద్రానికి నా ధన్యవాదాలు.

ఎన్.సూర్యనారాయణరెడ్డి
9391709990
చాపల్లు గ్రా,
రాప్పాడు మం,
ఆనంతపురంజిల్లా

గోపి
8008444727
గరివిడి గ్రా,
గరివిడి మం,
విజయనగరం జిల్లా

నేను వేసిన మునగ తోటలో ఆకుతొలుచు పురుగు ఆశించగా ఒక లీటరుకు 400 ఎం.ఎల్. క్లోరిప్రైపాస్ స్ట్రో చేయగా పురుగు ఉధృతి తగ్గడం జరిగింది. తగిన సలహా ఇచ్చిన సమీకృత రైతు సమాచార కేంద్రానికి నా కృతజ్ఞతలు.

“సాగులలో సందేహమూ? 155251 కు ఫోన్ చేయండి. ఒక్కఫోన్ కాల్తో అన్నదాతల సందేహాల నివ్వత్తి”

ఉత్తమ సేవలందిస్తున్న ఆర్టిఫిచిస్ సిబ్బంది

ఎ. శ్రీనివాసరావు
జి. అగ్రహరం, మాదుగుల మం.,
విశాఖపట్నం జిల్లా

జి. శ్రీనివాసరావు
కుమారం గ్రా., గరివిడి మం.,
విజయనగరం జిల్లా

పాచ. తస్మీవ్
చిన్నాయిత్ గ్రా., హోల్గుండ మం.,
కర్నాత జిల్లా

కె. రామప్రతాప్ నాయక్
గదికోట గ్రా., గిర్దలూరు మం.,
ప్రకాశం జిల్లా

ఎ. బాలాజీ
రుద్రవరం గ్రా., మచిలీపట్నం మం.,
కృష్ణా జిల్లా

కె. అనిత
చండకచర్ల గ్రా., మదకళిర మం.,
ఆసంతపురం జిల్లా

యం. సునీత
రణస్థలం-1, రణస్థలం మం.,
ల్రీకాకుళం జిల్లా

పి. కిశన్ కుమార్
పట్టంపాలెం గ్రా., తాదేపల్లి గూడం మం.,
పశ్చిమగోదావరి జిల్లా

ప్రశాంత్ కుమార్
కరప గ్రా., కరప మం.,
హృద్యగోదావరి జిల్లా

వి. అక్షయ్ నాయక్
గణపతం-2, నాదెండ్ల మం., మాధవరం గ్రా., యాదవపురి మం., సాత్ మొహూరు గ్రా., నెల్లూరు మం.
గుంటూరు జిల్లా

షేక్ వెంకె
చిత్తూరు జిల్లా

పి. రామలక్ష్మి
నెల్లూరు జిల్లా

డి. కిర్తి
కడవ జిల్లా

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం

శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మహాన్ రెడ్డి,
గారవ ముఖ్యమంత్రి పర్యులు

శ్రీ క.కరుణబాబు,
ఆంధ్ర ప్రదేశ్, గారవ ముఖ్యమంత్రి, అంధ్రప్రదేశ్

రైతు భరోనా

సమీక్షత రైతు సమాచార కేంద్రము

టోల్ ఫోనెంబర్

155251

రైతు సాధనులకు విజ్ఞాపి

మీ చిద వీడల సమస్యల పై ఫిలోలను ఈ క్రింది వాట్సప్ నెంబర్లకు చేరవేసి
మీ వివరాలతో కూడిన సంక్లిష్ట సమాచారాన్ని పంపండి తగిన సలహాలు సూచనలను పొందండి

83310 56028   83310 56149

83310 56150   83310 56152

83310 56153   83310 56154

నోడల్ అధికారి, సమీక్షత రైతు సమాచార కేంద్రం, గన్నపరం

